

Det Nationale Turismeforum
Statusanalyse af turismens udvikling
og konkurrenceevne

April 2022

Statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne

Udgivet af
Det Nationale Turismeforum
April 2022

Udarbejdet af
VisitDenmark

Layout
Erhvervsministeriet og VisitDenmark

Billeder
Denmark Media Center

Fotografer
et_nyt_kapitel: forside (til højre)
Kim Wyon: forside (nederst til venstre)
Photopop - VisitAarhus: forside (øverst til venstre)

Indhold

1. Indledning	6
2 Turisme og bæredygtighed	11
2.1 Den globale dagsorden	11
2.2 Monitorering af bæredygtig turisme	13
2.3 Turismeintensitet og -densitet	15
2.4 Aktuelle analyser om bæredygtighed i dansk turisme	18
3 Dansk turismes markedsposition og konkurrenceevne	26
3.1 Dansk turismes markedsposition	27
3.2 Dansk turismes konkurrenceevne	30
4 Status for turismeforbruget i Danmark	34
4.1 Turismeforbruget i Danmark i 2019	34
4.1.1 Pejlemærke for turismeomsætningen i 2025	36
4.1.2 Turismeforbruget fordelt på destinationer og forretningsområder	36
4.1.3 Turismeforbruget i kommunerne	38
4.2 Turismeskabt eksport, værditilvækst og beskæftigelse	40
5 Udvikling og vækst i dansk turisme	46
5.1 Pejlemærket for antal overnatninger i den nationale strategi for dansk turisme	47
5.2 Udviklingen i dansk turisme fra 2015 til 2020	48
5.2.1 Overnatninger inden for de tre forretningsområder	50
5.2.2 Overnatninger i de danske destinationsselskaber	52
5.2.3 Overnatninger i de danske kommuner	55
5.2.4 Overnatninger fordelt på overnatningsformer	56
5.2.5 Overnatninger fordelt på nationalitet	58
5.2.6 Korttidsudlejede boliger	59
5.3 Vækst på hovedmarkeder og vækstmarkeder	60
5.4 Danmarks markedsandele	61
5.4.1 Storby- og kystturismens markedsandele	62
5.5 Besøg på danske attraktioner	68
6 Vækstforventninger og kapacitet	72
6.1 Vækstforventninger og kapacitet	72
6.1.1 Vækst kræver kapacitet	73
6.2 Kapacitetsudnyttelse	75
6.2.1 Feriehuse	75
6.2.2 Hoteller	76
6.2.3 Feriecentre	79

6.2.4	Campingpladser	82
7	Transport og tilgængelighed	87
7.1	Transportmuligheder til feriedestinationen	87
7.1.1	Flytrafik	87
7.1.2	Færgetrafik	89
7.1.3	Krydstogter	91
8	Konkurrencedygtigt turismeerhverv	93
8.1	Prisniveauet i Danmark	94
8.2	Momssatser og -fradrag	95
8.2.1	Momsfradrag	96
8.3	Elpriser	96
8.4	Omsætning	97
8.5	Produktivitet	98
8.6	Arbejdsmarked	100
8.7	Overskud og investeringer	106
8.8	Nystartede, ophørte og konkursramte virksomheder	107
8.9	Turismeerhvervets brug af hjælpepakker	108
	Appendiks til kapitel 2: ETC-indikatorer	110
	Appendiks til kapitel 4: Kommuner i de 19 destinationsselskaber	111
	Appendiks til kapitel 8: Branchekoder	113

© Daniel Overbeck - VisitNordsjælland

1. Indledning

1. Indledning

Turisme har stor betydning for vækst og beskæftigelse i mange dele af Danmark. Turisternes forbrug medvirker til, at byer og lokalområder i hele landet kan have arbejdspladser, åbne butikker og attraktive kultur- og oplevelsestilbud både til besøgende og lokale borgere.

Turisme har i en lang årrække været et vigtigt væksterhverv i Danmark og satte i 2019 rekord for 6. år i træk med 56,1 mio. overnatninger. Samme år skabte turisternes forbrug en omsætning på ca. 139,1 mia. kr. og finansierede 171.400 fuldtidsarbejdspladser, svarende til ca. 6 pct. af det totale antal fuldtidsbeskæftigede i Danmark. Turismens økonomiske betydning er særlig stor i flere ø-kommuner og kommuner ved den jyske vestkyst.

Udbruddet af COVID-19 i starten af 2020 betød dog en brat afslutning på fremgangen i dansk turisme. 2020 blev et historisk dårligt år for turismeerhvervet med et fald på 21 pct. i antallet af turistovernatninger til i alt 44,6 mio. I takt med udrulningen af vacciner og aftalen om et fælles europæisk vaccinationspas kunne Danmark dog fra april 2021 igen modtage flere udenlandske turister, og efter genåbningen er der kommet gang i turismen i store dele af landet.

COVID-19 har dog fortsat haft store konsekvenser og 2021 forventes at blive året med det næstlaveste antal udenlandske overnatninger i dansk turisme siden statistikkens start i 1992.¹ Baseret på foreløbige overnatningstal forventes i alt 17,2 mio. udenlandske overnatninger i 2021, hvilket er 7 pct. mere end i 2020, men 40 pct. eller 11,7 mio. overnatninger færre end i 2019. Det anslås at danske turisme har tabt ca. 40,6 mia. kr. i omsætning fra 2019 til 2020 som følge af COVID-19.² Forbruget blandt overnattende udenlandske turister estimeres at være 59 pct. lavere i 2020 end i 2019 sammenlignet med et fald på 44 pct. i antallet af udenlandske overnatninger. Det lavere fald målt på antal overnatninger end målt på omsætning, skyldes især færre højtforbrugende hotelturister i de danske byer.

Sammenlignet med 2019 er der i 2020 især færre turistovernatninger fra de vigtigste nærmarkeder: Tyskland, Norge og Sverige. Faldet i antallet af overnatninger foretaget af tyske turister er det mindste relativt set, mens faldet i antallet af overnatninger foretaget af turister fra andre europæiske lande typisk er 50-70 pct. lavere end i 2019, og faldet fra fjernmarkeder som USA og Kina typisk er mellem 77-95 pct. De endelige overnatningstal for 2021 offentliggøres i april 2022. Antallet af udenlandske turister forventes at være tilbage på 2019-niveauet i 2024.³

Tilbagegangen i turismen under COVID-19 er et globalt fænomen, men i international og europæisk sammenhæng er Danmark mindre hårdt ramt end mange andre lande. Det gælder uanset, om vi sammenligner os med vores nordeuropæiske naboer, med Sydeuropa eller med Central- og Østeuropa og skyldes i høj grad, at den danske feriehusbranche har klaret sig godt relativt set. Danmark har således øget sin markedsandel i Norden fra 45 pct. af alle udenlandske overnatninger i 2019 til 60 pct. i 2020.

COVID-19 har ændret situationen i dansk turisme væsentligt. Mens færre udenlandske turister har besøgt Danmark, har ekstraordinært mange danskere holdt ferie hjemme, og fra 2020 til 2021 viser den foreløbige opgørelse en stigning i antallet af danske overnatninger på 20 pct. svarende til 5,8 mio. Det er hele 26 pct. eller 7,1 mio. flere danske overnatninger end i rekordåret 2019. I 2021 er der således samlet set 51,5 mio. overnatninger, hvilket er 16 pct. flere end i 2020 og 8 pct. færre

¹ Statistikken er blevet udarbejdet siden 1969, men i sin nuværende form kun siden 1992.

² Omsætningstal for turismesatellitregnskabet 2020 forventes at foreligge i maj 2022.

³ Tourism Economics, januar 2022-prognose.

end i 2019.

Samtidig har endnu flere turister valgt kyst- og naturferier i 2021 end før krisen trods et fald på 7 pct. fra 2019 til 2020. Det kommer særligt Vestkysten og de danske feriehusområder til gavn. 2021 tegner dermed til at blive et rekordår for kyst- og naturturismen med foreløbige overnatningstal, der ligger 3 pct. over 2019-niveauet. At kyst- og naturturismen er kommet godt igennem krisen skyldes især en høj vækst i antallet af danske overnatninger og mange tyske turister i højsæsonen. I forhold til de udenlandske markeder tegner Tyskland sig for det mindste fald med 21 pct. færre overnatninger 2021 i forhold til 2019 og 23 pct. færre overnatninger i 2020 end i 2019.

Storby- og erhvervs- og mødeturismen er fortsat hårdt ramt. Fra 2019 til 2020 tabte storby- og erhvervs- og mødeturismen over halvdelen af overnatningerne, men også her kan der spores fremgang i 2021, hvor faldet er indsnævret måned for måned i forhold til 2019. Foreløbigt er antallet af overnatninger i storbyerne 34 pct. lavere end 2019-niveauet, mens erhvervs- og mødeovernatninger er 37 pct. fra 2019-niveauet. Manglen på udenlandske turister som følge af COVID-19 har især ramt hovedstadens turisme, der langt fra har kunne kompensere tabet med flere indenlandske turister. Tilbagegangen kan især tilskrives manglen på turister fra fjernmarkeder og Sydeuropa, og et stort fald i antallet af hotelovernatninger og krydstogtpassagerer.

Mens Danmark nu har ophævet alle restriktioner, tages der i mange lande stilling til, hvordan COVID-19 skal håndteres på længere sigt. Det giver bedre betingelser for turismen og rejselysten, der gennem krisen har vist sig robust. De udenlandske turister er på vej tilbage, og særligt de tyske turister stod for et ekstraordinært højt antal bookinger af danske feriehus fra september til og med december 2021. Selvom dansk turisme igen er inde i en positiv udvikling, er den internationale konkurrence om turisterne fortsat hård. Det peger på et fortsat behov for at udvikle turismeproduktet, herunder at skabe stærke og attraktive destinationer og sikre en stærk international markedsføring.

Som led i håndteringen af COVID-19 har regeringen sammen med Folketingets partier og arbejdsmarkedets parter vedtaget en række hjælpepakker, som har været med til at holde hånden under turismeerhvervet og afværge afskedigelser og konkurser. Der er per 31. januar 2022 udbetalt ca. 18 mia. kr. i kompensation til turismeerhvervet. Derudover er der iværksat en lang række stimulerings-tiltag målrettet blandt andet turismeerhvervet.

Omstillingen af dansk turisme – bæredygtighed og digitalisering

Dansk turisme står over for en stor udfordring i forhold til at genvinde de udenlandske turister og fastholde de mange danske turister, men også nye muligheder i en fremtid, der sandsynligvis vil bære præg af øget international konkurrence, ændrede forbrugsvaner og nye præferencer. Det gælder blandt andet en højere efterspørgsel efter aktiviteter i naturen og prioritering af tryk og bæredygtighed. At kunne møde de langsigtede trends kræver fokus på omstilling i dansk turisme.

Allerede før COVID-19 stod bæredygtig turisme højt på den internationale dagsorden. Det gælder også i Danmark, hvor regeringen har en ambitiøs målsætning om 70 pct. reduktion i CO₂-udledningen i 2030, som også turismeerhvervet skal bidrage til at indfri. Grønne hensyn har hidtil ikke været et udslagsgivende rejsemotiv sammenholdt med andre motiver, men en stadig større gruppe turister i Danmark og på nærmarkederne forventer, at miljøvenlige og bæredygtige hensyn vil få betydning for deres næste ferievalg. Gruppen består fortrinsvis af yngre og er repræsenteret inden for alle indkomst- og uddannelsesniveauer. Gruppen har størst tyngde i Tyskland (40 pct. i

2021 og 38 pct. i 2019) efterfulgt af Nederlandene og Sverige.⁴ I både Danmark og Norge vil omkring hver fjerde turist prioritere bæredygtighed ved næste ferie. I Tyskland svarer det til omkring 33 mio. tyskere, som vurderer, at bæredygtighed vil spille en væsentlig rolle for deres fremtidige ferievalg. Hvis dansk turisme skal få del i dette marked, kræver det, at omstillingen mod bæredygtige løsninger accelereres og i højere grad synliggøres.

En anden langsigtet trend er digitalisering. Det gælder for det første et stadig større fokus på den digitale oplevelse for turisterne, der i stigende grad navigerer med hjælp fra kort, informationer og oplevelser via mobilen, både i det daglige og på ferien. Derudover er der stort fokus på digital omstilling blandt aktører i turismeerhvervet, hvor teknologianvendelse og nye digitale løsninger er med til at sikre en effektiv drift og minimere driftsomkostninger. Et innovativt turismeerhverv har bedre forudsætninger for at tilbyde attraktive turismeprodukter og derved øge produktivitet og konkurrenceevne.

Overnatningskapacitet og investeringer som grundlag for genstart og vækst

Uanset COVID-19 er dansk turisme fortsat udfordret af manglende investeringer og overnatningskapacitet i højsæsonen. Det medfører en gradvis nedslidning og forringelse af turismeproduktet frem for fornyelse og forbedring. At tiltrække og fastholde udenlandske turister kræver overnatningskapacitet af den rette karakter, kvalitet og placering i forhold til efterspørgslen. Hvis den udbudte kapacitet er fuldt udnyttet, er der risiko for, at potentielle turister afvises på grund af pladsmangel.

Allerede før COVID-19 var særligt områderne uden for de store byer udfordret af et investeringsefterslæb.⁵ Det gælder ikke mindst en række landdistriktskommuner, hvor turismen har stor samfundsøkonomisk betydning, og hvor udfordringerne med at tiltrække investorer og udvide kapaciteten er størst. I de seneste år har kapacitetsforøgelsen i vid udstrækning været drevet af investeringer i hotelkapaciteten i hovedstaden. Derimod har særligt feriehusbranchen, som er tyskernes foretrukne overnatningsform, meldt om udsolgt i højsæsonen, og sommerferierne i 2020 og 2021 var kendetegnet ved fuld kapacitetsudnyttelse på kystdestinationerne. Kapacitetsudfordringer kan således bremse udnyttelsen af det aktuelle momentum i kyst- og naturturismen.

Turismeerhvervet oplevede før COVID-19 stigende udfordringer med mangel på arbejdskraft. Det er en produktionsbegrænsende faktor, som kan udgøre en udfordring for genopretningen af dansk turisme i årene efter COVID-19.

Statusanalysen 2021

Rapporten fokuserer primært på udviklingen fra 2015 til og med 2020 og dækker kun 2021 udvalgte steder, hvorfor det fulde billede af turismen under COVID-19 ikke er med. Rapporten indeholder desuden en vækstprognose frem til 2025.

Som følge af COVID-19 satte TCI Research i 2020 sin dataindsamling i bero. Det betyder, at opgørelser af udenlandske turisternes tilfredshed med overnatningsforhold, serviceniveau, infrastruktur mv. holdt op mod Norden og Nordeuropa, ikke er tilgængelige for hverken 2019 eller 2020. TCI Research forventer at kunne indsamle data medio 2022 og levere resultaterne af dataindsamlingen i efteråret.

⁴ Målingen er foretaget blandt ca. 5.000 borgere i Tyskland, Norge, Sverige og Nederlandene og ca. 4.000 borgere i Greater London, Milano, Rom og Paris.

⁵ Kilde: BARK Rådgivning og Lars Bernhard Jørgensen for Dansk Kyst- og Naturturisme, Tiltræk investeringer i Kyst- og Naturturismen – En Guide til kommuner, 2019.

Derudover har ICCA (International Congress and Convention Association) ikke offentliggjort tal for 2020, hvilket betyder, at Statusanalysen 2021 ikke indeholder tal for afholdte internationale møder og konferencer, som dog må antages at være yderst begrænset.

2. Turisme og bæredygtighed

2 Turisme og bæredygtighed

Opsummering

Den globale dagsorden

- Med de 17 verdensmål har FN sat scenen for den bæredygtige udvikling frem mod 2030.
- FN's turismeorganisation (UNWTO) anbefaler, at der i arbejdet med bæredygtig turisme fokuseres på såvel økonomiske, miljømæssige som sociale aspekter.
- I 2020 har COVID-19 bremset den internationale turisme. Det har reduceret CO2-udledningen, men også givet udfordringer for mange virksomheder.

Monitorering af bæredygtig turisme

- European Travel Commission (ETC) har opsat 12 fælles internationale indikatorer, som på sigt skal muliggøre en sammenligning af en bæredygtig turismeudvikling på tværs af lande.
- 11 af disse 12 indikatorer kan pt. opgøres for Danmark, og 10 kan opgøres for henholdsvis hele landet, kyst- og naturturismen og storbyturismen.

Turismeintensitet og -densitet

- Turismeintensiteten (overnatninger pr. indbygger) er størst i Fanø Kommune med 208 overnatninger pr. indbygger i 2020.
- Turismedensiteten (overnatninger pr. km²) er størst i Københavns Kommune med 33.962 overnatninger pr. km² i 2020.

Aktuelle analyser om bæredygtighed i dansk turisme

- Andelen, der forventer, at bæredygtige hensyn vil påvirke deres fremtidige rejsevalg, er højest i Tyskland med 40 pct. efterfulgt af 37 pct. i Nederlandene, 33 pct. i Sverige, 23 pct. i Norge og 18 pct. i Danmark.
- I Norge, Nederlandene og Sverige er andelen af turister, der vil prioritere bæredygtige hensyn i deres fremtidige rejsevalg, uændret i forhold til 2020. Danmark og Tyskland er denne andel faldet.
- I London, Milano, Rom og Paris forventer mellem 42 pct. og 55 pct. af befolkningerne i 2021, at bæredygtighed vil påvirke deres næste ferievalg. Niveauerne er uændrede sammenlignet med 2020.
- Bæredygtighed som rejsemotiv er siden 2019 blevet endnu vigtigere. Sammenholdt med andre konkrete rejsemotiver er bæredygtighed dog fortsat ikke udslagsgivende for valget af feriedestination.
- Danmark vurderes generelt og på en række specifikke områder som en bæredygtig destination og ses i stigende grad som en attraktiv destination blandt dem, der prioriterer bæredygtighed.
- I efteråret 2021 gennemførte VisitDenmark en undersøgelse af danskernes opbakning til turismen i Danmark. Undersøgelsen viser, at danskerne generelt er positivt stemt over for turismen. Hele otte ud af 10 (78 pct.) mener, at turismen i Danmark skaber flere positive end negative konsekvenser for det danske samfund.

2.1 Den globale dagsorden

I løbet af de seneste 20 år er den globale turisme, opgjort som antallet af internationale turistankomster, mere end fordoblet. Alene fra 2015 til 2019 steg antallet af internationale

turistankomster på globalt plan med 22 pct. fra 1.231 mio. i 2015 til 1.505 mio. i 2019.⁶ Grundet grænselukninger og restriktioner som følge af COVID-19 faldt antallet af internationale turistankomster til 410 mio. i 2020. På globalt plan forventes antallet af internationale ankomster først at nå tilbage til 2019-niveauet i 2024 og forventes at nå 2,1 mia. i 2030.⁷

De seneste årtiers stigning i turismen samt forventningen om fortsat vækst frem mod 2030 – også i lyset af COVID-19 – indebærer international og lokal opmærksomhed på turismens potentielt negative effekter på miljø og lokalsamfund. Samtidig er turismen en vigtig kilde til både vækst og beskæftigelse verden over, og i mange lokalsamfund er turisme den primære indtægtskilde.

FN's verdensmål består af 17 konkrete mål og 169 delmål, som forpligter FN's 193 medlemslande til at arbejde for en mere bæredygtig udvikling. Blandt de verdensmål, der er særligt relevante for turismeerhvervet, er målene om anstændige job og økonomisk vækst, bæredygtige byer og lokalsamfund samt ansvarligt forbrug og ansvarlig produktion.

Kilde: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

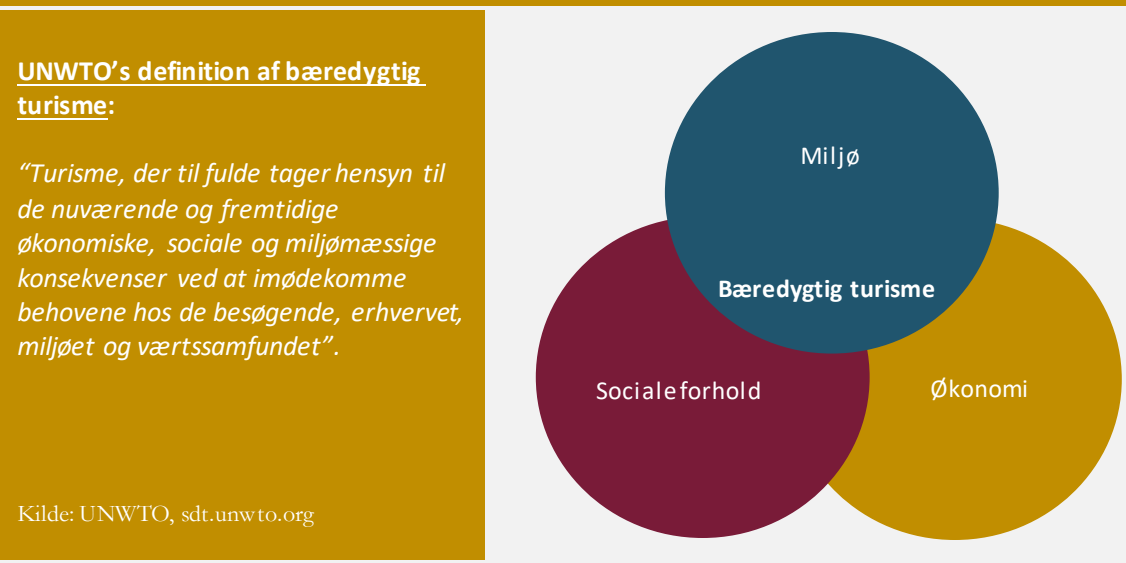
For at favne flere dimensioner af bæredygtig turisme arbejder FN's internationale turismeorganisation (UNWTO) med en tredobbelt bundlinje for bæredygtig turisme, så både turismens økonomiske, miljømæssige og sociale forhold er omfattet (jf. figur 1):

- Af **økonomiske forhold** kan nævnes beskæftigelsen og økonomiske indtægter forbundet med turismen
- Af **sociale forhold** kan presset på lokalområdet samt lokalbeboernes tilfredshed med turismen fremhæves
- Af **miljømæssige forhold** kan der være tale om turismens betydning for vandmiljø, affaldshåndtering og CO₂-udledning

⁶ Kilde: Tourism Economics.

⁷ Kilde: Tourism Economics.

Figur 1 De tre dimensioner af bæredygtig turisme

Globalt set betød COVID-19 et markant fald i antallet af internationale turistankomster i 2020. Faldet fortsatte ind i 2021 og har haft betydning for alle tre bæredygtighedsdimensioner. I 2020 ændrede krisen desuden turismens karakter, så turisterne hovedsageligt afholdt ferie i hjemlandet og på nærmarkederne. I takt med åbningen af markederne og vaccineres udbredelse, viser der sig dog en tendens til en opspareret rejselyst, men det er uvist, om det vil fortsætte, eller om tidligere rejsemønstre vil vende tilbage.

2.2 Monitorering af bæredygtig turisme

Ved at monitorere turismen er det muligt at maksimere de positive effekter og minimere den negative betydning inden for de tre dimensioner. Det øger imidlertid behovet for nye indsigter og redskaber til monitorering af bæredygtig turismeudvikling. Vidensindsamling og -deling samt monitorering af udviklingen indgår af samme grund i verdensmål nr. 17, partnerskaber for handling.

OECD, UNWTO og ETC arbejder mod et fælles sæt af internationale indikatorer, hvilket muliggør sammenligning på tværs af lande. ETC har defineret 12 indikatorer (jf. tabel 1) i tæt samarbejde med de medlemslande⁸, der deltog i udvalget og var med til at definere indikatorerne. VisitDenmark bidrager på Danmarks vegne. I 2020 blev data indsamlet for 22 lande, 35 byer og 26 destinationer. På sigt er målet, at endnu flere lande deltager, og at tallene inkorporeres i en fælles online platform, så der kan sammenlignes på tværs af lande, byer og destinationer.

⁸ Danmark, Estland, Flandern (Belgien), Malta, Nederlandene, Portugal og Slovenien.

Tabel 1 ETC-indikatorer til monitorering af bæredygtig turisme i Danmark, kyst- og naturdanmark og storby

Dimension	Indikator*	Hele Danmark	Kyst- og naturdanmark	Storby
Sociale forhold	Turisternes tilfredshed %-del tilfredseturister (2017)	92,0	92,4	89,6
	De lokale beboerestilfredshed %-del af lokale, der er tilfredse med turismetrykket (2020)	-	-	80,0**
	Kapacitetsudbud Sengepladser per 100 indbyggere (2020)	2,57	2,29	3,04
	Turismeintensiteten Antal overnatninger per 100 indbyggere per dag (2020)	2,09	2,87	0,74
	Turismedensiteten Antal overnatninger per dag per km ² (2020)	2,84	2,63	6,44
	Overnatninger % stigning i antal turismeovernatninger ift. året før (2020)	-20,5	-9,3	-56,8
Økonomi	Sæsonfordeling Spredning af overnatningerne over året (Gini-koefficient)*** (2020)	0,47	0,51	0,34
	Døgnforbrug Gns. forbrug i € per turist per dag (2017)	155	114	321
	Opholdslængde Gns. opholdslængde per turist (antal overnatninger) (2020)	4,2	4,8	2,2
	Beskæftigelseeffekter %-del ansatte i turismeerhvervet ift. alle ansatte (2019)	5,7	6,4	4,9
Miljø	CO2-aftrykket**** Tons udledning ved lufttransport, overnatningssteder med mere	-	-	-
	Certificeringer %-del overnatningssteder med miljøcertificeringer (2020)	24,2	17,8	39,1

Kilde: Danmarks Statistik, VisitDenmarks Turistundersøgelse, Turismens Økonomiske Betydning i Danmark, Green Key og Eurostat.

Note: Indikatorerne er ikke tilgængelige for erhvervsturismen isoleret set.

* Der anvendes senest tilgængelige data. Det betyder, at indsamlingsårene varierer ml. 2017 og 2020. Indsamlingsårene er angivet i parentes. Indikatorerne beskrives nærmere i kapitlets appendiks.

** Tilfredsheden gælder kun for Storkøbenhavn og stammer fra en analyse udarbejdet af Wonderful Copenhagen i 2020. Procentdelen er andelen af borgere, der mener, at turismen har flere positive end negative effekter i deres område.

*** Gini-koefficienten er et mål for uligheden i fordelingen og antager værdier ml. 0 og 1. Hvis overnatningerne er jævnt fordelt over året, vil koefficienten være 0, mens den vil være tættere på 1 jo mere "skævt", overnatningerne fordeler sig over året.

**** Indikatoren for CO2-aftrykket er ikke angivet, da opgørelsesmetoden og dermed indikatoren fortsat diskuteres.

Der sigtes mod, at alle indikatorer kan anvendes både nationalt og på destinations- og kommune-/regionsniveau. Der arbejdes også på indsamling af historiske tal, opgørelser af indenlandsk vs. udenlandsk turisme samt opgørelser af rejseformål (ferie vs. forretning). Udviklingen af ETC-indikatorer pågår fortsat, herunder drøftes opgørelsesmetoden for CO2-udledning, idet der arbejdes på at gøre indikatoren mere retvisende. Datagrundlaget for de øvrige indikatorer vurderes

i vid udstrækning at være til stede for dansk turisme.

Som led i arbejdet med at etablere indikatorer for turismens sociale bæredygtighed er der i Metodeudvalget under Det Nationale Turisforum etableret en metode til at afdække danskernes syn på turismens betydning for landet. Der er indhentet data for første gang i 2021 med henblik på at afdække, hvor turismen i Danmark møder henholdsvis opbakning og modstand fra borgerne. Analysen vil munde ud i en række anbefalinger til, hvordan Danmark både kan tiltrække turister og tilbyde attraktive oplevelser, sikre en bæredygtig udvikling og samtidig have den danske befolkning med på rejsen. Resultaterne af undersøgelsen er offentliggjort i februar 2022. Undersøgelsen vil fremadrettet blive gennemført årligt.

2.3 Turismeintensitet og -densitet

To indikatorer for bæredygtig turisme er turismeintensitet og turismedensitet. Førstnævnte er udtryk for antal overnatninger per indbygger, mens sidstnævnte er udtryk for antal overnatninger per arealstørrelse (km²). De to indikatorer kan både ses som et mål for lokalsamfundets afhængighed af turismen og dermed udval, men også et relativt udtryk for spidsbelastning

I både 2019 og 2020 havde Destination Vesterhavet den højeste turismeintensitet blandt de 19 destinationsselskaber efterfulgt af Destination Bornholm (tabel 2). I 18 ud af 19 destinationsselskaber er turismeintensiteten faldet fra 2019 til 2020.

Tabel 2 Turismeintensitet i de 19 danske destinationsselskaber i 2019 og 2020 samt udvikling i pct. fra 2019-2020

Destinationsselskab	Overnatninger per indbygger 2019	Overnatninger per indbygger 2020	Udv. 2019-2020 (pct.)
Destination Vesterhavet	81,1	71,4	-12 %
Destination Bornholm	42,6	40,4	-5 %
Destination NordVestkysten	25,8	25,0	-3 %
Destination Sønderjylland	18,4	16,9	-8 %
VisitLolland-Falster	17,9	17,2	-4 %
Destination Himmerland	10,7	10,4	-4 %
Destination Vadehavskysten	12,0	10,2	-16 %
Destination Limfjorden	9,5	9,5	0 %
Destination Trekantområdet	12,2	7,7	-36 %
Destination Nord	8,6	7,5	-13 %
Destination Fyn	7,6	7,0	-8 %
VisitNordsjælland	5,9	5,5	-7 %
Destination SydvestDanmark	5,7	5,5	-4 %
Destination Kystlandet	5,4	5,1	-4 %
Aarhusregionen	5,2	4,6	-10 %
Destination Sjælland	3,6	3,4	-8 %
Wonderful Copenhagen	7,1	2,8	-61 %
VisitFjordlandet	2,5	1,9	-25 %
<i>Uden for destination</i>	<i>4,3</i>	<i>4,0</i>	<i>-6 %</i>

Kilde: Danmarks Statistik og VisitDenmarks beregninger.

Turismedensiteten er højest i Wonderful Copenhagen med 4.408 overnatninger per km² i 2020 på trods af et fald i turismedensiteten på 61 pct. fra 2019 til 2020. Den laveste densitet ses i Destination Sjælland med 380 overnatninger per km². For alle destinationsselskaber - undtaget Destination Limfjorden - har der været et fald i turismedensiteten fra 2019 til 2020.

Tabel 3 Turismedensitet på i 19 danske destinationsselskaber i 2019 og 2020 samt udvikling 2019-2020

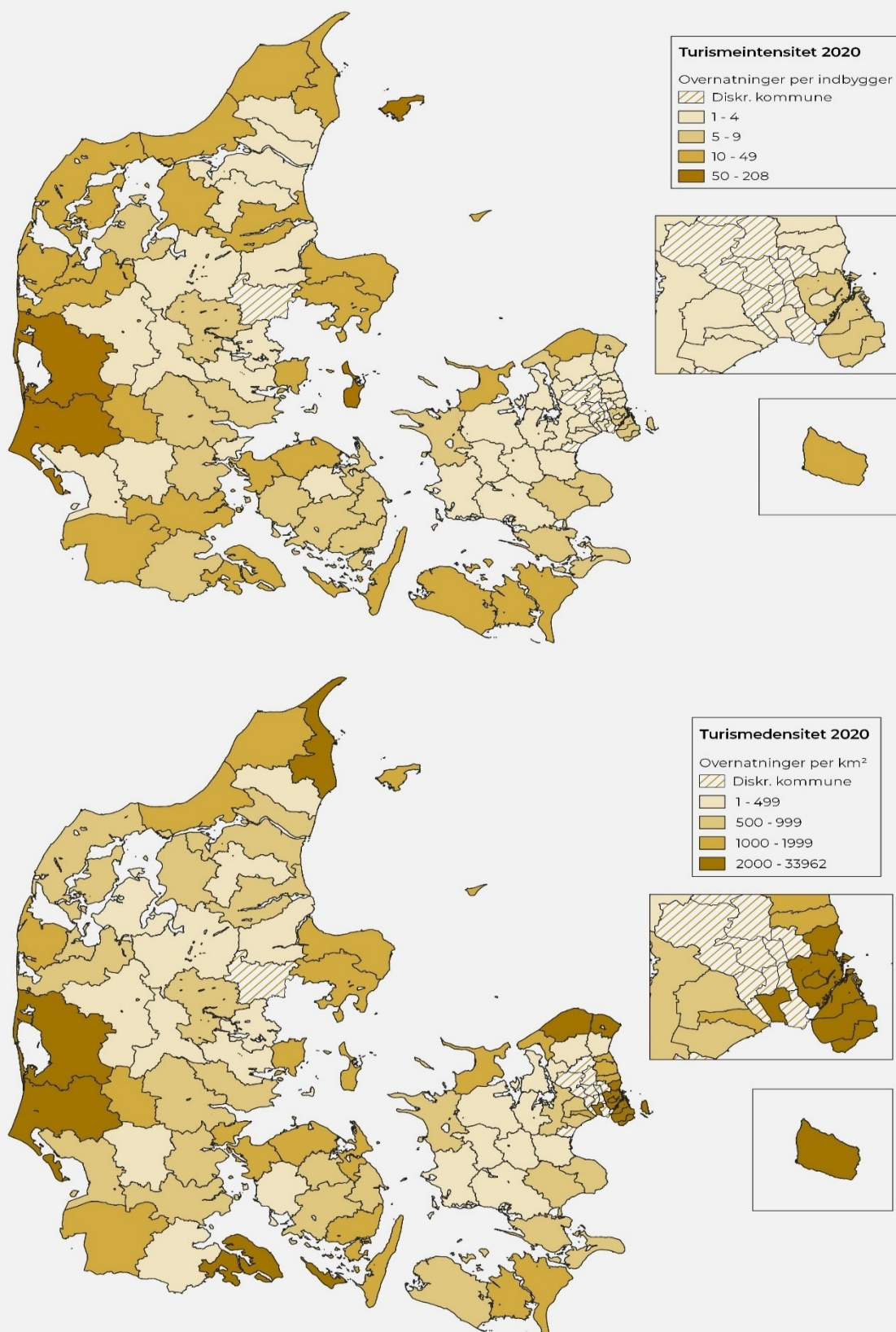
Destinationsselskab	Overnatninger per km ² i 2019	Overnatninger per km ² i 2020	Udv. 2019-2020 (pct.)
Wonderful Copenhagen	11.302	4.408	-61 %
Destination Vesterhavet	3.205	2.805	-12 %
Destination NordVestkysten	1.397	1.345	-4 %
Destination Bornholm	2.867	2.713	-5 %
Destination Vadehavskysten	1.682	1.416	-16 %
VisitNordsjælland	1.328	1.239	-7 %
Destination Sønderjylland	1.181	1.081	-8 %
Destination Fyn	1.092	1.009	-8 %
VisitLolland-Falster	1.029	980	-5 %
Destination Nord	1.060	931	-12 %
Destination Trekantområdet	1.297	828	-36 %
Aarhusregionen	727	660	-9 %
Destination Limfjorden	641	639	0 %
Destination Kystlandet	661	638	-3 %
Destination Himmerland	572	546	-4 %
Destination SydkystDanmark	549	526	-4 %
VisitFjordlandet	583	440	-25 %
Destination Sjælland	411	380	-8 %
<i>Uden for destination</i>	<i>525</i>	<i>493</i>	<i>-6 %</i>

Kilde: Damarks Statistik og VisitDenmarks beregninger.

Kortene i figur 2 viser turismeintensiteten og -densiteten for de danske kommuner i 2020⁹.

⁹ Diskretionerede kommuner er kommuner, hvorfra der ikke er overnatningstal, fordi der i kommunen er færre end tre indberettende overnatningssteder inden for en overnatningsform.

Figur 2 Turismeintensitet og -densitet i de danske kommuner, 2020

Kilde: Danmarks Statistik og VisitDenmarks beregninger.

Samlet set er turismeintensiteten i Danmark 7,6 overnatninger per indbygger i 2020 mod 9,6 i 2019. Turismedensiteten var på 1.038 overnatninger per km² i 2020 mod 1.306 i 2019. Variationer kommunerne imellem er ganske store. Fanø Kommune har i 2020 den højeste turismeintensitet på 208 overnatninger per indbygger (jf. tabel 4), mens Københavns Kommune har den højeste turismedensitet med 33.962 overnatninger per km².

Neden for fremgår top-10 kommuner målt på henholdsvis turismeintensitet (antal overnatninger per indbygger) og turismedensitet (antal overnatninger per km²) samt udviklingen i top-10 fra 2019 til 2020. Jammerbugt Kommune er rykket to pladser op i top-10 over turismeintensitet, og Varde Kommune er rykket fire pladser op på top-10 over turismedensitet.

Tabel 4 Turismeintensitet og -densitet på kommuner, top-10 i 2020 samt placering i forhold til 2019

Top 10 kommuner			Turismeintensitet 2020	Top 10 kommuner			Turismedensitet 2020
			Overnatninger per indbygger				Overnatninger per km ²
1	-	Fanø	208	1	-	København	33.962
2	-	Varde	82	2	(+1)	Fanø	12.604
3	(+1)	Læsø	78	3	(-1)	Frederiksberg	6.312
4	(-1)	Ringkøbing-Skjern	62	4	(+1)	Dragør	3.990
5	(+1)	Samsø	61	5	(+4)	Varde	3.289
6	(+2)	Jammerbugt	45	6	(+2)	Helsingør	3.244
7	-	Tønder	43	7	(-3)	Tårnby	3.144
8	(+2)	Langeland	43	8	(-2)	Gentofte	3.025
9	-	Bornholm	40	9	(+1)	Bornholm	2.713
10	(+1)	Lemvig	38	10	(+2)	Ringkøbing-Skjern	2.396

Kilde: Danmarks Statistik og VisitDenmarks beregninger.

2.4 Aktuelle analyser om bæredygtighed i dansk turisme

I løbet af de seneste år er der gennemført en række analyser, der på forskellig vis belyser bæredygtig turisme.

Som et nyt initiativ i første halvdel af 2021 etablerede Metodeudvalget¹⁰ under Det Nationale Turisforum en metode til at afdække danskernes syn på turismens betydning for landet, og i efteråret gennemførte VisitDenmark den første nationale undersøgelse blandt knap 8.400 danskere.¹¹ Hensigten er, at gennemføre undersøgelsen en gang årligt for at indhente viden om, hvordan befolkningens holdning til turismen i Danmark udvikler sig, og inden for hvilke områder

¹⁰ Metodeudvalget består af repræsentanter fra VisitDenmark, Dansk Kyst- og Naturturisme, Danmarks Statistik, Wonderful Copenhagen, Aarhusregionen og Center for Regional- og Turismeforskning.

¹¹ Rapporter kan findes via dette link:

<https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncenter/danskernes-opbakning-til-turismen-i-danmark>

turismen opleves at bidrage henholdsvis positivt og negativt til nærmiljøet og det danske samfund generelt.

Som led i den årlige image- og potentialeanalyse gennemførte VisitDenmark desuden i februar 2021 en international måling med fokus på blandt andet bæredygtighed blandt ca. 5.000 borgere i Tyskland, Norge, Sverige og Nederlandene og ca. 4.000 borgere i Greater London, Milano, Rom og Paris. I samme periode gennemførte Dansk Kyst- og Naturturisme i samarbejde med VisitDenmark en tilsvarende analyse på det danske marked blandt 1.500 danskere. Formålet med analyserne er at afdække turisternes forventninger til deres egen rejseadfærd fremadrettet, betydningen af bæredygtighed for destinationsvalg og adfærd på feriedestination samt Danmarks image som et bæredygtigt rejsemål på udvalgte parametre.¹² Undersøgelserne tager således udgangspunkt i turisternes holdninger og forventninger, som kan være forskellige fra deres reelle handlinger. Eksempelvis kan nogle turister have konkrete, værdibaserede intentioner uden at handle på dem, for eksempel i bæredygtig adfærd på ferien.

Desuden har Wonderful Copenhagen i november 2020 gennemført en analyse af københavnernes holdninger til turismen i hovedstaden baseret på 2.200 interviews. Udvalgte resultater fra analyserne præsenteres nedenfor.

Danskeres holdning til turismen i Danmark

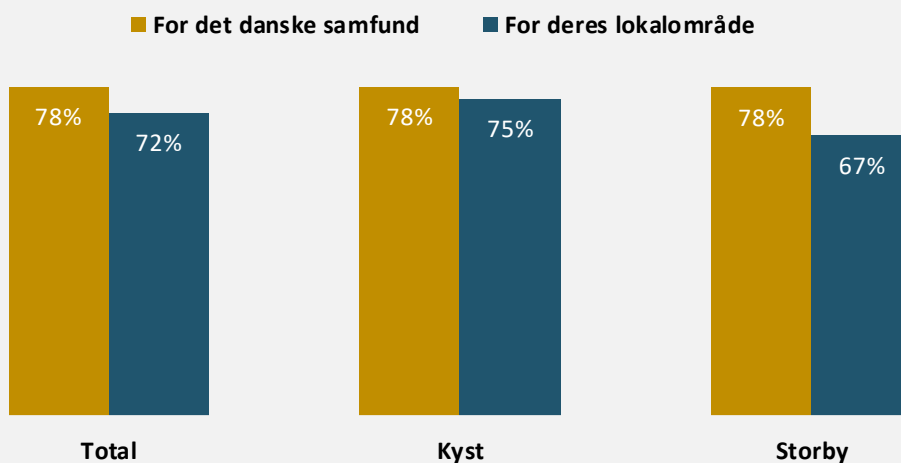
En ny undersøgelse gennemført i efteråret 2021 blandt 8.358 danskere viser, at danskerne generelt har stor opbakning til turismen i Danmark. Her svarer 78 pct. af danskerne både i storby- og kystområder, at de mener, at turismen har flere positive end negative konsekvenser for det danske samfund. Kun 2 pct. i såvel kyst- som storbyområder mener, at turismen har flere negative end positive konsekvenser for Danmark, mens 20 pct. enten forholder sig neutralt eller mener, at der er lige mange positive og negative konsekvenser.

Når det gælder turismen i lokalområdet, er der også udtalt opbakning til turismen, dog større opbakning i kystområder, hvor 78 pct. mener, at turismen har flere positive end negative konsekvenser for deres lokalområde, mens den tilsvarende andel i storbyerne er 67 pct. (jf. figur 3).

¹² De internationale rapporter kan findes via dette link:

<https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncenter/baeredygtighed-og-naermarkeder> (2021) og <https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncenter/baeredygtighed-og-storbyerne> (2021). Den danske analyse kan findes her: [https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncenter/dansk-image-og-potentialeanalyse\(2021\)](https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncenter/dansk-image-og-potentialeanalyse(2021)).

Figur 3 Andel af befolkningen, der mener, at turismen har flere positive end negative konsekvenser

Kilde: VisitDenmark. Turismen og lokalbefolkningen, 2021.

Over halvdelen af danskerne oplever, at deres lokalområde i relativ høj grad er præget af turisme. Analysen viser, at de danskere, der bor i et område præget af turisme, i højere grad bakker op om turismen (80 pct. af danskerne i turismeprægede områder mener, at turismen har flere positive end negative konsekvenser) sammenlignet med de danskere, der ikke bor i turismeprægede områder (62 pct.). Danskerne er især opmærksomme på de økonomiske gevinster, som turismen medfører, og at turismen bidrager positivt til det lokale handelsliv, udvalget af spisesteder, kulturtilbud og aktiviteter. I storbyerne vægter danskerne også, at turismen bidrager til bylivet og stemningen.

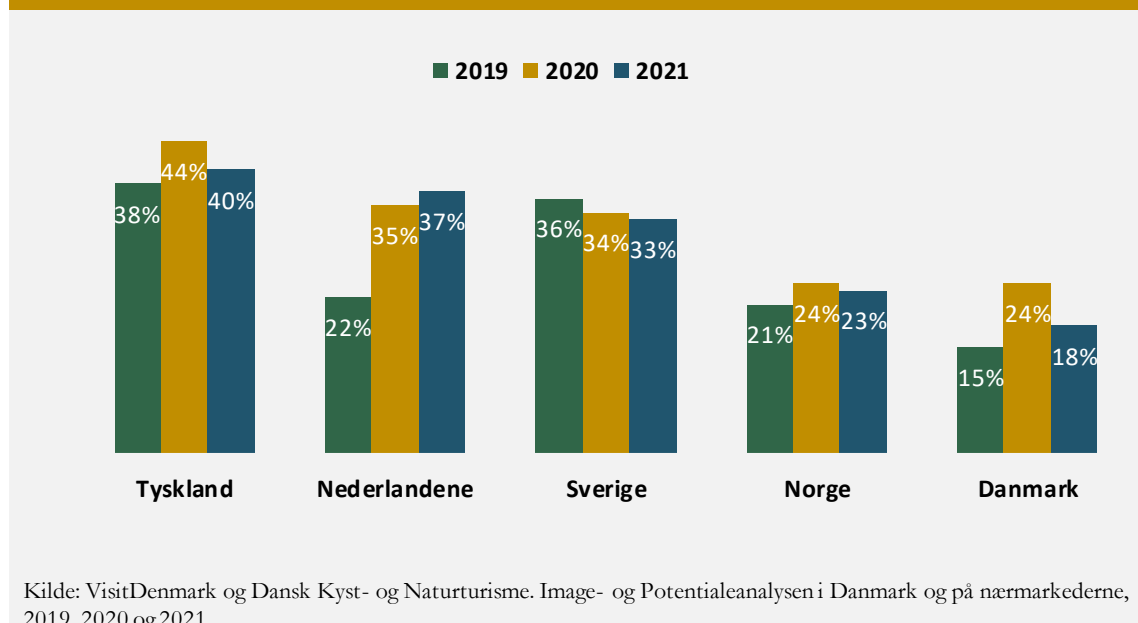
Internationale turisters syn på bæredygtighed

Analyserne viser, at bæredygtighed i stigende grad er et udslagsgivende rejsemotiv. Sammenlignes der med en række andre mere håndgribelige motiver, rangerer grønne og bæredygtige løsninger dog fortsat lavt og under niveauet for rejsemotiver som for eksempel afslapning, naturoplevelser, tryghed og restaurantoplevelser.

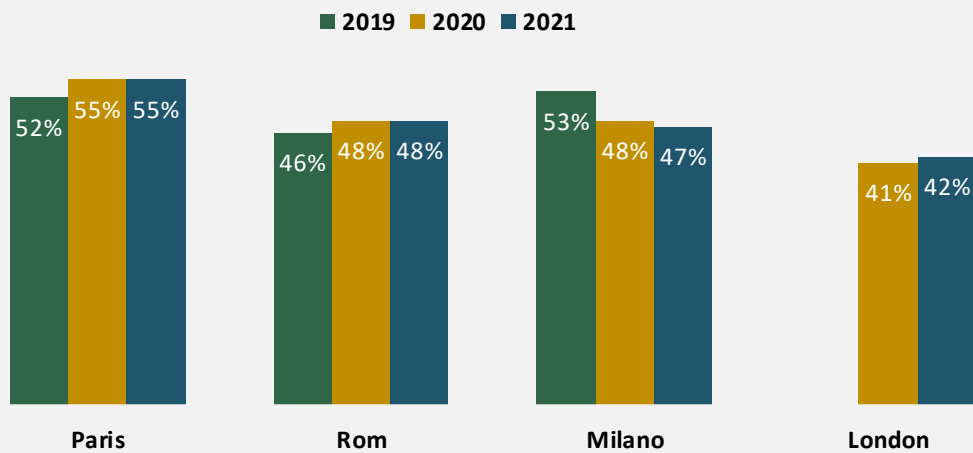
Hvad angår fremtidige rejsevalg, forventer en forholdsvis stor gruppe turister i både Danmark, på nærmarkederne og i de europæiske storbyer, at miljøvenlige og bæredygtige hensyn vil have en betydning.

I Tyskland vil flest (knap fire ud af ti) prioritere bæredygtighed ved næste rejse. I absolutte tal svarer det til omkring 33 mio. tyskere. I Tyskland og Danmark er der fra 2020 til 2021 sket et fald i andelen af turister, der vil prioritere bæredygtighed på en kommende ferie, mens andelen stort set er uændrede i Nederlandene, Sverige og Norge (jf. figur 4).

Figur 4 Andel af befolkningen, der vil prioritere bæredygtighed ved valg af næste ferierejse

Figur 5 Andel af befolkningen, der vil prioritere bæredygtighed ved valg af næste ferierejse

Kilde: VisitDenmark. Image- og Potentialeanalysen i udvalgte europæiske storbyer, 2019, 2020 og 2021.

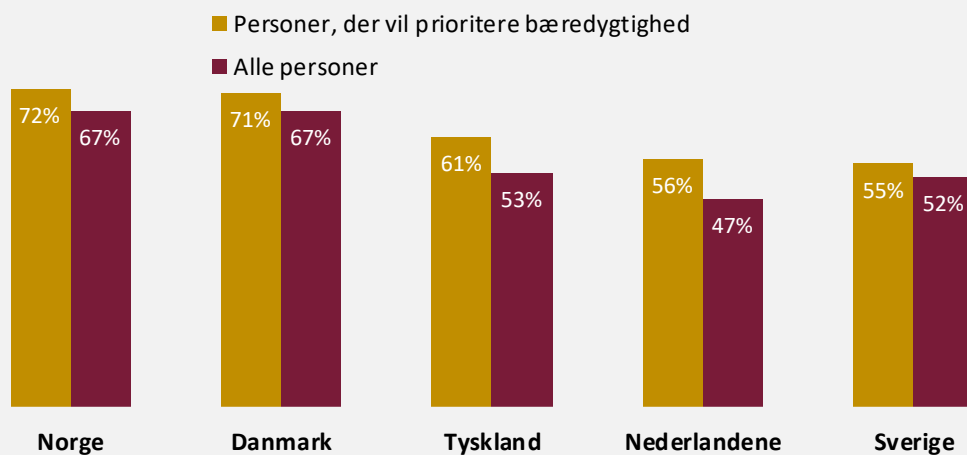
Note: I 2019 blev dataindsamlingen i Storbritannien gennemført i hele landet, mens fokus i 2020 og 2021 udelukkende er på Greater London. Der er således ikke sammenlignelige data fra 2019.

Blandt borgere i Paris vil 55 pct. prioritere bæredygtighed i forbindelse med valg af næste rejse. Det tilsvarende gælder godt fire ud af 10 briter i London. I alle fire storbyer er andelen, der vil prioritere bæredygtighed ved næste rejse, stort set uændret fra 2020 til 2021.

Den gruppe af borgere, der fremadrettet vil prioritere bæredygtighed, har typisk et højere kendskab til Danmark som feriedestination og anser i højere grad end gennemsnittet landet som et attraktivt rejsemål for en fremtidig ferie.

Turister anser generelt Danmark som en bæredygtig destination. Det gælder især turister, der kender meget til landet. Flere end to ud af tre nordmænd anser Danmark for at være en attraktiv feriedestination (jf. figur 6). Hos nordmænd, der vil prioritere bæredygtighed ved en kommende ferie, er andelen helt oppe på godt syv ud af 10 (72 pct.).

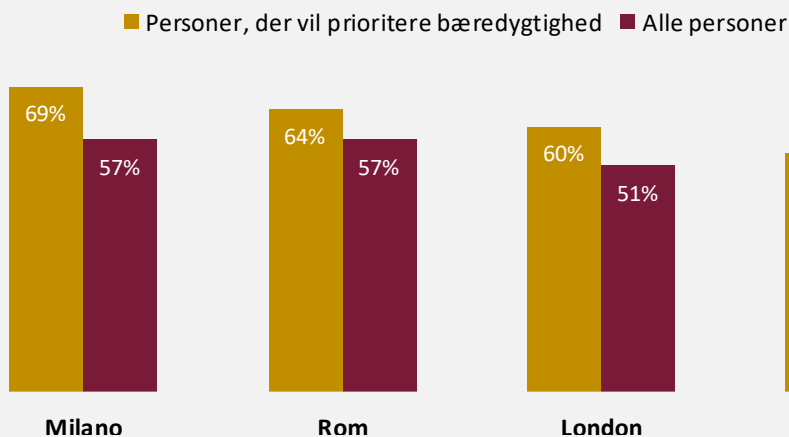
Figur 6 Andel, der anser Danmark for at være en attraktiv feriedestination

Kilde: VisitDenmark og Dansk Kyst- og Naturturisme. Image- og Potentialanalysen i Danmark og på nærmarkederne i 2021.

Blandt befolkningerne i de fire europæiske storbyer anser 48 pct. eller flere Danmark for at være en attraktiv feriedestination, for så vidt angår bæredygtighed. Ses der udelukkende på dem, der vil prioritere bæredygtighed i forbindelse med næste ferievalg, stiger andelen til 54 pct. eller flere (jf. figur 7).

Figur 7 Andel, der anser Danmark for at være en attraktiv feriedestination

Kilde: VisitDenmark. Image- og Potentialanalysen i udvalgte europæiske storbyer, 2021.

Danmark vurderes især positivt på parametrene 'imødekommande befolkning', 'gode muligheder for at cykle', 'høj livskvalitet og levevilkår', 'høje hygiejnestandarder' og 'en følelse af sikkerhed/tryghed'. Generelt bliver de nordiske lande vurderet positivt på parametre, der vedrører bæredygtighed.

Læs mere i publikationerne om bæredygtig turisme og turismen fra nærmarkederne og storbyerne på <https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncer/baeredygtighed-og-naermarkeder> og <https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncer/baeredygtighed-og-storbyerne>.

Danske turisters syn på bæredygtighed

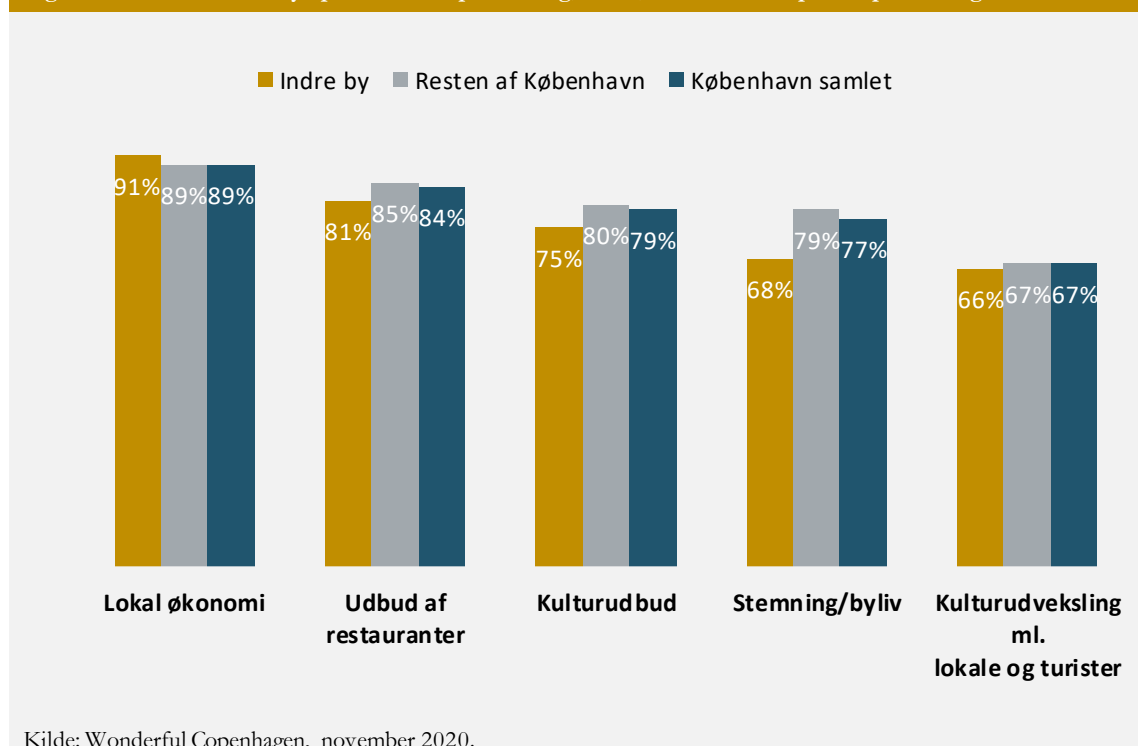
Når danskerne besøger en feriedestination, føler seks ud af 10 et ansvar for at beskytte miljøet i det pågældende land. Samtidig mener flere end hver anden (55 pct.), at det er vigtigt, at de penge, der bruges på ferien, gavner lokalsamfundet snarere end en international virksomhed. Hver femte dansker (20 pct.) overvejer i 2021 at rejse mindre til udlandet af hensyn til miljøet. I 2019 og 2020 var andelen henholdsvis 17. pct. og 26 pct.

Læs mere i publikationen Dansk Image- og Potentialeanalyse 2021 på <https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncer/dansk-image-og-potentialeanalyse>.

Københavnernes generelle tilfredse med turismen i byen

Københavnerne oplever generelt, at turismen har en positiv påvirkning på især den lokale økonomi og udbuddet af restauranter og kulturoplevelser. Knap ni ud af 10 (89 pct.) mener, at turismen har en positiv effekt på den lokale økonomi, og omkring otte ud af 10 anser turismen for at have en positiv effekt på byens udbud af restauranter og kultur.

Figur 8 Københavneres syn på turismens påvirkning, andel, der har svaret 'positiv påvirkning'

© Mads Gregersen

3. Dansk turismes markedsposition og konkurrenceevne

3 Dansk turismes markedsposition og konkurrenceevne

Opsummering

Dansk turismes markedsposition

- Grundet COVID-19 er antallet af udenlandske turistovernatninger faldet markant fra 2019 til 2020 i både Danmark og de lande, som Danmark umiddelbart konkurrerer med.
- Danmark har mistet færre udenlandske overnatninger end de øvrige lande i det nordeuropæiske konkurrentfelt. Danmarks markedsposition er dermed styrket i 2020 i forhold til 2019.
- Danmarks markedsandel i Norden er steget fra 45 pct. af de udenlandske overnatninger i 2019 til 60 pct. i 2020. På trods af Danmarks relativt mindre fald i udenlandske overnatninger er det absolutte fald større i Danmark større end i de andre nordiske lande.
- Danmark har i 2020 haft det mindste fald i antallet af europæiske overnatninger i det nordeuropæiske konkurrentfelt.

Dansk turismes konkurrenceevne

- **Tilgængelighed:** Danmark har en god flytilgængelighed og ligger lidt højere end det nordeuropæiske gennemsnit, når det gælder antallet af udenlandske flypassagerer pr. indbygger.
- **Pris:** Danmark, Norge og Storbritannien har de højeste prisniveauer i det nord-europæiske konkurrentfelt.
- **Konkurrencedygtigt turismeerhverv:** Momssatserne i Danmark er generelt høje i forhold til det nordeuropæiske gennemsnit. De danske elpriser for turismevirksomheder ligger midt i feltet sammenholdt med de nordeuropæiske konkurrenter. Danmark har i perioden 2015 til 2019 oplevet en mindre vækst i produktiviteten end gennemsnittet i det nordeuropæiske konkurrentfelt. Lønniveauet i turismeerhvervet er højere i Danmark end gennemsnittet for de

Dansk turismes markedsposition og konkurrenceevne i det nordeuropæiske konkurrentfelt er i tidligere års udgaver af statusanalysen blevet afdækket ved at se på Danmarks performance på en række områder. Disse områder omfatter blandt andet udenlandske turisternes tilfredshed med forhold som for eksempel kvaliteten af spise- og overnatningssteder, infrastruktur, transportomkostninger og forholdet mellem pris og kvalitet.

De tidligere anvendte tilfredshedsdata stammer fra TCI Research (Travelsat Competitive Index). Som følge af COVID-19 afbrød TCI Research i starten af 2020 dataindsamlingen til den årlige tilfredshedsundersøgelse. Det betyder, at Danmarks konkurrencesituation i både dette og sidste års udgave af Statusanalysen afdækkes uden data om turisternes tilfredshed.

Den globale konkurrence om turisternes opmærksomhed er hård. Hvis Danmark skal gøre sig bemærket og fastholde en lukrativ markedsposition, er det vigtigt at kende til og være bevidst om landets styrker og svagheder sammenlignet med konkurrenterne i både Norden og Nordeuropa.

Danmark er som udgangspunkt i konkurrence med både europæiske naboer og oversøiske destinationer. Forudsætningerne for dansk turisme er imidlertid markant anderledes end for en række andre rejsemål i forhold til både klima, natur, historiske attraktioner og kultur, som kun i

meget begrænset udstrækning kan påvirkes. Det Nationale Turismeforum har derfor besluttet at fokusere på et nordeuropæisk konkurrentfelt bestående af Danmark, Norge, Sverige, Finland, Tyskland, Storbritannien, Irland og Nederlandene (NE8). Disse lande er koldtandsdestinationer og anses for at være dem, som Danmark er i direkte konkurrence med. Landene er valgt, da de trods forskelligheder har mange fællestræk og tilbyder en række af de samme produkter og oplevelser. Det gør, at markedsposition og konkurrenceevne meningsfuldt kan sammenlignes med henblik på at afdække, hvor Danmark gør sig positivt bemærket, og hvor der er potentiale for forbedringer.

Dette kapitel indeholder kun tal på udenlandske turister, da det giver det mest reelle billede af dansk turismes markedsposition og konkurrenceevne i forhold til det internationale konkurrentfelt. Den indenlandske turisme spiller imidlertid også en central rolle, og før COVID-19 blev knap halvdelen af alle turistovernatninger i Danmark foretaget af danske turister. I 2020 forstærkede COVID-19 denne tendens, og 64 pct. af turistovernatningerne i Danmark var danske. Betydningen af den indenlandske turisme vil blive belyst i de efterfølgende kapitler.

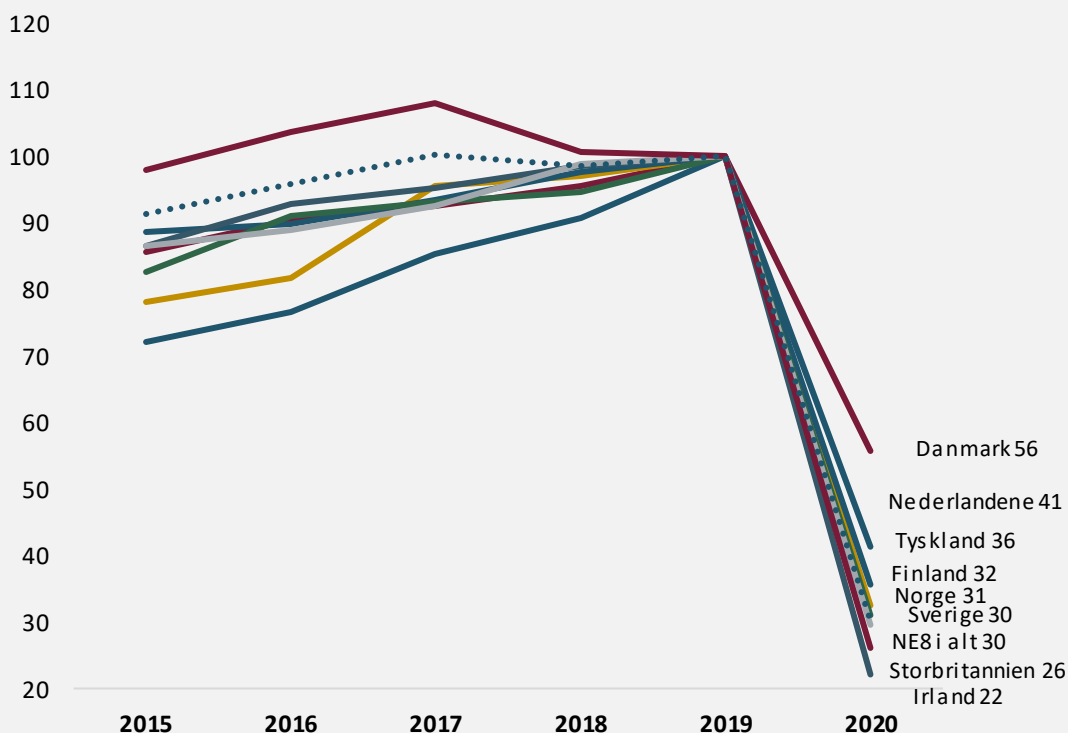
3.1 Dansk turismes markedsposition

Figur 9 viser udviklingen i antallet af udenlandske overnatninger i Danmark fra 2015 til 2020 sammenlignet med de øvrige lande i det nordeuropæiske konkurrentfelt. Særligt Nederlandene oplevede en pæn vækst til og med 2019 efterfulgt af Finland og Norge. Danmark havde den fjerde højeste vækst i antallet af udenlandske overnatninger. Samtlige nordeuropæiske lande oplevede fremgang i perioden 2015 til 2019.

COVID-19 satte en stopper for den positive udvikling i antallet af udenlandske overnatninger i alle lande i konkurrentfeltet. Danmark oplevede det mindste fald i turismen i 2020 målt på udviklingen i antallet af udenlandske overnatninger. I 2020 havde Danmark en tilbagegang på 44,3 pct. i antallet af udenlandske overnatninger sammenlignet med et gennemsnitligt fald på 69,8 pct. i det nordeuropæiske konkurrentfelt. Særligt Irland og Storbritannien havde store fald i antallet af udenlandske overnatninger, mens faldet var lidt mindre i Tyskland og Nederlandene (jf. figur 9).

Det bemærkes også, at forskellen på Danmarks og konkurrentlandes tabt sandsynligvis er mindre, hvis der sammenlignes med tabt turismeomsætning, da omsætningsfaldet i Danmark har været større end faldet i overnatninger.

Figur 9 Udenlandske turisters overnatninger i Danmarks nordeuropæiske konkurrentfelt. Indeks 2019 = 100

Kilde: Tourism Economics (Nederlandene, Storbritannien og Irland), nationale statistikbanker (Danmark, Norge, Sverige, Finland og Tyskland).

I det nordeuropæiske konkurrentfelt er dansk turismes markedsposition meget forskellig afhængig af, om der fokuseres på overnatninger foretaget af europæiske turister eller overnatninger foretaget af turister fra ikke-europæiske lande.

Tilbagegangen i antallet af udenlandske overnatninger i Danmark på 44,3 pct. fra 2019 til 2020 afspejler et fald på 41,0 pct. i de europæiske overnatninger og et fald på 76,4 pct. i overnatningerne fra resten af verden. Danmark har vundet markedsandele i forhold til konkurrentfeltet målt på antallet af europæiske overnatninger. De øvrige lande i det nordeuropæiske konkurrentfelt har alle tabt relativt flere europæiske overnatninger (64,8 pct. i gennemsnit) end Danmark (41,0 pct.). I forhold til overnatninger fra resten af verden er faldet i det nordeuropæiske konkurrentfelt på 78,1 pct. mod Danmarks 76,4 pct. (jf. tabel 5).

Selvom Danmark havde det relativt mindste fald i turismen af landene i Norden, var det absolutte fald på 12,8 mio. udenlandske overnatninger større end Sverige, der mistede 12,3 mio. overnatninger, Norge, der mistede 7,4 mio. overnatninger og Finland, der mistede 4,8 mio. overnatninger.

Tabel 5 Udvikling i udenlandske overnatninger fra 2019 til 2020

	Europæiske overnatninger	Ikke-europæiske overnatninger	Udenlandske overnatninger i alt
Danmark	-41,0 %	-76,4 %	-44,3 %
Nederlandene	-55,5 %	-76,1 %	-58,7 %
Tyskland	-59,2 %	-79,2 %	-64,4 %
Finland	-65,0 %	-73,7 %	-67,5 %
Norge	-64,3 %	-83,6 %	-69,0 %
Sverige	-71,7 %	-66,0 %	-70,4 %
Storbritannien	-70,8 %	-77,2 %	-73,9 %
Irland	-74,2 %	-83,6 %	-77,9 %
Nordeuropæiske konkurrentfelt	-64,8 %	-78,1 %	-69,8 %

Kilde: Tourism Economics (Nederlandene, Storbritannien og Irland), nationale statistikbanker (Danmark, Norge, Sverige, Finland og Tyskland).

Hvis man ser på antallet af europæiske turistovernatninger, er der i 2020 i gennemsnit 0,6 europæiske overnatninger per indbygger i Nordeuropa, mens der i Danmark er 2,7 europæiske overnatninger per indbygger (jf. figur 10). Danmark har dermed væsentligt flere europæiske overnatninger per indbygger end de andre lande i konkurrentfeltet med undtagelse af Irland med 2,4 europæiske overnatninger per indbygger. Danmark har således en stærk markedspostion og evner at tiltrække mange europæiske turister i forhold til landets størrelse. Som den absolut største udenlandske turistgruppe stod tyske turister for 80 pct. (12,9 mio.) af samtlige udenlandske overnatninger i Danmark i 2020 og for 58 pct. (16,8 mio.) i 2019. Den ekstraordinært store andel tyske turister i 2020 skyldes, at Danmark i sommerperioden 2020 var åben for ferieturister fra Tyskland, Norge og Island.

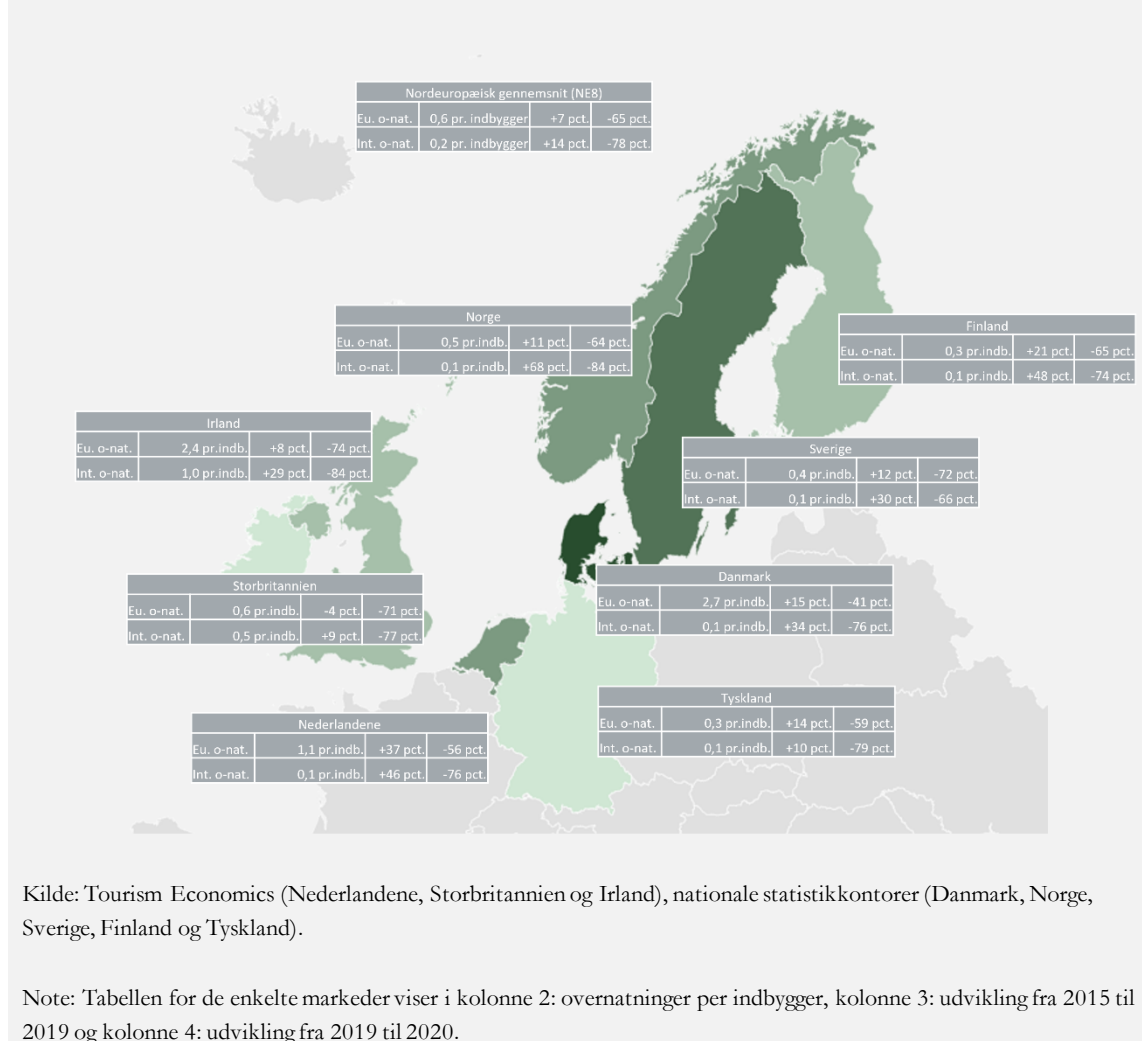
I perioden 2015 til 2019 oplevede Danmark en stigning på 15 pct. i antallet af europæiske turistovernatninger. Det er den tredjehøjeste stigning i konkurrentfeltet kun overgået af Nederlandene og Finland. Antallet af europæiske overnatninger i Danmark faldt fra 2019 til 2020 med 41 pct. Det er det laveste fald i konkurrentfeltet med et gennemsnitligt fald på 65 pct.

Når det gælder ikke-europæiske overnatninger, har Danmark færre overnatninger per indbygger end flere af de nordeuropæiske konkurrenter. I 2020 havde Danmark 0,1 ikke-europæiske overnatninger per indbygger, hvilket er halvt så mange som det nordeuropæiske gennemsnit på 0,2. Irland (1,0 per indbygger) og Storbritannien (0,5 per indbygger) havde i 2020 flest ikke-europæiske overnatninger per indbygger.

Fra 2015 til 2019 er antallet af ikke-europæiske overnatninger gennemsnitligt steget med 14 pct. i det nordeuropæiske konkurrentfelt. Stigningen er i høj grad påvirket af en relativt lav vækst på 9 pct. i Storbritannien. Hvis Storbritannien udelades af beregningen, er stigningen af ikke-europæiske overnatninger således 25 pct. i det nordeuropæiske konkurrentfelt generelt og 34 pct. i Danmark. Det placerer Danmark midt i konkurrentfeltet, som toppes af Norge.

Figur 10 viser overnatningstal per indbygger for 2020 i det nordeuropæiske konkurrentfelt.

Figur 10 Europæiske overnatningstal per indbygger i 2020 og vækst fra 2015-2019 samt vækst fra 2019-2020 i det nordeuropæiske konkurrencefelt

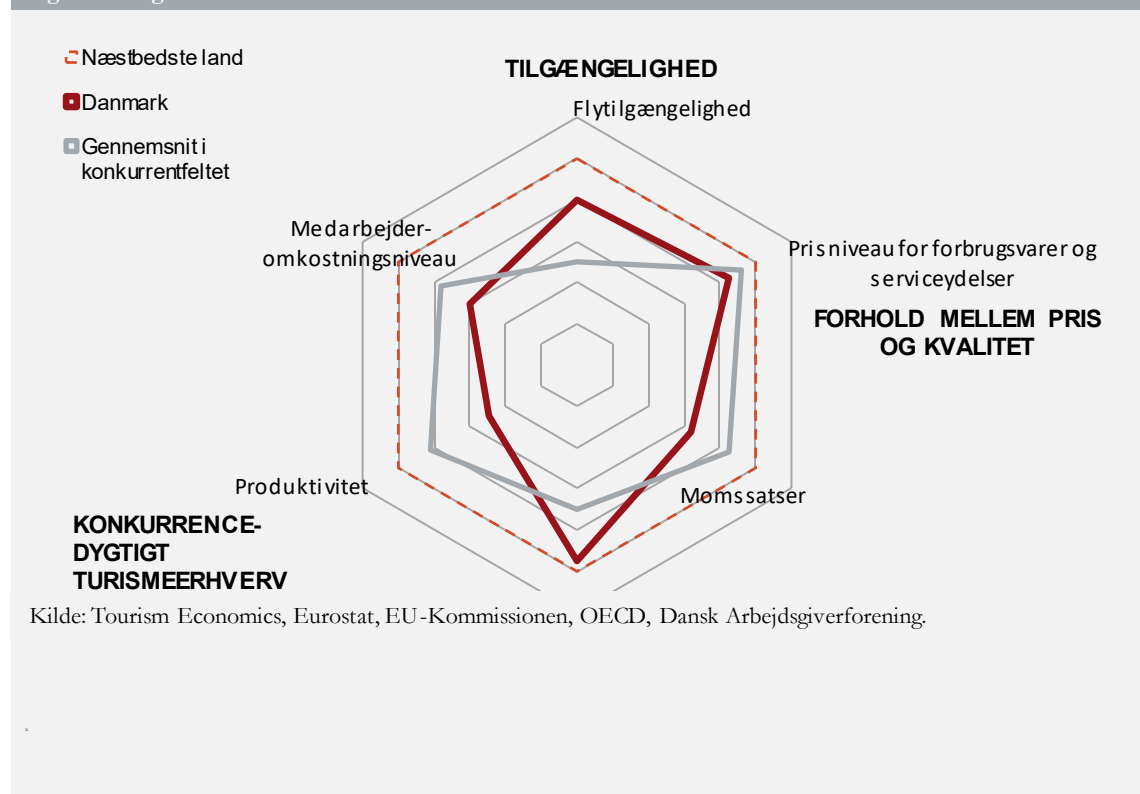
3.2 Dansk turismes konkurrenceevne

Dansk turismes konkurrenceevne afgør, i hvilken grad Danmark kan få del i væksten i den internationale turisme. Figur 11 viser seks indikatorer fordelt på tre områder, som sammen tegner et billede af dansk turismes konkurrenceevne: tilgængelighed, konkurrencedygtigt turismeerhverv og forhold mellem pris og kvalitet.

Diagrammet er konstrueret, så hver indikator viser Danmarks præstation sammenlignet med det næstbedst scorende land og gennemsnittet for alle otte lande. Det næstbedst scorende land tildeles indeksscoren 100, hvorefter de øvrige landes indeksscorer udregnes i forhold til den bedste score. For eksempel er elprisen i det næstbedst rangerende nordeuropæiske land 54,3 øre inkl. afgifter per kWh. I Danmark er elprisen 64,6 øre per kWh, og gennemsnittet for de otte lande er 90,9 øre per kWh. Når landet med den næst laveste elpris sættes til indeks 100, er Danmarks indeksscore 84, mens gennemsnittets indeksscore er 60. Det næstbedste land er anvendt som topscorer i diagrammet, da nogle lande scorer markant højere på enkelte indikatorer på grund af særlige geografiske eller strukturelle forhold. Der er således ofte tale om outliers, hvor en sammenligning med andre lande ikke nødvendigvis giver mening.

I forbindelse med udvælgelsen af indikatorerne er der lagt vægt på at give et nuanceret billede af Danmarks konkurrenceposition med udgangspunkt i de datakilder, som indgår i Statusanalysen 2020¹³, og hvor det er muligt at finde sammenlignelige data for det nordeuropæiske konkurrentfelt.¹⁴ På flere indikatorer ligger Danmark under gennemsnittet. Det indikerer, at der er brug for en styrket indsats, hvis der skal skabes høje vækstrater, og Danmark skal fastholde sin markedsposition.

Figur 11 Diagram over dansk turismes konkurrenceevne

Tilgængelighed

I Danmark var der i 2020 i gennemsnit 1,5 udenlandske flypassagerer per indbygger sammenlignet med et gennemsnit på 1,4 i det nordeuropæiske konkurrentfelt. Det er væsentligt færre end i 2019, og skyldes, at COVID-19 i 2020 medførte en kraftig reduktion af flytrafikken. I 2019 havde Danmark 6,0 udenlandske passagerer per indbygger og lå dermed væsentligt over konkurrentfeltets gennemsnit på 3,8 udenlandske passagerer per indbygger.

¹³ Følgende indikatorer er ikke med i spindelvævet i årets analyse: samlet tilfredshed med ferieoplevelsen, tilfredshed med kvaliteten af overnatnings- og spisesteder, tilfredshed med infrastruktur, turisternes oplevelse af forhold mellem pris og kvalitet. Data indsamles normalt af TCI, som stoppede sin dataindsamling primo 2020 pga. COVID-19-udbruddet. Dataindsamlingen forventes genoptaget i 2021.

¹⁴ Data stammer fra blandt andet Eurostat, OECD, Dansk Arbejdsgiverforening og EU-Kommissionen. Pga. begrænsninger i datamaterialet anvendes hotel- og restaurationsbranchen som substitut for turismebranchen i sammenligningerne af produktivitet og lønniveau.

Prisniveau

Prisniveauet i Norge, Danmark og Storbritannien er generelt højere end i de øvrige nordeuropæiske lande. I 2020 havde Norge det højeste prisniveau for forbrugsvarer og serviceydelser i det nordeuropæiske konkurrencefelt efterfulgt af Storbritannien og Danmark.

Konkurrencedygtigt turismeerhverv

Momssatserne i Danmark er generelt høje sammenlignet med det nordeuropæiske gennemsnit. Indikatoren for momsatsen tager dog ikke højde for, at privat feriehusudlejning som udgangspunkt er momsfritaget i Danmark, samt at der er 100 pct. momsfradrag på hotelophold i forbindelse med erhvervsrejser.¹⁵ Under COVID-19 har flere lande i Danmarks konkurrencefelt, herunder Norge, Irland, Storbritannien og Tyskland indført midlertidige momsreduktioner som instrument til at afbøde konsekvenserne af pandemien.

Sammenholdt med de nordeuropæiske konkurrenter ligger elpriserne for danske turismevirksomheder i midten af feltet med lavere elpriser end i Tyskland, Storbritannien, Irland, Nederlandene og Finland, mens elpriserne er højere end i Sverige og Norge. Det hører med til den samlede forståelse af elpriserne i Danmark, at der betales forskellige elafgifter for erhverv og private samt for el anvendt til forskellige formål.¹⁶ I løbet af de seneste år har flere politiske aftaler haft fokus på at nedbringe elafgifterne, hvilket betyder, at elafgifterne særligt inden for turismeerhvervet vil blive reduceret frem mod 2025.

Inden for turismeområdet er produktiviteten stort set stagneret det seneste årti. Dertil er lønniveauet i det danske turismeerhverv højere end det nordeuropæiske gennemsnit, hvilket sætter Danmarks konkurrenceevne under pres, da lønningerne udgør en stor andel af de samlede udgifter i turismeerhvervet.¹⁷ Lønniveauet i Danmark er under niveauet i Norge, mens særligt Irland og Storbritannien har lavere lønudgifter.

De seks konkurrenceevneindikatorer behandles mere indgående i kapitel 8: Konkurrencedygtigt turismeerhverv.

¹⁵ Jf. afsnit 8.2.

¹⁶ Jf. afsnit 8.3.

¹⁷ Jf. afsnit 8.6.

© Sofie Lykke Olesen

4. Status for turismeforbruget i Danmark

4 Status for turismeforbruget i Danmark

Kapitlets afspejling af COVID-19

Dette kapitel følger i videst muligt omfang strukturen i tidligere års Statusanalyser med henblik på at sikre sammenlignelighed og registrering af den historiske udvikling. Kapitlet betragter data til og med 2019, som er det seneste endelige opgørelsesår og tager således ikke højde for udviklingen i 2020. Der perspektiveres dog til et foreløbigt estimat for turismeforbruget i 2020.

Kapitlet afdækker blandt andet turismeforbruget i 2019 fordelt på kommuner og destinationsselskaber. Data omfatter både udenlandske og danske overnatninger og overnatninger på kommercielle overnatningssteder (for eksempel på hotel eller i lejet feriehus), ikke-kommercielle overnatningssteder (for eksempel i eget feriehus eller hos familie og venner) og endagsbesøgende.¹⁸ Opgørelsen af turismens økonomiske betydning følger den internationalt anerkendte definition af turisme: Turister er en delmængde af rejsende, for hvem rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet.

I Danmark opdeles turismen i tre forskellige forretningsområder:

- Storbyturisme¹⁹: Ferieturisme i København, Aarhus, Odense og Aalborg
- Kyst- og naturturisme: Ferieturisme uden for de fire storbyer
- Erhvervs- og mødeturisme: Turisme i forbindelse med erhvervsrelaterede ophold, herunder møder og kongresser i hele landet

4.1 Turismeforbruget i Danmark i 2019

Turismens økonomiske betydning opgøres i et turismesatellitregnskab, der kobler forbruget til nationalregnskabet. Metoden følger internationale retningslinjer for turismesatellitregnskaber. Således følges turisternes efterspørgsel gennem køb af produkter i opgørelsen af omsætningen.

Turismens økonomiske betydning er en strukturrapport, hvor datakilderne løbende opdateres (for eksempel prisfremskrives døgnforbrug hvert år, men indsamles hvert tredje år, dog senest i 2017), og hvor metoden løbende udvikles (for eksempel blev det fra 2017 muligt at medregne forbrug fra deleøkonomiske overnatningsformer). Turismeforbrugstallene egner sig dermed ikke som konjunkturværktøj til sammenligning årene imellem.

I 2019 brugte turisterne i alt 139,1 mia. kr. i Danmark. Heraf stammede 57 pct. (78,9 mia. kr.) fra danske turisternes forbrug, mens de resterende 43 pct. (60,2 mia. kr.) kunne henføres til udenlandske turisternes forbrug (jf. figur 12). 69 pct. af de danske turisternes forbrug skete i forbindelse med

¹⁸ Kapitlet bygger på resultater fra rapporten Turismens økonomiske betydning 2019 udgivet i 2021. Rapporten udarbejdes i et samarbejde mellem VisitDenmark og Center for Regional- og Turismeforskning (CRT). Opgørelsen indeholder ikke danske turisternes forbrug på ferie i udlandet og udenlandske turisternes forbrug på vej til Danmark, herunder for eksempel internationale flybilletter.

¹⁹ Storbyturisme dækker ferieophold i København (4 bykommuner og 13 omegnskommuner, som tilsammen udgør landsdelene København by og omegn), Aarhus Kommune, Aalborg Kommune og Odense Kommune.

ferieophold, og 31 pct. kunne tilskrives erhvervs- og mødeturister. Blandt udenlandske turister kom hele 82 pct. fra feriegæster.²⁰

Både udenlandske og danske turisternes forbrug har stor samfundsøkonomisk betydning for Danmark såvel nationalt som lokalt. Udenlandske turister skaber som udgangspunkt et merforbrug ved at bruge deres penge i Danmark frem for i hjemlandet eller på en anden udenlandsk feriedestination. Det samme gælder danskere, der holder ferie i Danmark frem for i udlandet, men for en række danske turister vil der være tale om et forbrug eller en økonomisk aktivitet, som flyttes fra et sted i landet til et andet. Ud fra en samfundsøkonomisk vurdering kan det dermed ikke konkluderes, at danske turister er vigtigere end udenlandske på basis af fordelingen af forbruget mellem udenlandske og danske turister.

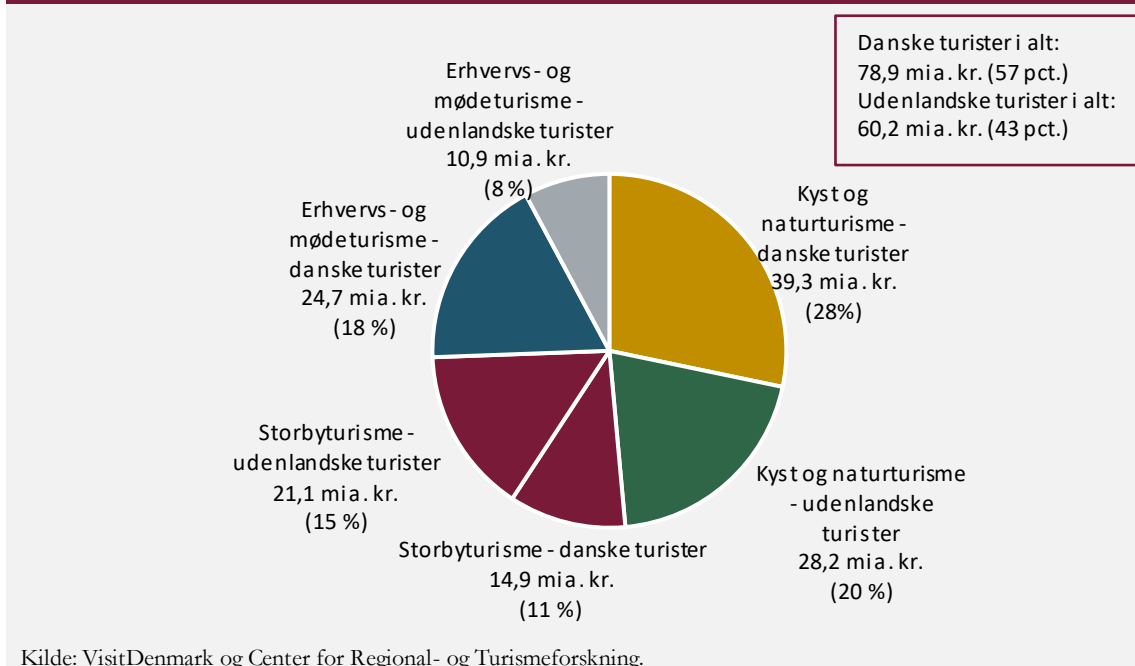
Figur 12 viser turismeforbruget fordelt på forretningsområder og på danske og udenlandske turister. Allerede før COVID-19 var kyst- og naturturismen det største forretningsområde med en omsætning på 67,5 mia. kr., hvoraf i alt 42 pct. stammede fra udenlandske turisternes forbrug. Tilsvarende kunne 59 pct. af omsætningen inden for storbyturismen og 31 pct. af omsætningen inden for erhvervs- og mødeturismen henføres til de udenlandske turister i Danmark.

COVID-19 har ændret situationen i dansk turisme væsentligt. Det gælder blandt andet forretningsområdernes størrelse, hvor særligt storby- og erhvervs- og mødeturismen har været hårdt ramt af manglen på udenlandske turister, mens kyst- og naturturismen er kommet bedre gennem, ikke mindst som følge af en god højsæson med mange danske og tyske feriehusturister.

Fra 2019 til 2020 faldt antallet af overnatninger inden for kyst- og naturturismen kun 7 pct. sammenlignet med et fald på hele 54 pct. for storby- eller erhvervsrelaterede overnatninger (se evt. afsnit 5.2.1). Faldene vil afspejle sig i omsætningstallene for 2020, hvor turismeforbruget i kyst- og naturturismen vil falde markant mindre end de to andre forretningsområder. Det samlede omsætningstab vil dog være større end det procentvise tab i antal overnatninger, idet pandemien særligt har reduceret antallet af højtforbrugende storby- samt erhvervs- og mødeturister.

²⁰ VisitDenmark har ikke oplysninger om udenlandske endagsforretningsrejsende (dvs. uden overnatning) og undervurderer derfor muligvis den udenlandske omsætning.

Figur 12 Turismeomsætningen i Danmark fordelt på forretningsområder, 2019

4.1.1 Pejlemærke for turismeomsætningen i 2025

I den nationale strategi for dansk turisme fra 2016 er et af de tre pejlemærker, at turismeomsætningen i 2025 skal nå 140 mia. kr. i forhold til 100 mia. kr. i 2014. Når turismeforbruget i 2019 sammenholdes med en lineær fremskrivning fra 2014 til pejlemærket for 2025, ligger det markant over niveauet. Dermed er turismeomsætningen i 2019 kun knap 1 mia. kr. fra at indfri pejlemærket for 2025.

COVID-19 har dog ændret billedet. Turismeforbruget i 2020 er foreløbigt opgjort til 98,5 mia. kr. og forventes således at ligge godt 40 mia. kr. under 2019-niveauet.

4.1.2 Turismeforbruget fordelt på destinationer og forretningsområder

Blandt de i alt 19 danske destinationsselskaber blev det højeste turismeforbrug i 2019 skabt i Wonderful Copenhagen, der tegnede sig for over en tredjedel af den samlede turismeomsætning i Danmark. Herefter fulgte Aarhusregionen og Destination NordVestkysten med henholdsvis 8,9 pct. og 6,4 pct. Dette billede ændrede sig markant i 2020, hvor Wonderful Copenhagen oplevede et fald i antallet af overnatninger fra 11,3 mio. til 4,4 mio. overnatninger og gik fra at have 20 pct. til 8 pct. af turistovernatningerne i Danmark.

Hvad angår turismens relative betydning lokalt, var Destination Bornholm den destination, hvor turismen udgjorde den største andel af destinationens samlede økonomi (9,9 pct.) efterfulgt af Destination Vesterhavet (5,7 pct.).

Ses der udelukkende på turismeforbruget inden for kyst- og naturturismen, er Destination NordVestkysten og Destination Vesterhavet de absolut største destinationsselskaber med turismeforbrug på henholdsvis 8,3 mia. kr. og 7,8 mia. kr. Overordnet blev 69 pct. af forbruget

inden for kyst- og naturturismen lagt vest for Storebælt.

Hovedparten (58 pct.) af forbruget inden for kyst- og naturturismen kom i 2019 fra danske turister. Danskernes forbrug dominerede inden for 16 af de 19 destinationsselskaber. I Destination Limfjorden tegnede danskerne sig for den højeste andel (81 pct.). Det skyldes blandt andet, at en stor del af turismeforbruget stammede fra turister i eget feriehus, fra campingturister eller fra endagsbesøgende. Destination Vesterhavet er omvendt den destination, hvor den største andel af turistforbruget (70 pct.) stammede fra udenlandske, særligt tyske, feriehusturister.

Table 6 Turismeomsætningen fordelt på destinationsselskaber og forretningsområder, 2019

	Turismeomsætning, mia. kr.				Turismeandel	
	Kystferie	Storbyferie	Erhverv	I alt	Pct.	Pct. af samlet økonomi
Wonderful Copenhagen	2,6	29,0	16,6	48,1	34,6	2,1
Aarhusregionen	5,1	3,2	4,0	12,3	8,9	1,6
Destination NordVestkysten	8,3	-	0,5	8,9	6,4	4,3
Destination Fyn	4,4	1,3	2,6	8,3	6,0	2,2
Destination Vesterhavet	7,8	-	0,4	8,2	5,9	5,7
Destination Nord	3,1	2,5	1,9	7,4	5,3	2,7
Destination Trekantområdet	3,9	-	2,4	6,3	4,6	2,3
Destination Sønderjylland	5,4	-	0,7	6,1	4,4	2,9
VisitNordsjælland	3,4	-	0,5	3,9	2,8	3,1
Destination Bornholm	2,9	-	0,2	3,1	2,2	9,9
VisitFjordlandet	2,3	-	0,6	2,9	2,1	2,6
Destination Sjælland	2,1	-	0,8	2,9	2,1	1,5
VisitLolland-Falster	2,6	-	0,3	2,8	2,0	4,1
Destination SydkystDanmark	2,2	-	0,4	2,6	1,9	2,5
Destination Vadehavskysten	1,7	-	0,7	2,4	1,8	2,2
Destination Kystlandet	1,6	-	0,7	2,3	1,6	1,6
VisitHerning	1,1	-	0,9	2,0	1,4	1,3
Destination Himmerland	1,7	-	0,1	1,8	1,3	2,4
Destination Limfjorden	1,3	-	0,2	1,5	1,1	2,1
Uden for destination	4,0	-	1,2	5,3	3,8	1,5
Hele landet	67,5	36,0	35,6	139,1	100	2,3

Kilde: VisitDenmark og Center for Regional- og Turismeforskning.

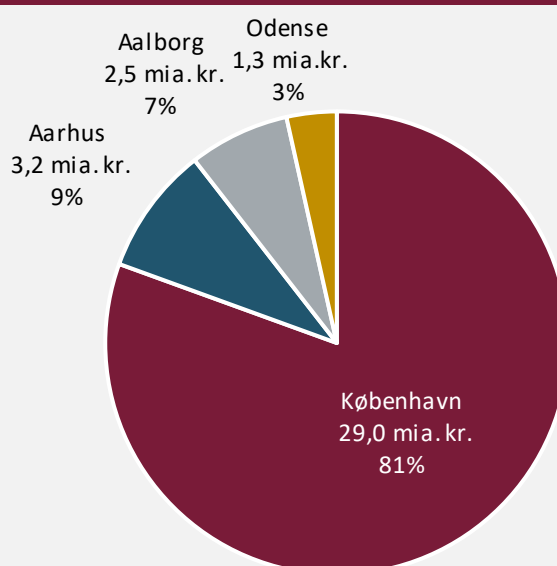
I alt 47 pct. af turismeforbruget på 35,6 mia. kr. inden for erhvervs- og mødeturismen blev lagt i Wonderful Copenhagen efterfulgt af Aarhusregionen (11 pct.) og Destination Fyn (7 pct.). Over halvdelen af den samlede omsætning (57 pct.) fra erhvervs- og mødeturismen stammede fra erhvervsrejsende, der overnattede på hotel, mens den resterende del kunne henføres til erhvervsrejser uden overnatning.

Inden for erhvervs- og mødeturismen kan 69 pct. af forbruget henføres til danske turister, mens de resterende 31 pct. kom fra udenlandske turister. To tredjedele af det udenlandske forbrug blev lagt i Wonderful Copenhagen.²¹

Hvad angår storbyferieturisme kunne fire femtedele af det totale storbyturismeforbrug på 36,0 mia. kr. i 2019 henføres til turister i København by og omegn.

Samlet set stod danske storbyturister for 41 pct. af storbyturismens omsætning. Knap to tredjedele (64 pct.) af turismeforbruget i København stammede fra udenlandske rejsende. De danske turisternes forbrug fyldte mest i de øvrige tre storbyer.

Figur 13 Storbyturismens omsætning fordelt på byer, 2019

Kilde: VisitDenmark og Center for Regional- og Turismeforskning.

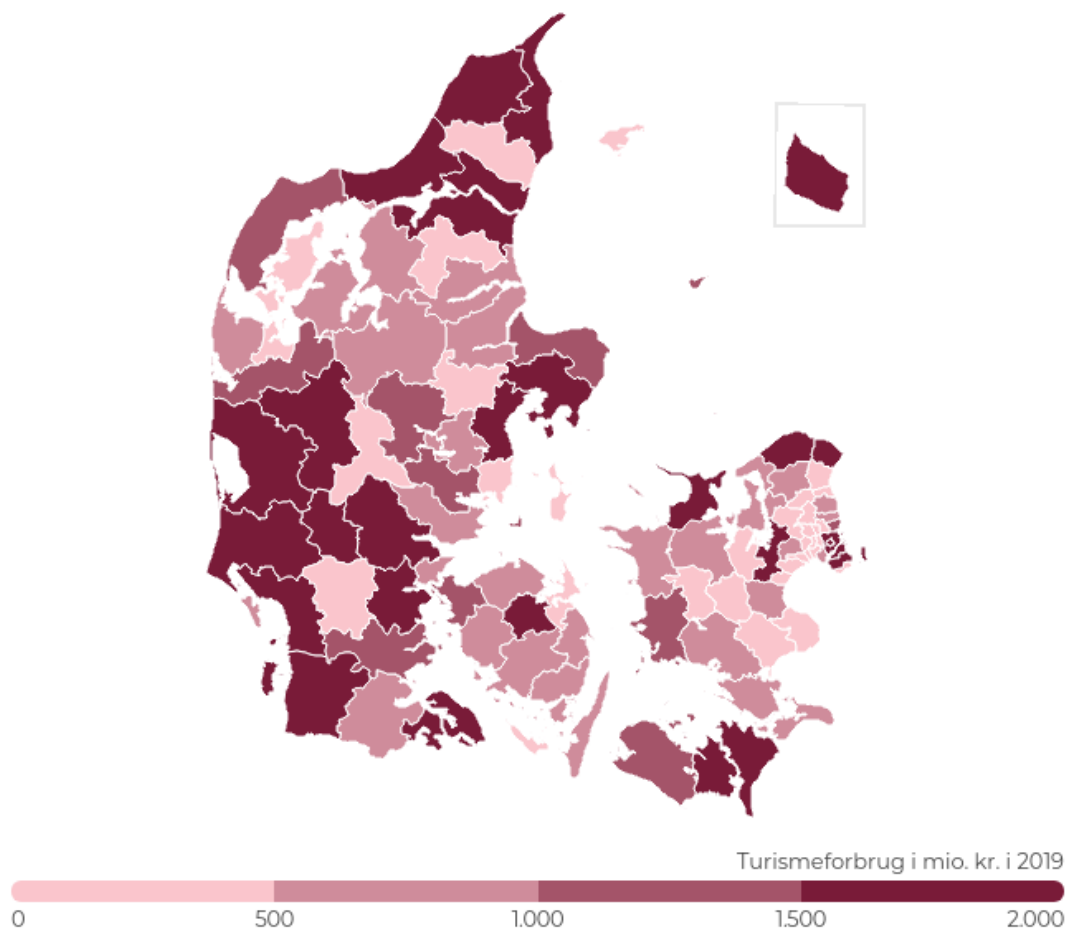
Der kan findes mere information om de tre forretningsområder på <https://www.visitdenmark.dk/corporate/videncentervforretningsomraader/forretningsomraader>.

4.1.3 Turismeforbruget i kommunerne

Figur 14 viser fordelingen af turismeforbruget i Danmark i 2019.

²¹ VisitDenmark har ikke data på udenlandske endagsforretningsrejsende (dvs. uden overnatning) og undervurderer derfor muligvis den udenlandske omsætning fra erhvervs- og mødeturister.

Figur 14 Turismeforbrug fordelt på kommuner, 2019

Kilde: VisitDenmark og Center for Regional- og Turismeforskning.

Tabel 7 viser de ti største turismekommuner i Danmark i 2019 opgjort på (1) turismeforbrugets størrelse og (2) turismeforbrugets andel af det samlede udbud af varer og tjenester i den pågældende kommune.

De ti største turismekommuner i Danmark tegnede sig for knap halvdelen (48 pct.) af det samlede turismeforbrug i 2019. Kommunerne København, Aarhus, Varde, Aalborg og Ringkøbing-Skjern var de fem største kommuner målt på turismeforbrug i 2019.

Målt på turismeforbrug lå de kommuner, som omfatter nogle af Danmarks største byer, i toppen af listen over de største danske turismekommuner. Det skyldes blandt andet mange højtforbrugende hotelgæster på ferie- og forretningsrejse samt endagsbesøgende. Også nogle af de største kyst- og naturdestinationer som for eksempel Varde og Ringkøbing-Skjern Kommune var repræsenteret i top-10.²²

²² Det kommunale turismeforbrug er generel forbundet med usikkerhed, navnlig fordi de bagvedliggende turistmængder (overnatninger og endagsbesøg) i nogen grad er estimerede og på grund af antagelsen om, at alt turistens forbrug bli ver lagt i overnatningskommunen. Herudover er

Kommunerne Varde, Jammerbugt og Bornholm lå i top-10 på begge parametre. Fanø Kommune var med en turismeandel på 33,3 pct. den kommune, hvor turismen fyldte relativt mest af det samlede udbud af varer og tjenester. Generelt var der flere ø-kommuner blandt de kommuner, hvor turisme stod for en stor andel af den samlede omsætning. I samtlige ti kommuner i tabel 7 lå andelen af turismeforbrug væsentligt over landsgennemsnittet på 2,3 pct.

Tabel 7 Samlet turismeforbrug og turismeandele på kommuner, top 10, 2019 samt placering i forhold til 2018

Top 10 kommuner			Turisme- forbrug	Top 10 kommuner			Turismeandel af samlet økonomi
			Mio. kr.				Pct.
1	-	København	35.011	1	-	Fanø	33,3 %
2	-	Aarhus	5.822	2	-	Læsø	14,6 %
3	-	Varde	4.387	3	(+1)	Varde	10,9 %
4	-	Aalborg	3.870	4	(-1)	Jammerbugt	10,7 %
5	-	Ringkøbing-Skjern	3.770	5	-	Samsø	9,9 %
6	(+2)	Bornholm	3.083	6	-	Bornholm	9,9 %
7	(-1)	Frederikshavn	3.052	7	-	Gribskov	8,5 %
8	(-1)	Jammerbugt	2.810	8	-	Langeland	7,5 %
9	-	Hjørring	2.700	9	(+1)	Odsherred	7,1 %
10	-	Vejle	2.423	10	(-1)	Ærø	6,7 %

Kilde: VisitDenmark og Center for Regional- og Turismeforskning.

4.2 Turismeskabt eksport, værditilvækst og beskæftigelse

I 2019 svarede udenlandske turisters forbrug i Danmark til 4,4 pct. af den samlede danske eksport. Turismeforbruget bidrager til en række samfundsøkonomiske gevinster i form af både værditilvækst, beskæftigelse og skatteindtægter.

Værditilvæksten beskriver den samlede økonomiske værdi af produktionen i en branche fratrukket forbrug i produktion. Den samlede årlige værditilvækst i dansk økonomi er bruttonationalproduktet (BNP) eksklusiv produktskatter og -subsidier.

Det danske turismeerhverv skabte i 2019 en samlet værditilvækst på knap 85,5 mia. kr. inklusiv afledte effekter.²³ Det svarede til 4,2 pct. af den samlede værditilvækst i Danmark.

data fra nationalregnskabet på produktniveau sjældent geografisk opdelt. Derfor fordeler Center for Regional- og Turismeforskning og Danmarks Statistik blandt andet omsætningen på kommuner vha. estimeringsmetoder. En af metoderne er at anvende lønsummen på arbejdsstederne til at fordele en branches omsætning.

²³ Med afledte effekter menes effekter ud over de direkte effekter, dvs. indirekte og inducerede effekter: Turismeforbruget øger virksomhedernes forbrug af varer/tjenester hos leverandører (indirekte effekter). Herudover får ansatte løn, hvoraf en del igen går til forbrug (inducerede effekter fratrukket import).

Turismens andel af den samlede værditilvækst er størst inden for overnatningsbranchen, hvor 98 pct. stammede fra turisme, men turismen bidrog også betragteligt inden for blandt andet rejseservice og restauranter. Over 60 pct. af den samlede turismeskabte værditilvækst blev skabt uden for de typiske turismeerhverv.²⁴ Med andre ord skabte turismen værdi i store dele af samfundet og inden for mange forskellige brancher.

Sammenligner man forretningsområdernes værdiskabelse (jf. tabel 8), skabte erhvervs- og mødeturismen en relativt stor værditilvækst på overnatningsstederne i forhold til kyst- og naturturismen, hvor der var mange ikke-kommercielle overnatninger i for eksempel eget eller lånt sommerhus. Herudover skabte erhvervs- og mødeturismen stor værdi inden for transportvirksomheder, herunder især lufttransport i form af indenrigsflyvninger. Kyst- og naturturismen og storbyturismen skabte i højere grad værditilvækst i detailbranchen, på restauranter og værtshuse samt i andre brancher.

Samlet set skabte kyst- og naturturismen 36 pct. af den samlede turismeafledte værditilvækst, erhvervs- og mødeturismen skaber 44 pct., og storbyturismen skabte 20 pct.

Tabel 8 Turismeskabt værditilvækst fordelt på erhverv og forretningsområde, 2019

	Kystferie Storbyferie Erhverv Hele landet				Pct.
	Turismeskabt værditilvækst, mio. kr.				
Turismeerhverv	8.134	6.411	16.339	30.884	36 %
Overnatningssteder	1.594	1.596	4.581	7.771	9 %
Restauranter og værtshuse	3.791	2.741	3.771	10.303	12 %
Transportvirksomheder	460	609	5.999	7.068	8 %
Rejseservice	80	222	1.563	1.864	2 %
Kultur, forlystelser og sport	2.210	1.245	424	3.879	5 %
Detailhandel*	7.679	3.378	3.665	14.722	17 %
Andre brancher**	14.815	7.335	17.779	39.929	47 %
Ejendomsmæglere, bolig og husleje	5.291	2.159	2.752	10.203	12 %
Erhvervsservice	1.410	836	5.409	7.655	9 %
Øvrige	8.113	4.340	9.618	22.071	26 %
I alt	30.628	17.124	37.783	85.535	100 %

Kilde: VisitDenmark og Center for Regional- og Turisemeforskning.

Inklusiv direkte, indirekte og inducerede effekter.

*Detailhandel omfatter turismeskabt værditilvækst i detailhandel, engroshandel, fødevarer, drikkevarer og tobak, fremstillingsindustri, råolie, naturgas og olieindustri.

**Andre brancher er brancher, hvor turismen ikke tegner sig for størstedelen af omsætningen. "Ejendomsmægler, bolig og husleje" omfatter blandt andet udlejning af feriehuse, mens "Erhvervsservice" blandt andet "producerer" biludlejning. "Øvrige" dækker blandt andet "Offentlig service", "Andre personlige serviceydelser", "Finans og forsikring" og "Udgivelse, tv/radio og it".

I 2019 skabte turismeforbruget lidt over 171.000 arbejdspladser i Danmark (jf. tabel 9). Det svarer til 5,7 pct. af det totale antal årsværk (sammenlignet med 4,2 pct. af den samlede værditilvækst). Turismen betød således relativt mere for beskæftigelse og jobskabelse end for værditilvækst, hvilket afspejler, at turisme er et erhverv med lav arbejdsproduktivitet (læs mere i afsnit 8.5).

²⁴ Turismeerhvervene defineres som overnatningssteder, restauranter, transportvirksomheder, kultur og forlystelser m.m.

I 2019 skabte forbruget fra kyst- og naturturismen samlet set 37 pct. af den samlede turismeafledte beskæftigelse, mens erhvervs- og mødeturismen skabte 43 pct., og storbyturismen skabte 20 pct.

Tabel 9 Turismeskabt beskæftigelse fordelt på erhverv og forretningsområde, 2019

	Kystferie	Storbyferie	Erhverv	Hele landet	
	Turismeskabt beskæftigelse, årsværk				Pct.
Turismeerhverv	29.687	19.075	46.755	95.518	56 %
Overnatningssteder	4.833	3.896	12.803	21.531	13 %
Restauranter og værtshuse	19.071	11.431	17.405	47.907	28 %
Transportvirksomheder	1.078	1.001	12.093	14.172	8 %
Rejse-service	196	464	3.603	4.262	2 %
Kultur, forlystelser og sport	4.510	2.284	852	7.645	4 %
Detailhandel*	18.216	7.426	6.292	31.934	19 %
Andre brancher**	15.934	7.447	20.522	43.903	26 %
Ejendomsmæglere, bolig og husleje	666	387	440	1.493	1 %
Erhvervsservice	2.723	1.273	7.960	11.956	7 %
Øvrige	12.545	5.786	12.122	30.454	18 %
I alt	63.837	33.948	73.570	171.355	100 %

Kilde: VisitDenmark og Center for Regional- og Turisemeforskning.

Inklusiv direkte, indirekte og inducerede effekter.

* Detailhandel omfatter turismeskabte job i brancherne detailhandel, engroshandel, fødevarer, drikkevarer og tobak, fremstillingsindustri, råolie, naturgas og olieindustri.

** Andre brancher omfatter brancher, hvor turismen ikke tegner sig for størstedelen af omsætningen. "Ejendomsmægler, bolig og husleje" omfatter blandt andet udlejning af feriehuse, mens "Erhvervsservice" blandt andet "producerer" biludlejning. "Øvrige" dækker blandt andet "Offentlig service", "Andre personlige serviceydelser", "Finans og forsikring" og "Udgivelse, tv/radio og it".

Wonderful Copenhagen tegnede sig i 2019 for den højeste andel af den samlede turismeskabte beskæftigelse med 32,7 pct. af den totale turismeskabte beskæftigelse i Danmark (jf. tabel 10). Herefter fulgte Aarhusregionen, Destination Fyn og Destination NordVestkysten med henholdsvis 9,1 pct., 6,6 pct. og 5,9 pct.

I forhold til destinationsselskabernes samlede beskæftigelse fyldte den turismeskabte beskæftigelse relativt mest i Destination Bornholm (19,5 pct.) og Destination Vesterhavet (16,6 pct.). Turismens andel af beskæftigelsen fyldte relativt mindst i Aarhusregionen (3,7 pct.) og VisitHerning (4,0 pct.).

Tabel 10 Turismeskabt beskæftigelse fordelt på destinationsselskaber, 2019

Destinationsselskab	Turismeskabt beskæftigelse	Fordeling	Andel af	Total
			Andel af samlet beskæftigelse i destinationen	beskæftigelse
	Fuldtidsjob	Pct.	Pct.	Fuldtidsjob
Wonderful Copenhagen	56.102	32,7 %	5,7 %	992.745
Aarhusregionen	15.572	9,1 %	3,7 %	426.429
Destination Fyn	11.298	6,6 %	4,9 %	229.136
Destination NordVestkysten	10.141	5,9 %	9,2 %	110.354
Destination Nord	9.247	5,4 %	5,8 %	158.122
Destination Vesterhavet	8.957	5,2 %	16,6 %	53.874
Destination Trekantområdet	7.593	4,4 %	5,7 %	133.817
Destination Sønderjylland	7.322	4,3 %	6,7 %	108.847
VisitNordsjælland	4.822	2,8 %	7,2 %	67.328
Destination Sjælland	4.160	2,4 %	4,4 %	94.688
VisitFjordlandet	3.922	2,3 %	5,8 %	67.553
Destination SydkystDanmark	3.820	2,2 %	5,8 %	65.597
VisitLolland-Falster	3.601	2,1 %	8,9 %	40.484
Destination Bornholm	3.382	2,0 %	19,5 %	17.314
Destination Kystlandet	3.166	1,8 %	4,3 %	74.243
Destination Vadehavskysten	2.975	1,7 %	4,9 %	60.149
VisitHerning	2.865	1,7 %	4,0 %	72.040
Destination Himmerland	2.274	1,3 %	5,9 %	38.453
Destination Limfjorden	2.200	1,3 %	5,7 %	38.687
Uden for destination	7.937	4,6 %	5,5 %	144.613
Hele landet	171.355	100,0 %	5,7 %	3.002.813

Kilde: VisitDenmark, Center for Regional- og Turisurforskning, Danmarks Statistik.
Beskæftigelse inklusiv direkte, indirekte og inducerede effekter.

Tabel 11 viser turismens effekt på beskæftigelsen i 2019 fordelt på uddannelsesnivea u og branche. Her fremgår det, at turismen især skabte arbejde til personer uden en videregående uddannelse. Andelen af ufaglærte var især høj inden for restaurationsbranchen og detailhandelen.

Samlet set tegnede faglærte og ufaglærte sig for henholdsvis 29 pct. og 28 pct. af den turismeskabte beskæftigelse efterfulgt af personer med studentereksamen som højest afsluttede uddannelse (17 pct.).

Tabel 11 Turismeskabt beskæftigelse fordelt efter branche og højeste afsluttede uddannelse, 2019 (pct.)

	Ufag- lært	Stud.- eksamen	Fag- lært	Kort videre- gående	Mlm. videre- gående	Lang videre- gående	AMU – arbejdsmarked udd. og uoplyst	I alt
	Pct. af branche							
Turismeerhverv	31	22	25	5	10	5	2	100
Overnatningssteder	28	19	30	7	10	4	2	100
Restauranter og værtshuse	38	25	19	4	7	3	2	100
Transport	18	15	39	6	15	6	2	100
Rejse-service	8	19	27	11	18	17	1	100
Kultur, forlystelser og sport	28	18	20	4	17	13	1	100
Detailhandel	35	14	35	5	6	4	1	100
Andre brancher	19	10	32	7	16	15	1	100
I alt	28	17	29	6	11	8	2	100

Kilde: VisitDenmark og Center for Regional- og Turismeforskning.

Note: Beskæftigelse er inklusiv direkte, indirekte og inducerede effekter.

Note: Beskæftigelsen er opgjort som antal beskæftigede personer i november 2019. Kun personer bosat i Danmark indgår.

Note: Den turismeskabte beskæftigelse er beregnet som konsekvens af turismeforbruget vha. CRT's generelle ligevægtsmodel, SAM-K/LINE.

I 2019 skabte turismeforbruget 56,9 mia. kr. i skatteprovenu inklusiv afledte effekter. Det svarede til 6,3 pct. af de samlede skatter og afgifter i Danmark. I alt 21,3 mia. kr., svarende til 38 pct. af det turismeskabte skatteprovenu, stammede fra personskatter, mens de resterende ca. 35,3 mia. kr. kunne tilskrives vareskatter og moms.

5. Udvikling og vækst i dansk turisme

5 Udvikling og vækst i dansk turisme

I dette kapitel beskrives turismens udvikling i Danmark til og med 2020 målt på antallet af turisternes overnatninger og besøg på danske attraktioner. Antallet af overnatninger analyseres på følgende måder:

- Det samlede antal registrerede overnatninger i Danmark
- Overnatninger fordelt på de tre forretningsområder i dansk turisme: storbyturisme, kyst- og naturturisme samt erhvervs- og mødeturisme
- Geografisk fordeling af overnatningerne (kommuner og destinationsselskaber)
- Udvikling inden for forskellige overnatningsformer
- Overnatninger fordelt efter turisternes nationalitet

Kapitlet sammenholder den danske markedsandel af alle internationale turismeovernatninger i 2020 med konkurrenterne i henholdsvis Norden, Nordeuropa og Europa.

Opsummering

Antal overnatninger i Danmark

- I 2020 var der i alt 44,6 mio. overnatninger i Danmark. Det er 20,5 pct. færre end i 2019.
- Antallet af registrerede overnatninger er faldet med 4,4 mio. fra 2015 til 2020, svarende til et fald på 8,9 pct. Det dækker over en årlig vækst på 3,4 pct. fra 2015 til 2019 og et fald på 20,5 pct. fra 2019 til 2020.
- Hvis pejlemærket for overnatninger i den nationale strategi for dansk turisme fra 2016 skal indfries, forudsættes det, at antallet af overnatninger vokser med en tredjedel fra 2015 til 2025. Det svarer til 17,0 mio. flere overnatninger i 2025 end i 2015. Grundet COVID-19 ligger antallet af overnatninger i 2020 under niveauet for pejlemærket.
- Alle tre forretningsområder lå i 2020 under fremskrivningen for pejlemærket. Kyst- og naturturismen lå tættest på pejlemærket.

Antal overnatninger fordelt på forretningsområder

- Kyst- og naturturismen er med 83 pct. af alle overnatninger i 2020 fortsat det største forretningsområde i dansk turisme. Antallet af overnatninger inden for kyst- og naturturismen er gennemsnitligt steget med 3,1 pct. pr. år fra 2015 til 2019, men faldt med 6,9 pct. fra 2019 til 2020.
- Antallet af overnatninger inden for storbyturismen er gennemsnitligt steget med 6,6 pct. årligt fra 2015 til 2019, men faldt med 53,7 pct. fra 2019 til 2020.
- Antallet af overnatninger inden for erhvervs- og mødeturismen er gennemsnitligt steget med 1,7 pct. årligt fra 2015 til 2019, men faldt med 53,5 pct. fra 2019 til 2020.

Udenlandske turisters overnatninger

- Fra 2019 til 2020 er der sket et fald i antallet af overnatninger fra Danmarks fem prioriterede markeder: Tyskland, Norge, Sverige, Nederlandene og Storbritannien.
- Med en nedgang på 23 pct. er antallet af overnatninger fra det tyske marked faldet mindst. Antallet af overnatninger fra Sverige, Storbritannien, Norge og Nederlandene er faldet med henholdsvis 77 pct., 72 pct., 71 pct. og 70 pct.
- Antallet af kinesiske, amerikanske, italienske og franske overnatninger er faldet med henholdsvis 91 pct., 83 pct., 79 pct. og 75 pct.
- I 2020 tegnede Danmark sig for 60 pct. af alle udenlandske overnatninger i Norge, Sverige, Finland og Danmark samlet set. I 2019 lå den tilsvarende andel på 45 pct. Danmark har således vundet markedsandele fra 2019 til 2020.
- Med 16,1 mio. registrerede udenlandske overnatninger i 2020 har Danmark flere udenlandske overnatninger end Norge, Finland og Sverige tilsammen (10,7 mio.).

Turister i korttidsudlejede boliger

- 1,1 mio. turister bookede overnatning via Airbnb i Danmark i 2019.
- 28 pct. af Airbnb-gæsterne i Danmark i 2019 var danskere. Tyskland var det største udenlandske marked.

Besøg på de danske attraktioner

- Antallet af udenlandske og danske besøg på de 50 mest besøgte danske attraktioner er fra 2019 til 2020 faldet med 42,8 pct., svarende til 11,3 mio. besøg.

5.1 Pejlemærket for antal overnatninger i den nationale strategi for dansk turisme

I den nationale strategi for dansk turisme fra 2016 indgår et pejlemærke om, at antallet af turismeovernatninger i Danmark skal vokse med en tredjedel i perioden 2015 til 2025. Det svarer til 17 mio. flere overnatninger. For at nå pejlemærket kræver det en gennemsnitlig årlig vækst i antallet af overnatninger på 3,0 pct.

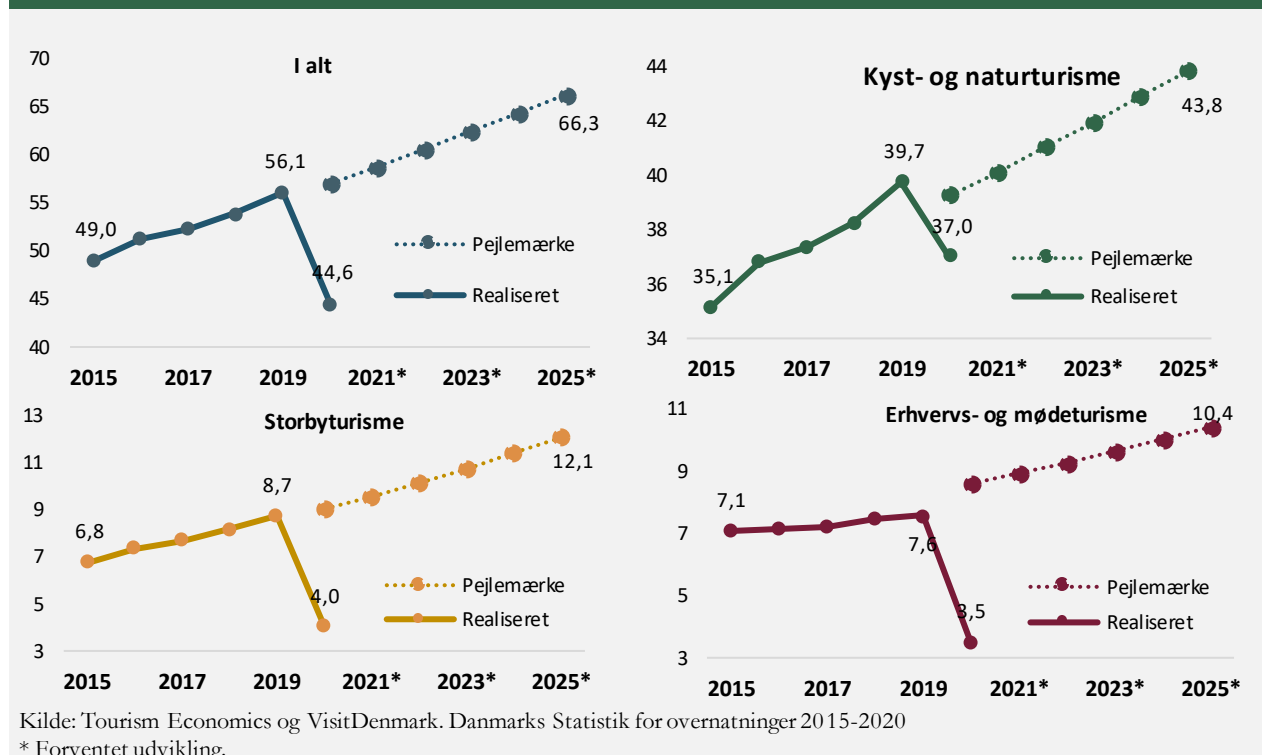
VisitDenmark har sammen med turismeudviklingselskaberne (Dansk Kyst- og Naturturisme, Wonderful Copenhagen og MeetDenmark) nedbrudt pejlemærket på de tre forretningsområder i dansk turisme. Nedbrydningen er sket med afsæt i den daværende prognose for dansk turisme, som blev udarbejdet i 2016 i forbindelse med den nationale strategi for dansk turisme.

- Kyst- og naturturisme: Der sigtes mod 8,6 mio. flere overnatninger i 2025 end i 2015. Det svarer til en gennemsnitlig årlig vækstrate på 2,2 pct.
- Storbyturisme: Der sigtes mod 5,3 mio. flere overnatninger i 2025 end i 2015. Det svarer til en gennemsnitlig årlig vækstrate på 6,0 pct.
- Erhvervs- og mødeturisme: Der sigtes mod 3,3 mio. flere overnatninger i 2025 end i 2015. Det svarer til en gennemsnitlig årlig vækstrate på 3,9 pct.

Dansk turisme var i 2019 godt på vej til at opfylde pejlemærket for 2025. Både kyst- og naturturismen samt storbyturismen havde flere overnatninger end den årlige fremskrivning mod

pejlemærket, mens erhvervs- og mødeturismen havde færre. COVID-19 har dog betydet, at dansk turisme med 44,6 mio. overnatninger i 2020 ligger 12,4 mio. under den årlige fremskrivning for at nå pejlemærket. Med 37,0 mio. overnatninger lå kyst- og naturturismen 2,2 mio. under fremskrivningen for pejlemærket, mens storbyturismen med 4,0 mio. overnatninger lå 5,0 mio. under fremskrivningen, og erhvervs- og mødeturismen med 3,5 mio. overnatninger lå 5,1 mio. under fremskrivningen.

Figur 15 Udvikling i overnatninger fra 2015 til 2020 sammenholdt med pejlemærker frem mod 2025, mio. overnatninger

Fra 2019 til 2020 faldt det samlede antal overnatninger i Danmark med 20,5 pct. Der er nedgang inden for alle tre forretningsområder. Kyst- og naturturismen blev i 2020 mindst ramt med et fald i antallet af overnatninger på 6,9 pct. sammenlignet med 2019, mens antallet af overnatninger inden for storbyturismen og erhvervs- og mødeturismen faldt med henholdsvis 53,7 pct. og 53,5 pct.

I 2020 lå antallet af turistovernatninger i Danmark samlet set 21,7 mio. under pejlemærket for 2025 i modsætning til tidligere års positive udvikling i retning mod målopfyldelse. Det samlede antal overnatninger kan allerede i 2022 eller 2023 være tilbage på 2019-niveauet. Udviklingen afhænger af, i hvor høj grad danskerne bliver hjemme frem for at rejse udenlands, samt hvor hurtigt rejserestriktioner udfases.

Antallet af overnatninger inden for kyst- og naturturismen forventes at være tilbage på 2019-niveau allerede i 2021, mens storbyturismen og møde- og erhvervssturismen først forventes at nå 2019-niveauet i henholdsvis 2023 og 2024.

5.2 Udviklingen i dansk turisme fra 2015 til 2020

Udviklingen i antallet af overnatninger i Danmark registreres af Danmarks Statistik.

Overnatningstallene dækker over kommercielle overnatninger, for eksempel på hotel,

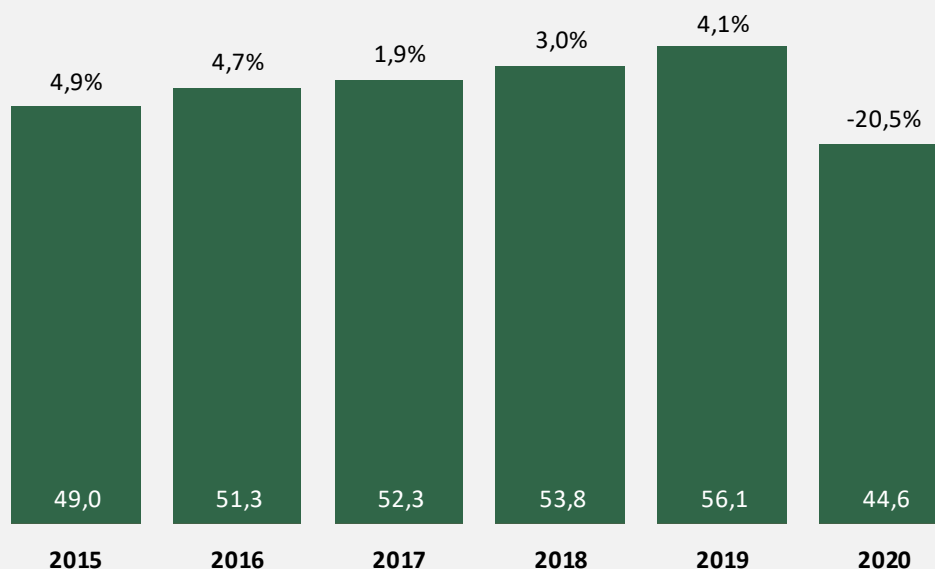
campingplads, i feriecenter eller lejet feriehus, men ikke overnatninger, der foregår eksempelvis i eget feriehus, hos familie og venner eller via deleøkonomiske platforme.

Udviklingen i dansk turisme i 2020 var væsentligt påvirket af COVID-19. Flere års global og national vækst i turismen med øget udbud af rejser og stigende efterspørgsel som følge af blandt andet øget velstand og tilgængelighed via lavprislejerselskaber, nye digitale bookingplatforme, deleøkonomiske platforme, nye destinationer i og uden for Europa blev i 2020 afløst af lukkede lufthavne, rejserestriktioner og manglende rejseaktivitet.

Antallet af turister og overnatninger er faldet markant, og konkurrencesituationen er skærpet. Det er endnu for tidligt at forudsige, hvordan og hvor længe COVID-19 vil påvirke turismen. Prognoser fra Tourism Economics peger på, at den internationale turisme først er tilbage på 2019-niveau i 2024. Nye rejsemønstre betyder, at markedsandele kan ændre sig som følge af blandt andet manglende flytransport og ændret efterspørgsel med øget fokus på tryghed, hygiejneforhold, sikkerhed, adgang til naturoplevelser, bæredygtighed mv. Samtidig har de enkelte landes håndtering af COVID-19 betydning for ind- og udrejsemuligheder. I Danmark blev der i forsommeren 2020 åbnet for turister fra Tyskland, Island og Norge. Åbningen mod Tyskland og tilgængeligheden til at rejse til Danmark betød blandt andet, at andelen af tyske overnatninger fra 2019 til 2020 steg fra at udgøre 58 pct. til 80 pct. af alle udenlandske overnatninger i Danmark.

Figur 16 viser antallet af registrerede overnatninger i Danmark fra 2015 til 2020. Der blev i 2020 registreret 44,6 mio. overnatninger i Danmark. Det er et fald på 20,5 pct. i forhold til 2019, svarende til 11,6 mio. færre overnatninger.

Figur 16 Udvikling i alle registrerede overnatninger i Danmark, 2015-2020 (ændring i pct. og mio.)

Kilde: Danmarks Statistik (Tabel: TURIST).

5.2.1 Overnatninger inden for de tre forretningsområder

Dansk turisme er organiseret i tre forretningsområder: (1) storbyturisme (ferieturisme i København, Aarhus, Odense og Aalborg)²⁵, (2) kyst- og naturturisme (ferieturisme uden for de fire store byer) og (3) erhvervs- og mødeturisme (turisme i forbindelse med erhvervsrelaterede ophold, herunder møder og kongresser i hele landet).

Kyst- og naturturismen er det største forretningsområde målt på antal overnatninger (jf. figur 17). I 2020 blev 83 pct., svarende til 37 mio. af alle registrerede overnatninger i Danmark, foretaget af turister på kyst- og naturferier sammenlignet med 71 pct. (39,7 mio.) i 2019. Storbyturismen var det næststørste forretningsområde med 9. pct. af alle registrerede overnatninger (4,1 mio.) sammenlignet med 16 pct. i 2019. Erhvervs- og mødeturismen tegnede sig for 8 pct. af overnatningerne (3,5 mio.) i 2020 sammenlignet med 14 pct. i 2019.

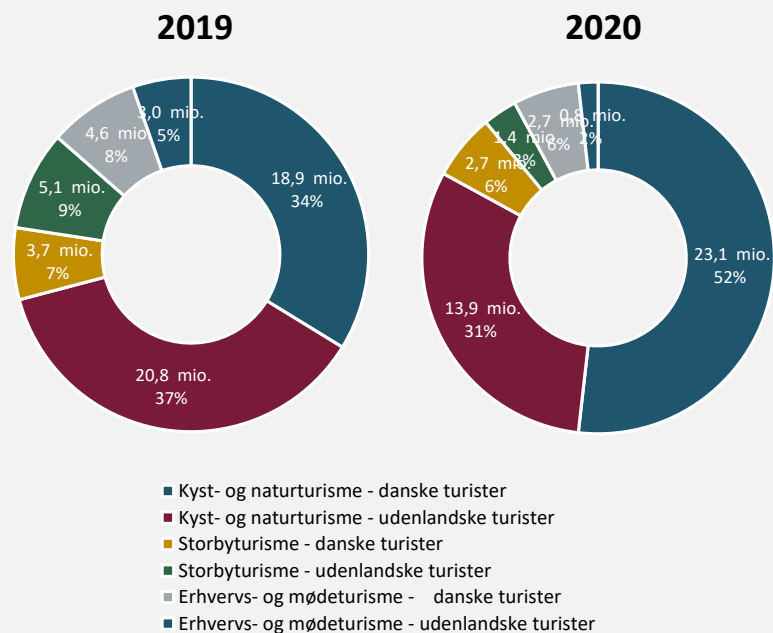
Fra 2019 til 2020 faldt antallet af udenlandske overnatninger i Danmark markant grundet grænselukninger, rejserestriktioner samt reduceret rejselyst og -muligheder som følge af pandemien. De udenlandske overnatninger udgjorde i 2020 36 pct. (16,1 mio.) af alle turistovernatninger, sammenlignet med 51 pct. (28,9 mio.) i 2019.

De udenlandske turister tegnede sig i 2020 for 34 pct. (1,4 mio.) af overnatningerne inden for storbyturismen i Danmark. Det er en tilbagegang i forhold til 2019, hvor de udgjorde 58 pct. (5,1 mio.). Der er også færre udenlandske end danske overnatninger inden for kyst- og naturturismen. Her udgjorde de udenlandske overnatninger 38 pct. i 2020 mod 52 pct. i 2019. Inden for erhvervs- og mødeturismen udgjorde udenlandske turisternes overnatninger i 2020 23 pct. af samtlige overnatninger mod 39 pct. i 2019.

Det bemærkes, at storby- og erhvervs- og mødeturismens betydning er vigtigere målt på omsætning end på overnatninger (se kapitel 4). Således var faldet i turismeomsætningen større end faldet i overnatninger, hvilket skyldes, at især højtforbrugende segmenter som hotelturister i byerne gik tilbage sammenlignet med eksempelvis camping- og feriehusturismen.

²⁵ Storbyturisme dækker ferieophold i Storkøbenhavn (fire bykommuner og 13 omegnskommuner, som tilsammen udgør landsdelene København by og omegn), Aarhus Kommune, Aalborg Kommune og Odense Kommune.

Figur 17 Fordeling af alle registrerede overnatninger på forretningsområde, 2019 og 2020 (mio. og pct.)

Kilde: Danmarks Statistik og VisitDenmarks beregninger.

Note: Storbyturisme: ferieophold i København (fire bykommuner og 13 omegnskommuner, som tilsammen udgør landsdelene København by og omegn), Aarhus Kommune, Aalborg Kommune og Odense Kommune.

Note: Kyst- og naturturisme: Ferieturisme uden for de fire storbyer.

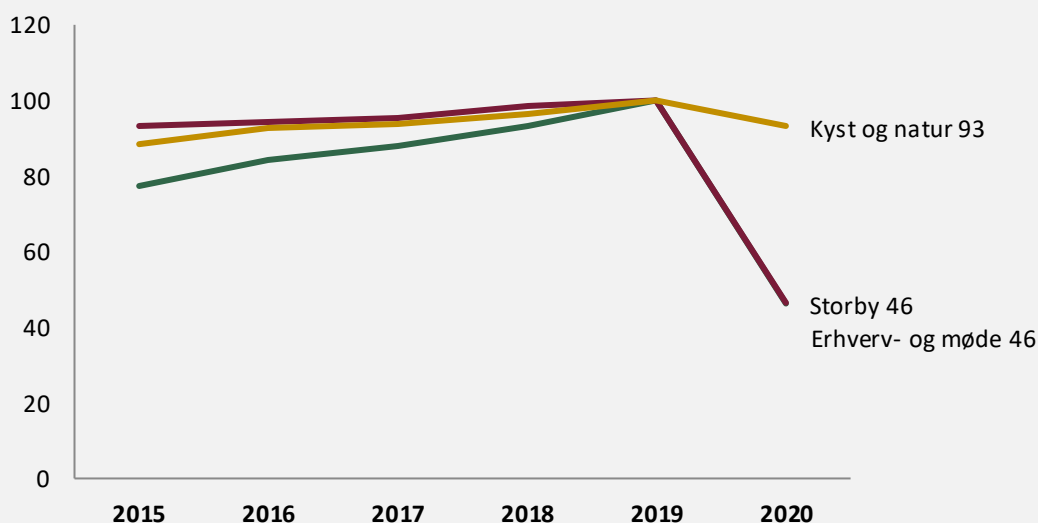
Note: Erhvervs- og mødeturisme: Turisme i forbindelse med erhvervsrelaterede ophold, herunder møder og kongresser i hele landet.

Note: Danmarks Statistik registrerer ikke erhvervs- og mødeturisternes nationalitet. I figuren er nationalitetsfordelingen for erhvervs- og mødeturismen derfor beregnet under antagelsen om at den overordnede fordeling mellem ferie- og forretningsturisme er den samme for både danske og udenlandske overnatninger på hotel.

Særligt inden for storbyturismen var der relativt set en stor stigning i antallet af overnatninger fra 2015 til 2019, svarende til en samlet vækst på 29 pct. Kyst- og naturturismen havde i samme periode en vækst på 13 pct., mens erhvervs- og mødeturismen oplevede en fremgang på 7 pct. i antallet af overnatninger.

Målt på antallet af overnatninger var kyst- og naturturismen det forretningsområde med mindst tilbagegang 2020 sammenlignet med 2019. Det forholdsvis begrænsede fald skyldes i høj grad, at andelen af danske overnatninger inden for kyst- og naturturismen steg fra at udgøre 34 pct. af de samlede overnatninger i 2019 til at udgøre 52 pct. i 2020 svarende til en stigning mere end 4 mio. Udviklingen i 2020 afspejler, at danskerne i høj grad valgte at holde ferie ved de danske kyster frem for i storbyerne. Samtidig var erhvervs- og mødeturismen hårdt ramt af aflyste møder, konferencer, hjemmearbejde og restriktioner som forsamlingsforbud som følge af COVID-19.

Figur 18 Udvikning i overnatninger per forretningsområde, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

Kilde: Danmarks Statistik og VisitDenmarks beregninger.

Blandt de fire storbyer havde København²⁶ den største vækst i antallet af overnatninger på 23 pct. (1,9 mio.) fra 2015 til 2019. Herefter fulgte Aarhus med 19 pct. (192.000), Odense med 13 pct. (60.000) og Aalborg med på 5 pct. (48.000). COVID-19 ramte storbyturismen hårdt, navnlig København, hvor antallet af overnatninger faldt med 63 pct. (6,7 mio.) fra 2019 til 2020.

Herefter fulgte Odense med et fald på 43 pct. (216.000), Aarhus med 33 pct. (398.000) og Aalborg med et fald på 22 pct. (223.000). Det er særligt tilbagegangen i antallet af udenlandske overnatninger, der er årsag til, at overnatninger i storbyerne er mere end halveret fra 2019 til 2020. Sammenlignet med et fald på 73 pct. i de udenlandske overnatninger i storbyerne fra 2019 til 2020 faldt de danske overnatninger således kun med 27 pct.

Ses der udelukkende på antallet af ferieovernatninger på hotel i de fire storbyer, har alle byerne haft positive vækstrater fra 2015 til 2019. Aarhus toppede med en vækst på 64 pct. efterfulgt af København med en vækst på 29 pct., Odense med 18 pct. og Aalborg med 11 pct. . Fra 2019 til 2020 blev især København hårdt ramt i forhold til de ferierelaterede overnatninger på hotel, der faldt med 64 pct. (3,3 mio.), mens Odense, Aalborg og Aarhus tabte henholdsvis 58 pct. (33.000), 39 pct. (25.000) og 20 pct. (172.000) ferierelaterede hotelovernatninger.

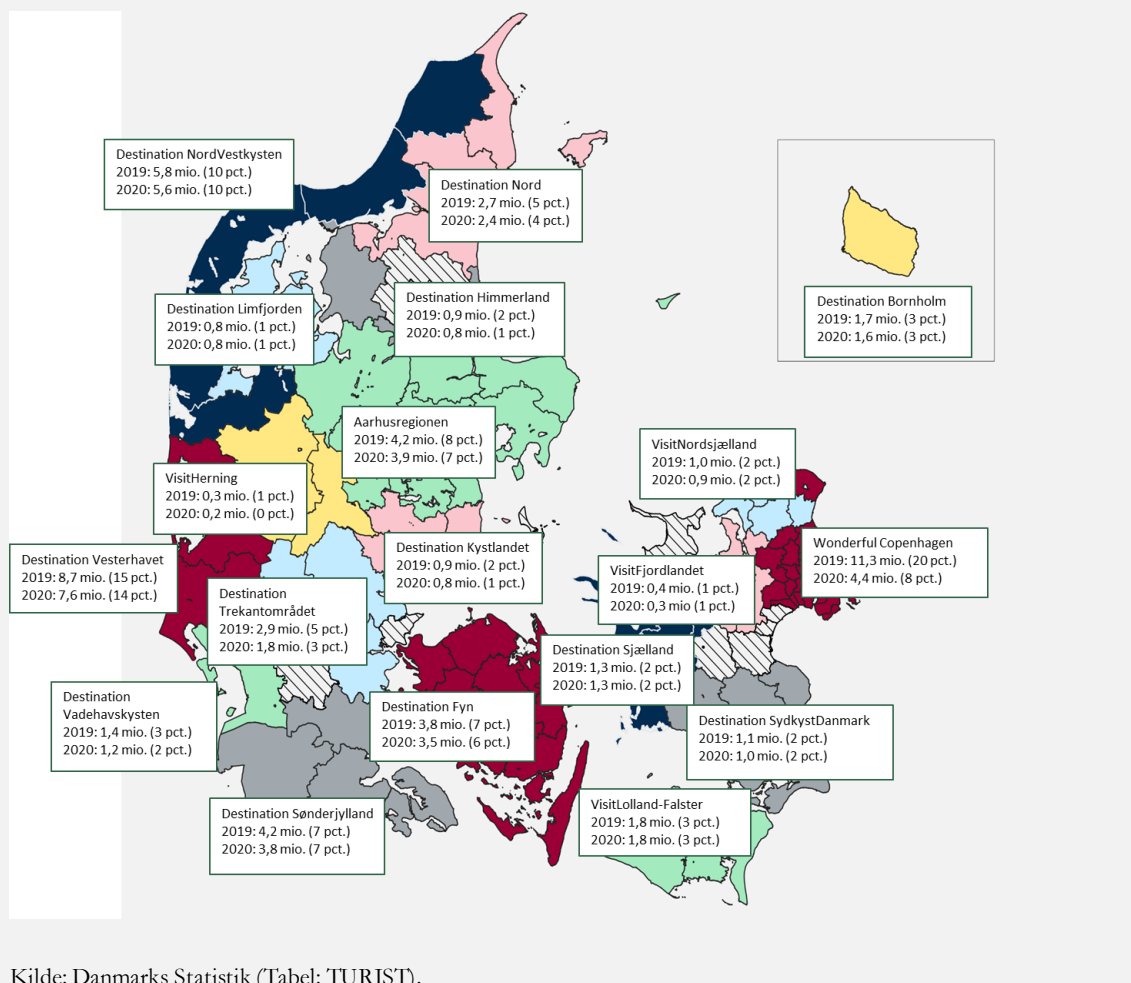
5.2.2 Overnatninger i de danske destinationsselskaber

De fem største destinationsselskaber i Danmark tegnede sig samlet set for godt 57 pct. af overnatningerne i Danmark i 2020. Destination Vesterhavet tegnede sig for flest overnatninger (17 pct.) efterfulgt af Destination NordVestkysten (13 pct.), Wonderful Copenhagen (10 pct.), Aarhusregionen (9 pct.) og Destination Sønderjylland (9 pct.).

I figur 19 ses fordelingen af alle registrerede overnatninger i Danmark i 2020 i de 19 danske destinationsselskaber.

²⁶ Storbyturismen i København er afgrænset som Storkøbenhavn (fire bykommuner og 13 omegnskommuner, som tilsammen udgør landsdelene København by og omegn).

Figur 19 Alle registrerede overnatninger fordelt på destinationsselskaber, 2020

Kilde: Danmarks Statistik (Tabel: TURIST).

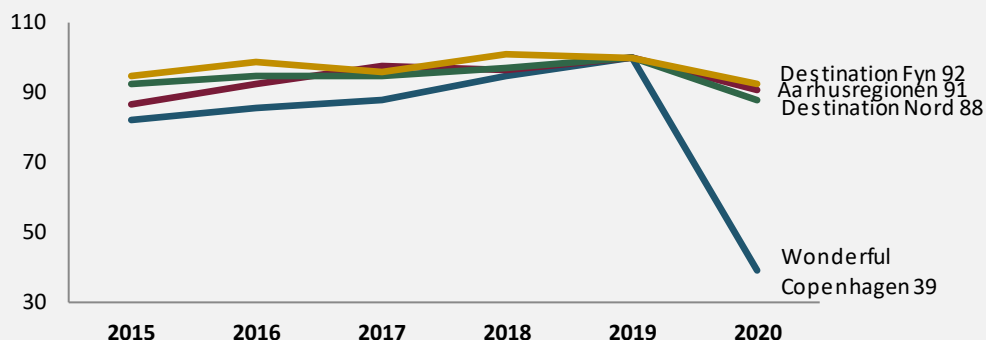
I 18 af de 19 destinationsselskaber faldt antallet af overnatninger fra 2019 til 2020. Destination Sjælland oplevede som det eneste destinationsselskab en mindre stigning i antallet af overnatninger på 1 pct., svarende til 15.000 overnatninger.

Figur 20 viser udviklingen i antallet af overnatninger fra 2015 til 2020 i de 19 destinationsselskaber. Destinationsselskaberne er inddelt i fire undergrupper: 1) Destinationsselskaber med storbyturisme eller både storby- og kyst- og naturturisme, og destinationsselskaber med kyst- og naturturisme i henholdsvis 2) Vestjylland, 3) Østjylland og 4) øst for Storebælt.

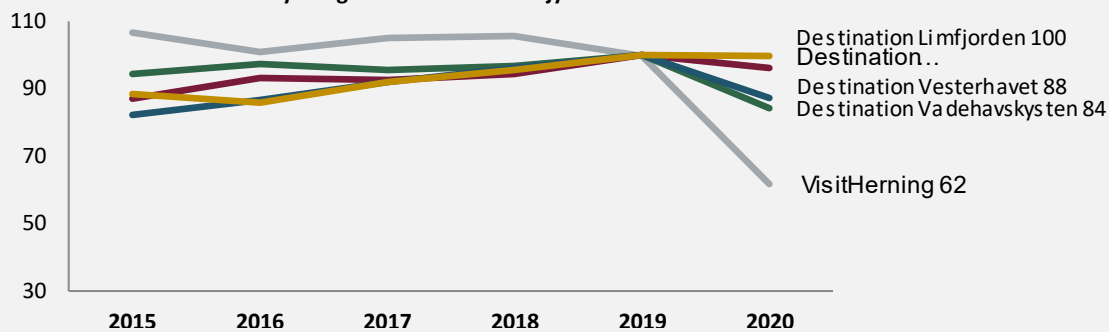
Trods udbruddet af COVID-19 i 2020 oplevede 10 af de 19 destinationsselskaber vækst i antallet af overnatninger fra 2015 til 2020. I perioden 2015 til 2019 havde Destination Vesterhavet den største vækst i antallet af overnatninger på 22 pct. efterfulgt af Wonderful Copenhagen med 21 pct. og VisitLolland-Falster med 19 pct. COVID-19 har især ramt destinationsselskaber med mange hotelovernatninger og få feriehusovernatninger hårdt. Wonderful Copenhagen oplevede det største fald i antallet af overnatninger fra 2019 til 2020 på 61 pct. efterfulgt af VisitHerning med et fald på 38 pct. og Destination Trekantområdet med et fald på 36 pct.

Figur 20 Registrerede overnatninger fordelt på destinationsselskaber, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

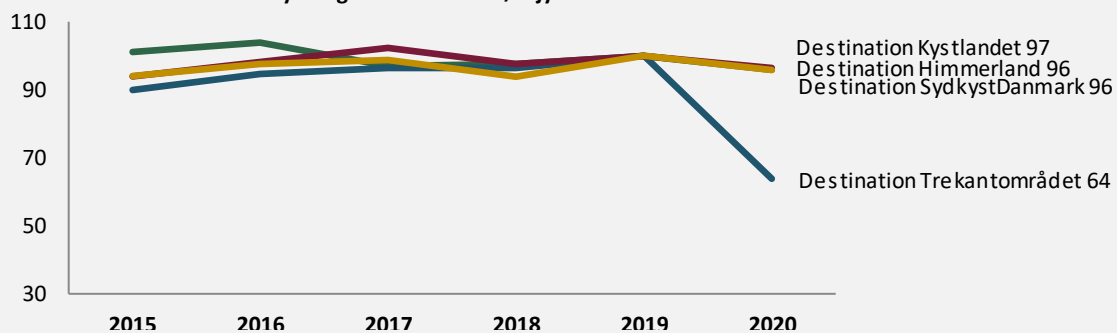
Destinationsselskaber med storby- eller både storby- og kyst- og naturturisme

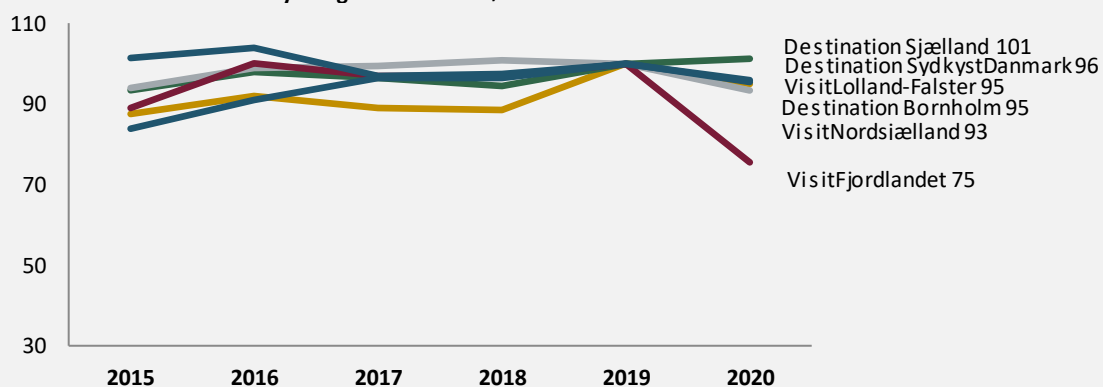
Destinationsselskaber med kyst- og naturturisme i Vestjylland

Destinationsselskaber med kyst- og naturturisme i Østjylland

Destinationsselskaber med kyst- og naturturisme øst for Storebælt

Kilde: Danmarks Statistik.

5.2.3 Overnatninger i de danske kommuner

Med 4,1 mio. overnatninger er Varde Kommune den kommune, der havde flest overnatninger i 2020 (jf. tabel 12). Dette kan blandt andet tilskrives Blåvand, der tiltrækker mange både danske og tyske turister. Efter Varde følger Ringkøbing-Skjern Kommune med Hvide Sande og Københavns Kommune med henholdsvis 3,5 mio. og 3,1 mio. overnatninger.

I forhold til udviklingen i antallet af overnatninger fra 2019 til 2020 har navnlig Københavns Kommune været hårdt ramt med et fald på 65 pct. I kommunerne Varde, Ringkøbing-Skjern og Tønder ligger overnatningstallet i 2020 henholdsvis 13 pct., 12 pct. og 11 pct. under 2019-niveauet. Blandt top 10-kommunerne stod Jammerbugt Kommune for det mindste fald (1 pct.) i antallet af overnatninger fra 2019 til 2020.

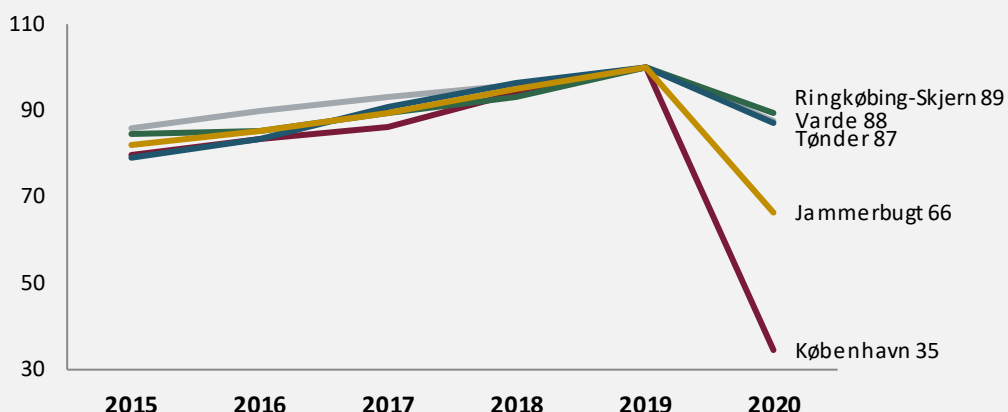
Bortset fra Københavns Kommune og Billund oplevede alle kommunerne i top 10 vækst i antallet af danske overnatninger fra 2019 til 2020. Alle kommunerne i top-10 oplevede dog en tilbagegang i antallet af udenlandske overnatninger.

Tabel 12 Top-10 over kommuner med flest overnatninger i 2020 og udvikling i forhold til 2019

Nr. 2020	Kommune	I alt Over- natninger	Danske turister		Udenlandske turister		
			Udvikling 2019-2020	Over- natninger	Udvikling 2019-2020	Over- natninger	Udvikling 2019-2020
1	+1 Varde	4.078.551	-13 %	1.526.640	+42 %	2.551.911	-29 %
2	+1 Ringkøbing-Skjern	3.524.248	-12 %	1.020.649	+67 %	2.503.599	-26 %
3	-3 København	3.059.986	-65 %	1.755.413	-43 %	1.304.573	-77 %
4	+1 Jammerbugt	1.715.250	-1 %	1.119.558	+23 %	595.693	-27 %
5	-1 Tønder	1.617.517	-11 %	702.987	+20 %	914.585	-25 %
6	+1 Bornholm	1.596.601	-5 %	1.172.008	+19 %	424.593	-39 %
7	-1 Hjørring	1.487.978	-10 %	887.551	+26 %	600.427	-37 %
8	- Frederikshavn	1.367.861	-8 %	1.00.372	+28 %	367.489	-46 %
9	+1 Sønderborg	1.138.514	-8 %	631.607	+25 %	506.907	-31 %
10	-1 Billund	733.090	-49 %	593.512	-16 %	139.578	-81 %

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 21 Udvikling i samlede overnatninger i de fem største turismekommuner 2015-2020. Indeks 2019 = 100

Kilde: Danmarks Statistik.

Målt på den relative vækst i antallet af overnatninger fra 2015 til 2019 lå følgende kommuner i top-5: Vallensbæk (vækst på 76 pct.), Greve (58 pct.), Brøndby (56 pct.), Læsø (51 pct.) og Vejen (35 pct.).

Den største relative vækst i antallet af overnatninger fra 2019 til 2020 fandt sted i kommunerne Ærø (vækst på 20 pct.), Odsherred (16 pct.), Samsø (16 pct.), Læsø (12 pct.) og Syddjurs (10 pct.).

5.2.4 Overnatninger fordelt på overnatningsformer

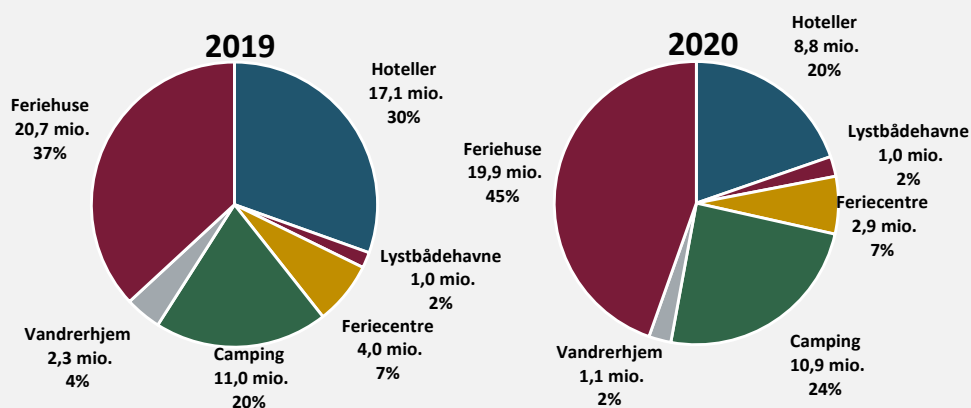
Turistovernatninger registreres på seks forskellige kommercielle overnatningsformer: feriehus, hoteller, campingpladser, vandrerhjem, feriecentre og lystbådehavne.

Som det fremgår af figur 22, tegnede turister i lejet feriehus²⁷ sig for 45 pct. af alle registrerede overnatninger i Danmark i 2020 efterfulgt af turister på camping²⁸ med 24 pct. og hotel med 20 pct. Overnatninger på feriecenter, i lystbådehavne og på vandrerhjem udgjorde de resterende 11 pct. Målt på overnatninger er feriehus under COVID-19 dermed i endnu højere grad blevet den foretrukne overnatningsform, mens markant færre har overnattet på hotel. Tilbagegangen i antallet af hotelovernatninger kan tilskrives det store tab af storbyturister og erhvervs- og mødeturister, og efterspørgslen forventes at stige i takt med, at disse vender tilbage.

²⁷ Feriehuse er det samme som sommerhuse.

²⁸ Fastliggende campisters overnatninger indgår i overnatningsstatistikken. Det gør overnatninger i eget feriehus ikke. Derfor undervurderer opgørelsen feriehusenes andel af det samlede antal overnatninger i forhold til camping.

Figur 22 Registrerede overnatninger fordelt på overnatningsformer, 2019 og 2020 (mio. og pct.)

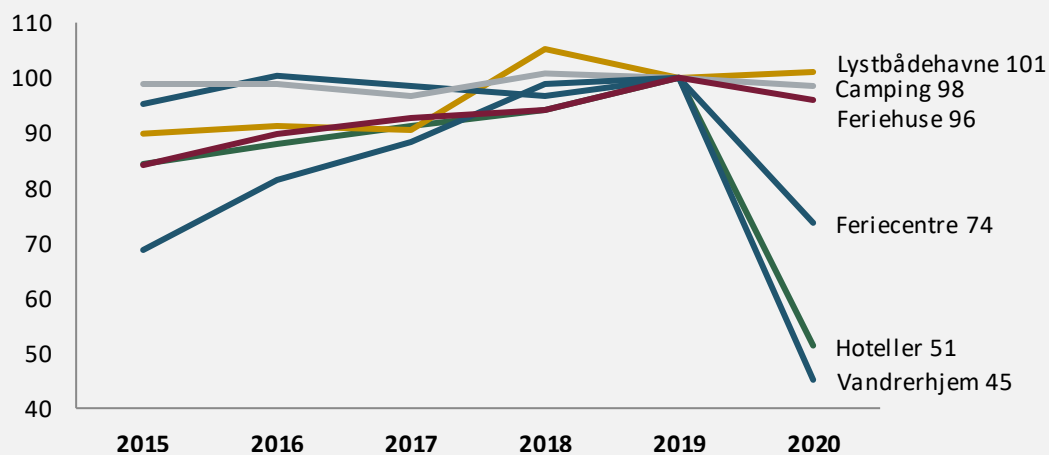
Kilde: Danmarks Statistik (Tabel: TURIST).

Blandt danske turister var lejede feriehuse og camping de foretrukne overnatningsformer i 2020. De tegner sig hver for 31 pct. af de danske overnatninger efterfulgt af hoteller, der kan tilskrives 24 pct. af overnatningerne. I 2019 før COVID-19 var hotel den mest benyttede overnatningsform blandt danske turister med 35 pct. af overnatningerne. Herefter fulgte camping og feriehuse, som udgjorde henholdsvis 29 pct. og 20 pct. af de danske overnatninger i 2019.

Også blandt udenlandske turister var lejede feriehuse og camping de foretrukne overnatningsformer i 2020 med henholdsvis 68 pct. og 13. pct. af de samlede overnatninger i Danmark, efterfulgt af hotel med 12 pct. COVID-19- har dermed påvirket både de danske og udenlandske turisternes valg af overnatningsform. Mens lejet feriehus var den foretrukne overnatningsform i 2019 og 2020 for såvel danske som udenlandske turister, var hotel i 2019 imidlertid den næstmest benyttede overnatningsform blandt udenlandske turister med 26 pct. af samtlige udenlandske overnatninger. Hotel er i 2020 blevet overhalet af camping, der tilbage i 2019 udgjorde 11 pct. af de udenlandske overnatninger.

Fra 2015 til 2019 er der sket en positiv udvikling i antallet af overnatninger på hoteller og i feriehuse, der hver er steget med 19 pct. Kun vandrerhjem har oplevet en større vækst (45 pct.). Antallet af overnatninger i lystbådehavne er steget med 11 pct. fra 2015 til 2019, og antallet af overnatninger på feriecentre er vokset med 5 pct. Camping ligger stabilt med en vækst på 1 pct. COVID-19 har dermed ramt hoteller og vandrerhjem særligt hårdt med fald i antallet af overnatninger på henholdsvis 49 pct. og 55 pct. fra 2019 til 2020, mens antallet af overnatninger i feriecentre er faldet 26 pct.

Figur 23 Udvikling i alle registrerede overnatningsformer i Danmark, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

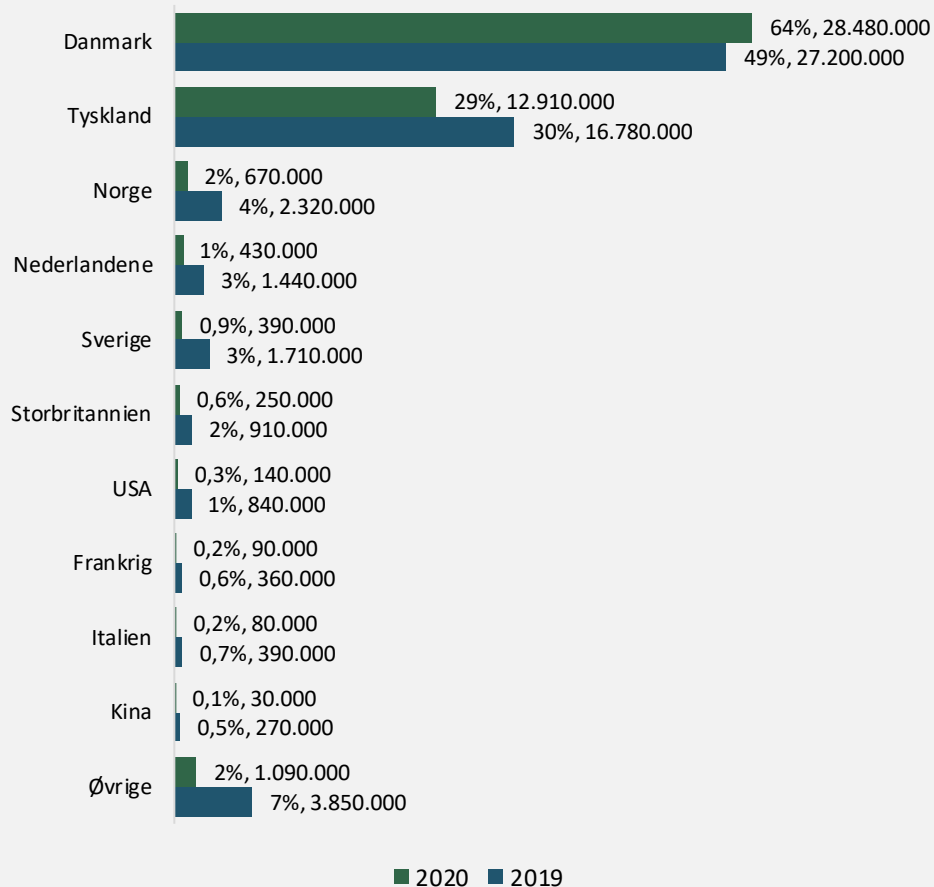

Kilde: Danmarks Statistik (Tabel: TURIST).

5.2.5 Overnatninger fordelt på nationalitet

Både danske og udenlandske turister er vigtige for dansk turisme. I 2020 udgjorde udenlandske overnatninger 36 pct. af samtlige registrerede overnatninger. Turister fra Tyskland, Norge, Sverige, Nederlandene og Storbritannien, som er de vigtigste markeder for Danmark, tegnede sig samlet set for 33 pct. (14,7 mio.) af overnatningerne i Danmark. 29 pct. (12,9 mio.) af overnatningerne blev i 2020 foretaget af tyske turister (jf. figur 24), hvilket svarer til 80 pct. af alle udenlandske overnatninger i Danmark.

Figur 24 Fordeling af registrerede overnatninger på nationalitet i 2019 og 2020

Kilde: Danmarks Statistik (Tabel: TURIST).

Forholdet mellem danske og udenlandske overnatninger har ændret sig siden starten af 1990'erne, hvor der var omkring 10 mio. flere udenlandske end danske overnatninger. Derefter voksede antallet af danske overnatninger og oversteg antallet af udenlandske overnatninger i perioden 2007 til 2015. I 2015 kom udenlandske overnatninger igen i overtal, men denne udvikling vendte i 2020, hvor COVID-19 betød, at flere danskere holdt ferie hjemme, og færre udenlandske turister kom til Danmark. Antallet af udenlandske overnatninger i Danmark faldt i 2020 med 12,4 mio., mens danske steg med 1,6 mio. I alt er der i 2020 foretaget 16,1 mio. udenlandske overnatninger i Danmark og 28,5 mio. danske. Antallet af danske overnatninger er dermed rekordhøjt.

5.2.6 Korttidsudlejede boliger

Udlejning via Airbnb og andre deleøkonomiske platforme har i de seneste år været i hastig vækst. De seneste tilgængelige tal for Airbnb er fra 2019, hvor 1,1 mio. turister bookede 3,9 mio. overnatninger i Danmark via Airbnb. 57 pct. af de turister, der i 2019 bookede via Airbnb, overnattede i en af de fire storbyer.

Udlændinge udgjorde omkring 72 pct. af de godt 1,1 mio. turister og 77 pct. af de samlede Airbnb-overnatninger i Danmark. Tyskerne udgjorde den største udenlandske gruppe (13 pct.) efterfulgt af

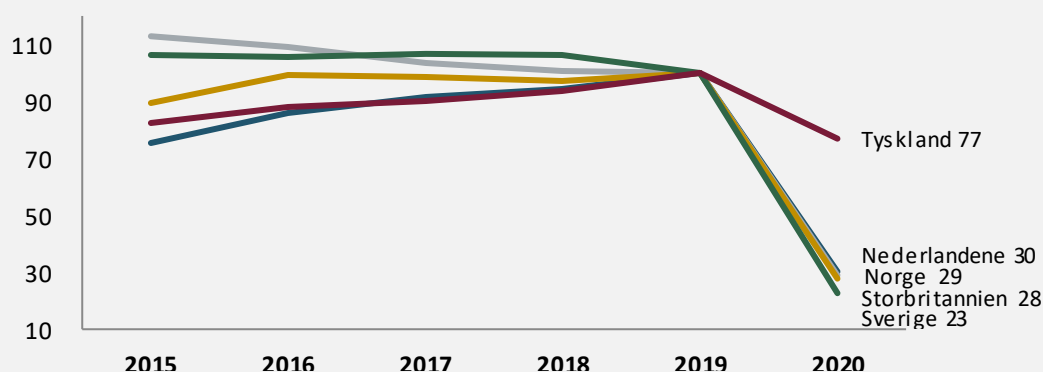
gæster fra USA (8 pct.), Storbritannien (7 pct.), Frankrig (6 pct.) og Norge (5 pct.).²⁹

5.3 Vækst på hovedmarkeder og vækstmarkeder

Dansk turisme kan inddeles i hoved- og vækstmarkeder. Hovedmarkederne omfatter Danmarks nabolande, hvorfra der gennem de sidste mange år er kommet mange turister: Tyskland, Sverige, Norge, Nederlandene og Storbritannien. De nyere markeder, også kaldet vækstmarkederne, har mindre volumen, men har præsteret høje vækstrater gennem de seneste år med undtagelse af 2020. Disse omfatter Frankrig, Italien, USA og Kina.

Fra 2015 til 2019 var der en positiv vækst i antallet af overnatninger fra tre af de fem hovedmarkeder i dansk turisme. Særligt Nederlandene oplevede fremgang med 32 pct. (352.000) flere overnatninger i 2019 sammenlignet med 2015 efterfulgt af Tyskland og Storbritannien med vækstrater på henholdsvis 21 pct. (3,0 mio.) og 12 pct. (94.000). Antallet af overnatninger fra det svenske og norske marked faldt med henholdsvis 6 pct. (113.000) og 11 pct. (299.000) fra 2015 til 2019. Grundet COVID-19 faldt antallet af overnatninger fra alle markeder i 2020 til under niveauet i 2015. Særligt antallet af overnatninger fra Sverige faldt markant med 77 pct. (1,3 mio.) fra 2019 til 2020 efterfulgt af Storbritannien med 72 pct. (655.000), Norge med 71 pct. (1,7 mio.) og Nederlandene med 70 pct. (1,0 mio.). Danmarks genåbning for lande med lav smitte i sommeren 2020 betød et begrænset fald i antal overnatninger fra det tyske marked fra 2019 til 2020 på 23 pct. (jf. figur 25).

Figur 25 Udvikling i registrerede overnatninger fra udenlandske hovedmarkeder, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

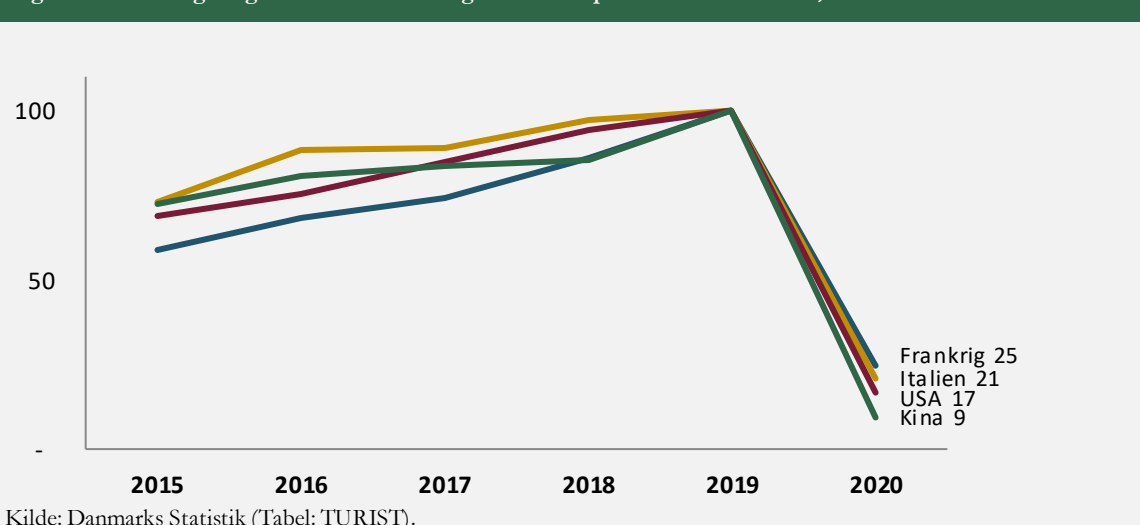

Kilde: Danmarks Statistik (Tabel: TURIST).

Danmark har i lighed med andre lande oplevet høje vækstrater fra vækstmarkederne fra 2015 til 2019 (jf. figur 26). Eksempelvis steg antallet af overnatninger fra det franske marked med 69 pct. i perioden, mens de øvrige vækstmarkeder (Italien, USA og Kina) steg mere end 37 pct. COVID-19 har dog også sat en stopper for væksten i antallet af overnatninger fra disse markeder. Fra 2019 til 2020 står det kinesiske marked for det største fald i antallet af overnatninger med 91 pct. efterfulgt af det amerikanske med 83 pct., det italienske med 79 pct., og det franske med 75 pct.

²⁹ Data for udlejningsplatformene indgår endnu ikke i de officielle overnatningsstatistikker. Derfor forventes elementer af overlap mellem data fra Airbnb og overnatningsstatistikken, navnlig med hensyn til registrering af udlejede feriehus og b&b. Eurostat indsamler data for de fire udlejningsplatforme, Airbnb, Booking, Expedia og Tripadvisor. Disse vil indgå i næste års statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne.

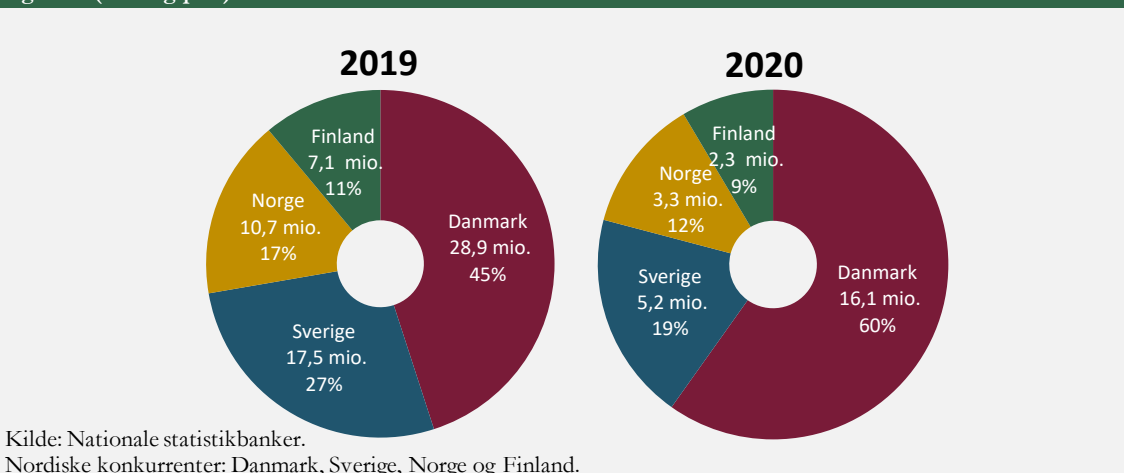
Figur 26 Udvikling i registrerede overnatninger fra andre prioriterede markeder, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

5.4 Danmarks markedsandele

Med 16,1 mio. udenlandske overnatninger i 2020 har Danmark flere udenlandske overnatninger end Sverige, Norge og Finland tilsammen. Danmark havde allerede i 2019 - før COVID-19 - en stærk position i Norden med en markedsandel på 45 pct. af det totale antal udenlandske overnatninger i Danmark, Sverige, Norge og Finland. I 2020 er Danmarks markedsandel i Norden steget til knap 60 pct. (jf. figur 27).³⁰

Figur 27 Danmarks markedsandel af udenlandske overnatninger i forhold til de nordiske konkurrenter, 2019 og 2020 (mio. og pct.)

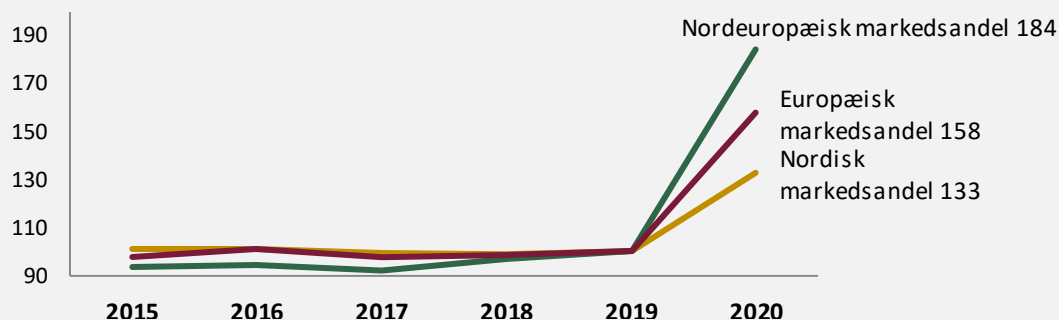

Fra 2015 til 2019 var der små udsving i Danmarks markedsandele på både nordisk, nordeuropæisk og europæisk plan. I 2019 lå Danmarks markedsandel i Norden på 45,0 pct. af de udenlandske overnatninger, i Nordeuropa lå den på 5,0 pct., og i Europa lå den på 1,2 pct. I 2020 har Danmark øget sin markedsandel i Norden til 59,8 pct., i Nordeuropa til 9,3 pct. og i Europa til 1,8 pct. (jf. figur

³⁰ Sverige, Norge og Finland vurderes at være destinationer, som er i direkte konkurrence med Danmark, i modsætning til de nordiske destinationer i Nordatlanten: Island, Grønland og Færøerne, der tilbyder et væsentligt anderledes turismeprodukt.

28). Det skyldes især lempelser af indrejsereglerne for lande med lav smitte og åbningen for turister fra Tyskland, Island og Norge i juni 2020.

Figur 28 Danmarks europæiske, nordeuropæiske og nordiske markedsandel af udenlandske overnatninger, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

Kilde: Tourism Economics (Storbritannien og Irland), nationale statistikbanker (Danmark, Norge, Sverige, Finland, Tyskland og Nederlandene).

Norden: Danmark, Sverige, Norge og Finland.

Nordeuropa: Danmark, Sverige, Norge, Finland, Tyskland, Nederlandene, Storbritannien og Irland.

5.4.1 Storby- og kystturismens markedsandele

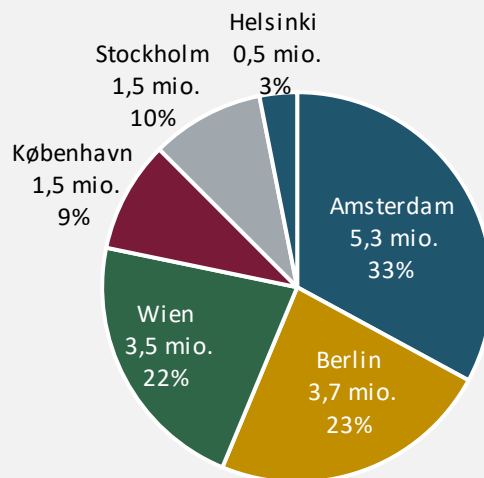
Danmarks primære konkurrentfelt for så vidt angår turismeproduktet kan inddeles i storbyturisme og kyst- og naturturisme og afhænger af geografisk placering.³¹

Figur 29 viser antallet og fordelingen af udenlandske turisters overnatninger i de seks storbyer, som udgør Københavns³² konkurrentfelt. Københavns markedsandel var stort set uændret med 10 pct. i 2019 og 9 pct. i 2020, selvom antallet af udenlandske overnatninger faldt fra 6,5 mio. i 2019 til 1,5 mio. i 2020. Byerne Amsterdam, Berlin og Wien har flere overnatninger end København og dermed større andele af det samlede antal udenlandske storbyovernatninger. Helsinki har som den eneste storby en mindre andel udenlandske overnatninger end København.

³¹ Opdelingen i dette kapitel er udelukkende geografisk, da internationale statistikker ikke inddeler overnatninger efter formål (ferie/forretning).

³² København opgøres som ferie- og erhvervsturisme i de fire bykommuner og 13 omegnskommuner, som tilsammen udgør landsdelene København by og omegn.

Figur 29 Københavns markedsandele af udenlandske overnatninger ift. konkurrentfeltet, 2020 (mio. og pct.)

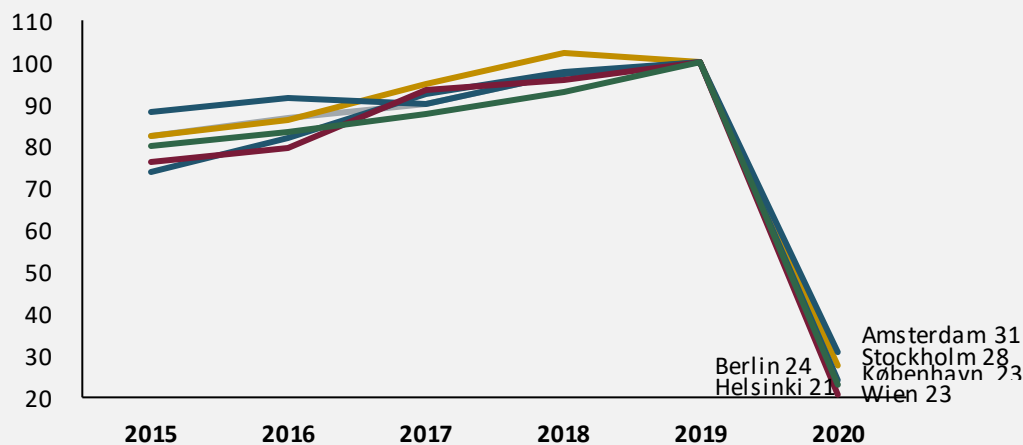

Kilde: Danmarks Statistik, Tourism Economics og TourMIS.

Note: København opgøres som ferie- og erhvervsturisme i de fire bykommuner og 13 omegnskommuner, som tilsammen udgør landsdelene København by og omegn.

Alle seks hovedstæder havde vækst i antallet af udenlandske overnatninger i perioden 2015 til 2019, men oplevede tab i 2020. Helsinki gik i 2020 tilbage med 79 pct. udenlandske overnatninger, mens København og Wien hver tabte 77 pct., Berlin tabte 76 pct., Stockholm tabte 72 pct., og Amsterdam tabte 69 pct.

Figur 30 Udenlandske turisters overnatninger i Københavns konkurrentfelt, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

Kilde: Danmarks Statistik, Tourism Economics og TourMIS.

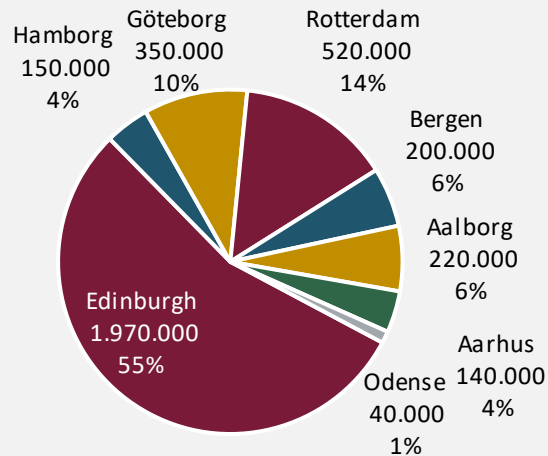
Note: København opgøres som ferie- og erhvervsturisme i de fire bykommuner og 13 omegnskommuner, som tilsammen udgør landsdelene København by og omegn.

Odense, Aarhus og Aalborg har tilsammen en markedsandel på 11 pct. af de udenlandske overnatninger i "second city"-konkurrentfeltet i 2020³³. Det er næsten en fordobling i forhold til

³³ Second-city refererer til storbyer, som ikke er hovedstæder.

2019, hvor de tre byer samlet tegnede sig for 6 pct. af de udenlandske overnatninger i "second city"-konkurrentfeltet. "Second city"-konkurrentfeltet udgøres af otte storbyer, som ikke er hovedstæder.³⁴ Figur 31 viser antallet af udenlandske overnatninger i "second city"-konkurrentfeltet i 2020. Af de tre danske storbyer har Aalborg den største markedsandel (6 pct.) efterfulgt af Aarhus (4 pct.) og Odense (1 pct.). I 2019 lå de tilsvarende andele på 3 pct. for Aalborg, 2 pct. for Aarhus og 1 pct. for Odense.

Figur 31 Aarhus', Aalborgs og Odenses markedsandele af udenlandske overnatninger, antal og andel, 2020

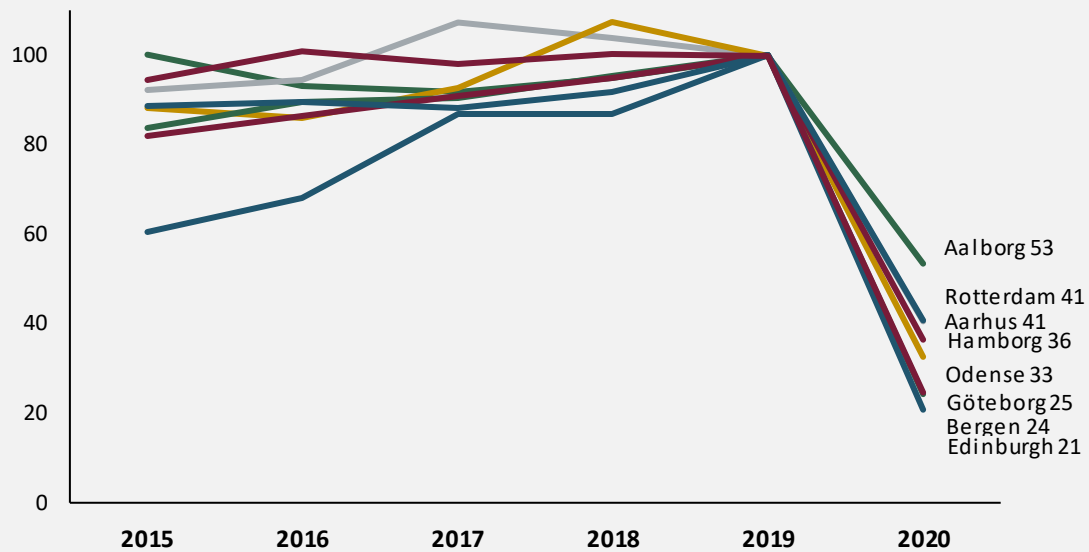
Kilde: Danmarks Statistik, Tourism Economics og TourMIS.

Note: De tre storbyer opgøres som ferie- og erhvervsturisme i Aarhus Kommune, Aalborg Kommune og Odense Kommune.

Hamburg har med et fald på 96 pct. oplevet den største tilbagegang i antal overnatninger fra 2019 til 2020 efterfulgt af Bergen med et fald på 76 pct. og Göteborg med et fald på 75 pct.

³⁴ Edinburgh er med som second city, da London forstås som hovedstad for Storbritannien.

Figur 32 Udenlandske turisters overnatninger i Aarhus, Aalborg og Odenses konkurrencefelt, 2015-2020.
Indeks 2019 = 100

Kilde: Danmarks Statistik, Tourism Economics og TourMIS.

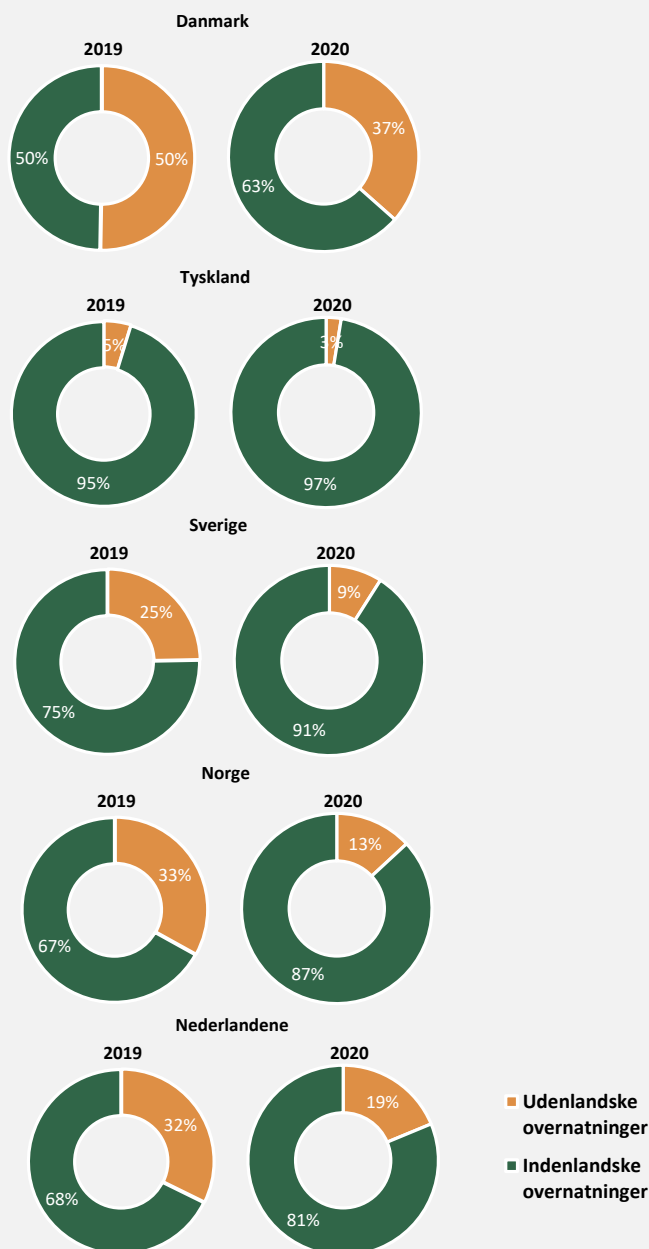
Note: De tre store byer opgøres som ferie- og erhvervsturisme i Aarhus-, Aalborg- og Odense kommuner.

For kyst- og naturturismen består konkurrencefeltet af både udenlandske og hjemlige destinationer. Når for eksempel tyske turister planlægger en kyst- og naturferie, står valget af feriedestination ofte mellem enten Danmark eller Tyskland. Det samme gælder turister fra Norge, Sverige og Nederlandene, hvor der kan være mange lighedspunkter mellem ferieoplevelsen i Danmark og hjemlandet.

VisitDenmark og Dansk Kyst- og naturturisme har lavet følgende afgrænsning af Danmarks konkurrencefelt inden for kyst- og naturturismen: (1) Tyskland: Schleswig-Holstein og Mecklenburg-Vorpommern, (2) Sverige: Götaland eksklusiv Göteborg og Malmö, (3) Norge: Sør-Østlandet og Vestlandet og (4) Nederlandene: hele landet eksklusiv Amsterdam, Rotterdam og Haag.

I både 2019 og 2020 havde Danmark den største andel af udenlandske overnatninger inden for kyst- og naturturismen sammenlignet med konkurrencefeltet (jf. figur 33).

Figur 33 Fordeling af inden- og udenlandske turisters overnatninger i Danmarks konkurrentfelt, 2019 og 2020

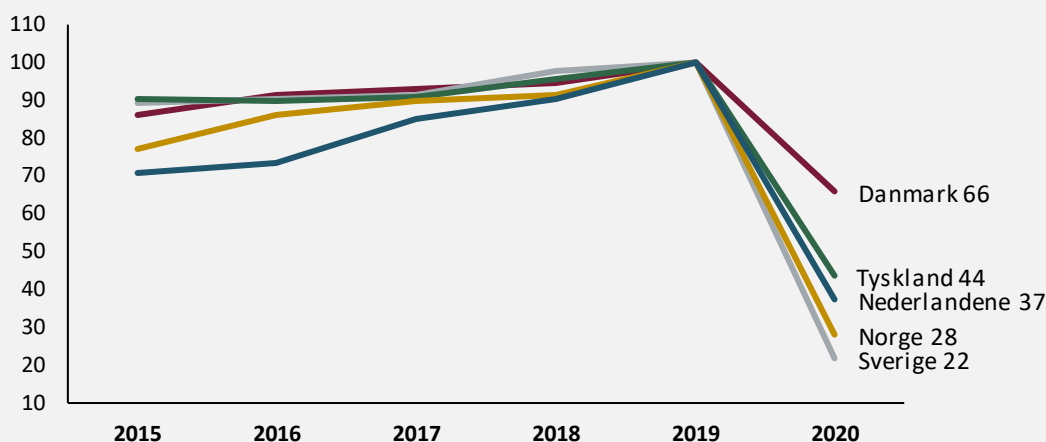
Kilde: Danmarks Statistik, Tourism Economics og TourMIS.

Note: Kyst- og naturturisme i Danmark opgøres som ferie- og forretningsturisme i Danmark, eksklusiv Aarhus, Aalborg, Odense og København. Konkurrentfeltet opgøres som: Tyskland: Schleswig-Holstein og Mecklenburg-Vorpommern.

Sverige: Götaland (eksklusiv Göteborg og Malmö). Norge: Sør-Østlandet og Vestlandet. Nederlandene: Hele landet med undtagelse af Amsterdam, Rotterdam og Haag.

Dansk kyst- og naturturisme blev knapt så hårdt ramt af COVID-19 som storbyturismen og har klaret sig bedre igennem 2020 end kyst- og naturturismen i de øvrige nordeuropæiske lande. Fra 2019 til 2020 faldt antallet af udenlandske overnatninger inden for kyst- og naturturismen med 34 pct. i Danmark sammenlignet med 78 pct. i Sverige, 72 pct. i Norge, 63 pct. i Nederlandene og 56 pct. i Tyskland.

Figur 34 Udenlandske turisters overnatninger i Danmarks konkurrentfelt for kyst- og naturturisme, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

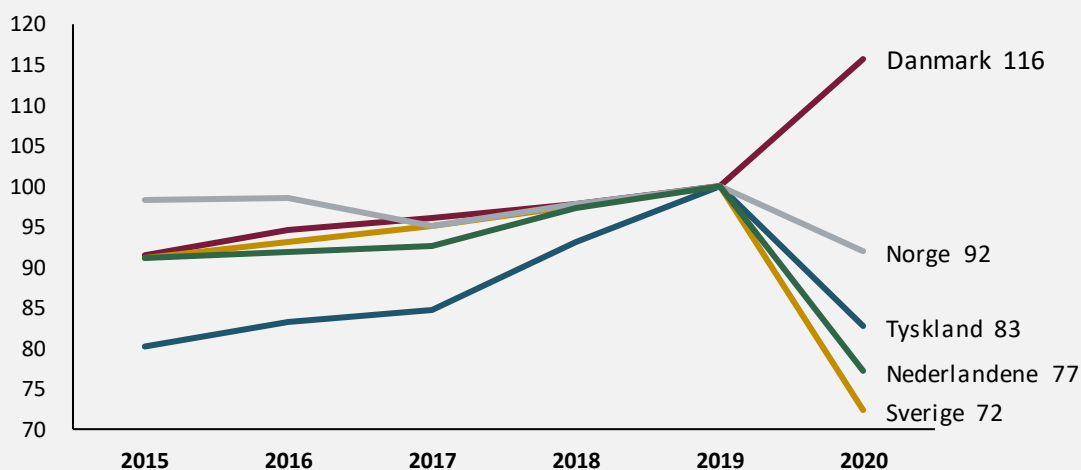

Kilde: Danmarks Statistik, Tourism Economics og TourMIS.

Note: Kyst- og naturturisme i Danmark opgøres som ferie- og forretningsturisme i Danmark, eksklusiv Aarhus, Aalborg, Odense og København. Konkurrentfeltet opgøres som: Tyskland: Schleswig-Holstein og Mecklenburg-Vorpommern. Sverige: Götaland (eksklusiv Göteborg og Malmö). Norge: Sør-Østlandet og Vestlandet. Nederlandene: Hele landet med undtagelse af Amsterdam, Rotterdam og Haag.

De indenlandske overnatninger har stor betydning i konkurrentfeltet. I modsætning til de øvrige lande i konkurrentfeltet for kyst- og naturturisme oplevede Danmark fra 2019 til 2020 en stigning på 16 pct. i antallet af indenlandske overnatninger. I Sverige, Nederlandene, Tyskland og Norge faldt antallet af indenlandske overnatninger fra 2019 til 2020 med henholdsvis 28 pct., 23 pct., 17 pct. og 8 pct. (jf. figur 35).

Figur 35 Indenlandske turisters overnatninger i Danmarks konkurrentfelt for kyst- og naturturisme, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

Kilde: Danmarks Statistik, Tourism Economics og TourMIS.

Note: Kyst- og naturturisme i Danmark opgøres som ferie- og forretningsturisme i Danmark, eksklusiv Aarhus, Aalborg, Odense og København. Konkurrentfeltet opgøres som: Tyskland: Schleswig-Holstein og Mecklenburg-Vorpommern. Sverige: Götaland (eksklusiv Göteborg og Malmö). Norge: Sør-Østlandet og Vestlandet. Nederlandene: Hele landet med undtagelse af Amsterdam, Rotterdam og Haag.

5.5 Besøg på danske attraktioner

Attraktioner (forlystelsesparker, museer, zoologiske haver mv.) er vigtige turismeprodukter, som med deres aktiviteter og tilbud bidrager væsentligt til turisternes samlede ferieoplevelse i Danmark. Besøgstillene på de danske attraktioner kan sammen med overnatningstillene bidrage til at afdække tilstanden og udviklingen i turismeerhvervet. I dette afsnit ses nærmere på besøgstillene på de mest besøgte attraktioner i Danmark og de 19 destinationsselskaber. Besøgstal for attraktionerne omfatter både udenlandske og danske besøgende.

Attraktioner i Danmark var ligesom øvrige turismeprodukter også mærket af et faldende antal turister i 2020 som følge af COVID-19. Således tiltrak de 50 mest besøgte attraktioner i Danmark i alt 15,2 mio. besøgende. Det er et fald på 42,8 pct. i forhold til besøgstillen i 2019.

Tivoli var fortsat den mest besøgte danske attraktion med knap 1,6 mio. besøgende i 2020. Tivoli oplevede et fald på 64,5 pct. i forhold til besøgstillen i 2019.

Med en fremgang på 32,3 pct. var Knuthenborg Safari-park den eneste attraktion i 2020 i top-10, der oplevede fremgang i besøgstillen i forhold til 2019.

Tabel 14 De 10 mest besøgte attraktioner i Danmark, 2020 (afrundede tal)

Top 10 attraktioner	Besøg 2020	Udvikling 2019-2020
1 Tivoli	1.628.000	-64,5 %
2 Zoologisk Have i København	1.157.000	-26,4 %
3 Dyrehavsbakken ¹	750.000	-69,1 %
4 Legoland ²	680.000	-60,0 %
5 Djurs Sommerland	451.000	-42,3 %
6 Aalborg Zoo	412.000	-10,2 %
7 Knuthenborg Safari-park	410.000	32,3 %
8 Louisiana	403.000	-46,8 %
9 Faarup Sommerland	396.000	-31,3 %
10 Botanisk Have i København	385.000	-49,1 %

Kilde: VisitDenmarks Attraktionsliste 2020. Baseret på besøgstal fra Danmarks Statistik, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark og individuelle indberetninger.

Note: 1. Besøgstillen er estimeret.

Tabel 15 viser de tre mest besøgte attraktioner inden for hver af de 19 destinationsselskaber. Tabellen omfatter mange forskellige typer af attraktioner, herunder forlystelsesparker, zoologiske haver og dyreparker, museer og oplevelsescentre.

Tabel 15 De tre mest besøgte attraktioner i de 19 destinationsselskaber, 2020

Destinationsselskab	Mest besøgte attraktion	Næstmest besøgte attraktion	Tredje mest besøgte attraktion
Destination Bornholm	Brændesgårdshaven	NaturBornholm	Bornholms Kunst Museum
Destination Fyn	Odense Zoo	Egeskov Slot	Langelands Museum
Destination Himmerland	Vikingecenter Fyrkat	Limfjordsmuseet	Boldrup Museum
Destination Limfjorden	Jesperhus Feriepark	Fur Museum	Spøttrup Middelalderborg
Destination Nord	Aalborg Zoo ¹	Skagens Museum	Lille Vildmose Centret
Destination NordVestkysten	Faarup Sommerland ¹	Nordsøen Oceanarium	Skulpturparken Blokhus
Destination Sjælland	Sommerland Sjælland	Oplevelsescenter Nyvang	Oplevelsescenter Nyvang
Destination SydkystDanmark	Camp Adventure	Geocenter Møns Klint	Danmarks Borgcenter
Destination Sydvestjylland	Fiskeri- og Søfartsmuseet	Vadehavscentret	Esbjerg Kunstmuseum
Destination Sønderjylland	Universe	Sønderborg Slot	Historiecenter Dybbøl Banke
Destination Trekanten	Legoland ¹	Aquadome - Lalandia Billund	Givskud Zoo
Destination Vesterhavet	Tirpitz Stillingen	Lyngvig Fyr	Bork Vikingehavn
Turistsamarbejdet Kystlandet	Fængselsmuseet	Glud Museum	Industri-museet, Horsens
VisitFjordlandet	Vikingeskibsmuseet	Roskilde Domkirke	Sagnlandet Lejre
VisitHerning	D.H. Pedersen og E. Alfelts museum	HEART Herning Kunstmuseum	Søby Brunkulsmuseum
VisitLolland-Falster	Knuthenborg Safaripark ¹	Aquadome – Lalandia Rødby	Guldborgsund Zoo og Botanisk have
VisitNordsjælland	Louisiana ¹	Rudolph Tegnerts Museum og Statue Park	Kronborg Slot
Wonderful Copenhagen	Tivoli ¹	Zoologisk Have ¹	Dyrehavebakken ¹
Aarhusregionen	Djurs Sommerland ¹	ARoS	Tivoli Friheden

Kilde: VisitDenmarks Attraktionsliste 2020. Baseret på besøgstal fra Danmarks Statistik, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark og individuelle indberetninger.

Note: Sorteret alfabetisk efter navnet på destinationsselskaberne.

Note: 1. Omfattet af top-10 over de mest besøgte attraktioner i 2020.

6. Vækstforventninger og kapacitet

Opsummering

Vækstforventninger mod 2025

- VisitDenmark forventer, at antallet af overnatninger i 2021 ender 16 pct. over 2020-niveauet. Dette skyldes et rekordhøjt niveau af indenlandske overnatninger på 34,4 mio., svarende til en vækst på 26 pct.
- Antallet af udenlandske overnatninger forventes at ende 7 pct. højere end i 2020, hvor der var 16,1 mio. overnatninger. Dette er 40 pct. under 2019-niveauet.
- Samlet set forventes det, at antallet af overnatninger i 2021 vil ligge 8 pct. under 2019-niveauet. Med forbehold for stor usikkerhed omkring turismens genopretning forventes dansk turisme i 2023 at have genvundet det historiske tab og være tilbage på 2019-niveauet. Niveauet af udenlandske overnatninger forventes at være tilbage på 2019-niveauet i 2024.
- Der forventes i 2025 i alt 64,1 mio. overnatninger, hvoraf de 32,4 mio., dvs. lidt over halvdelen, vil være udenlandske. Det svarer til en gennemsnitlig årlig vækst på 9,0 pct. fra 2022 til 2025. De danske overnatninger forventes at stige med 1,2 pct. årligt i samme periode.
- Da pandemien stadig giver risiko for nye nedlukninger og opretholdelse af rejserestriktioner på vigtige turistmarkeder, forudsætter vækstforventningerne en normalisering af rejsemønstre, flyruter mv.

Kapacitetsudvikling

- Kapaciteten på hoteller, campingpladser, feriecentre og i feriehusene i hele landet er steget med 6,7 pct. målt i antal sovepladser fra 2015 til 2020. Det svarer til en gennemsnitlig årlig vækst på 1,3 pct.
- Feriehuskapaciteten er øget med 175 flere huse til udlejning ud af i alt ca. 39.725 fra 2019 til 2020. Selvom udnyttelsen af lejede feriehusene i 2020 ikke er lige så høj som i 2019, er en del huse udnyttet privat til ferie og arbejde i 2020. Øget eget brug kan bl.a. skyldes et stigende antal handler og nye ejere. Det er især på Vestkysten og i sommermånederne, at feriehusene udlejes.
- Sæsonfordelingen i 2020 bærer præg af nedlukninger og rejserestriktioner, særligt i forårmånederne og november-december.
- Udviklingen i hotelkapaciteten stiger i 2020 på trods af det store fald i efterspørgslen, hvilket skyldes den planlagte udvidelse af hotelkapaciteten før COVID-19.
- Hotelværelsesudnyttelsen i 2020 ligger for hele landet på 30 pct., hvilket er mere end en halvering i forhold til 2019. Wonderful Copenhagen har den største hotelkapacitet og den laveste udnyttelse i 2020 efter VisitHerning. Destination Vadehavskysten har den højeste hoteludnyttelse med 50 pct. i gennemsnit i 2020. Frederikshavn og Bornholm kommuner har de højeste belægningsprocenter på henholdsvis 84 pct. og 81 pct. i højsæsonen 2020.
- På landets feriecentre er værelsesudnyttelsen faldet fra 37 pct. i 2019 til 29 pct. i 2020. Højsæsonen 2020 er god, men kompenserer kun delvist for den lave udnyttelse i de fleste andre måneder i 2020.
- På campingpladserne har kapacitet og udnyttelse stort set været uændret siden 2015. Fra 2019 til 2020 falder campingpladsernes belægningsprocent lidt (fra 15 pct. til 14 pct. i gennemsnit).
- Varde Kommune er den største campingkommune målt på antal overnatninger. Det er også i Varde Kommune, at udnyttelsen af campingpladserne er højest i højsæsonen 2020 (86 pct.).

6 Vækstforventninger og kapacitet

6.1 Vækstforventninger og kapacitet

I dette afsnit præsenteres en vækstprognose med en fremskrivning af udviklingen for dansk turisme frem mod 2025 (jf. tabel 16). Vækstprognosen er baseret på forventningerne til den danske og internationale efterspørgsel efter overnatninger i Danmark.

Som følge af COVID-19 er de normale sammenhænge mellem økonomiske faktorer og turisme sat ud af kraft. Derfor afviger overnatningsprognosen metodisk fra tidligere år³⁵ og er tilpasset med information fra alternative kilder såsom bookingstatistik for hoteller og feriehuse, forbud og restriktioner i forhold til rejseaktivitet fra både danske og udenlandske myndigheder samt markedsundersøgelser af rejseintentioner.

Der er fortsat stor usikkerhed omkring de langsigtede konsekvenser af COVID-19 for rejseaktiviteten og turismeerhvervet. Senest tilføjer Ruslands invasion af Ukraine og den økonomiske påvirkning af turismen heraf endnu en usikkerhedsfaktor. Krigen i Ukraine forventes ikke at have store direkte effekter på turismen til Danmark. Men indirekte vil genopretningen af især fjernmarkeder blive forsinket. Der er i skrivende stund usikkerhed om omfanget og varigheden af sanktioner, hvilket vil lede brudte forsyningskæder (for eksempel olie og gas) og prisstigninger, der vil udhule købekraften hos potentielle turister. Hertil kommer usikkerheden om genåbning af Ruslands luftrum og flytrafikens genopretning. Prognosen, som er foretaget før viden om mulige konsekvenser af Ukraine-invasionen er derfor markant mere usikker end under normale omstændigheder.

Der er tale om en prognose for efterspørgslen efter overnatninger. Prognosen tager ikke højde for, om der findes den tilstrækkelige kapacitet på overnatningsstederne til at imødekomme en eventuelt stigende efterspørgsel, om tilgængeligheden af for eksempel flyruter er tilstrækkelig, om turistprodukterne er tilstrækkeligt attraktive, eller om rejseadfærden ændrer sig. Eksempler på sidstnævnte kan være et mindre behov for fysiske møder end tidligere eller en øget efterspørgsel efter at rejse bæredygtigt og til destinationer tættere på hjemlandet.

COVID-19 brød en årrække med vækst i dansk turisme, som især var drevet af vækst i de udenlandske overnatninger. I 2015 overgik antallet af udenlandske overnatninger for første gang siden 2007 antallet af danske og har haft højere vækstrater fra 2015 til 2019. Med et fald fra 28,9 mio. udenlandske overnatninger i 2019 til 16,1 mio. udenlandske overnatninger i 2020 var 2020 et katastrofalt år. Omvendt gik det med antallet af danske overnatninger, der i 2020 slog rekord med 28,5 mio. overnatninger sammenlignet med 27,2 mio. i 2019.

Samme tendens ses i 2021, hvor antallet af udenlandske overnatninger foreløbigt er opgjort til 17,2 mio. Det er flere end i 2020, men stadig 40 pct. under 2019-niveauet. Dertil forventes 34,3 mio. danske overnatninger, hvilket er 20 pct. flere end i 2020 og 26 pct. flere end i 2019. Med andre ord har to år med COVID-19 i høj grad påvirket udviklingen i dansk turisme, og først i 2024 forventes antallet af udenlandske overnatninger at være tilbage på 2019-niveauet. I 2025 forventes 31,8 mio.

³⁵ Prognosen baserer sig på en økonometrisk model udarbejdet af Tourism Economics, som er en afdeling under Oxford Economics. Modellen tager udgangspunkt i den forventede økonomiske udvikling på en række markeder. De økonomiske faktorer, der vurderes at have størst betydning for efterspørgslen, er udvikling i BNP, privatforbrug og valutakurs. Historisk er der en dokumenteret positiv sammenhæng mellem den økonomiske udvikling i et land og outbound-turismen fra landet.

udenlandske overnatninger, hvilket svarer til en gennemsnitlig årlig vækst på 9,0 pct. fra 2022 til 2025 under en forudsætning om gradvis normalisering af rejsemønstre mv.

Første halvår af 2021 var stærkt påvirket af nedlukninger og rejserestriktioner. Det betød, at få udenlandske turister kom til Danmark, men at mange danskerne valgte at holde ferie hjemme.

I andet halvår af 2021 blev de danske rejserestriktioner lempet og siden udfaset, indtil der igen blev indført restriktioner i slutningen af november som følge af Omikron-varianten og det deraf stigende smittetal. Dansk turisme indhentede i andet halvår en del af de tabte udenlandske overnatninger fra første halvår.

Målt på antallet af danske overnatninger forventes der i 2022 et højere niveau end i 2019 og 2020. Antallet af danske overnatninger ventes dog ikke helt at nå rekordniveauet i 2021, da mange vil rejse udenlands. Fra 2022 til 2025 forventes en gennemsnitlig årlig vækst i antallet af indenlandske overnatninger på 1,2 pct., hvilket vil bringe det samlede overnatningstal i 2025 op på 64,1 mio. De udenlandske overnatninger forventes i gennemsnit at stige med 9,0 pct. om året fra 2022 til 2025.

Tabel 16 Prognose for udviklingen i antal overnatninger, 2021 - 2025

	Prognose							Gns. årlig vækst 2022-2025	Samlet vækst 2022-2025
	2019	2020	2021*	2022*	2023*	2024*	2025*		
	mio. overnatninger							pct.	
Danske	27,2	28,5	34,3	31,2	31,5	31,8	32,4	1,2%	3,7%
Udenlandske	28,9	16,1	17,2	24,5	28,1	30,2	31,7	9,0%	29,5%
I alt	56,1	44,6	51,5	55,7	59,6	62,1	64,1	4,8%	15,0%

Kilde: Danmarks Statistik, Tourism Economics og VisitDenmark.

Note: VisitDenmarks prognose med udgangspunkt i Tourism Economics' prognose af 11. januar 2022.

* Forventede antal overnatninger.

6.1.1 Vækst kræver kapacitet

En indfrielse af vækstprognosen kræver den rette kapacitet af den rette kvalitet på de rette lokationer til at matche turisternes efterspørgsel. I dette afsnit ses på kapaciteten på de største overnatningsformer i Danmark: feriehus, hoteller, feriecentre og camping, som i 2020 tegnede sig for 95 pct. af samtlige registrerede overnatninger i Danmark. Resten af overnatningerne fandt sted på vandrerhjem og i lystbådehavne.

Figur 36 viser udviklingen frem til 2020 i den maksimale kapacitet på hoteller, feriecentre og campingpladser målt i antal senge og campingenheder.³⁶ I 2015 var den maksimale kapacitet 220.100 sovepladser, og i 2020 var den 240.500. Samlet set stiger kapaciteten for hoteller, feriecentre og campingpladser med 20.400 (9,2 pct.) sengepladser fra 2015 til 2020, svarende til en årlig vækstrate på 1,8 pct.

Kapacitetsforøgelsen er i vid udstrækning drevet af hotellerne. Hotellerne har udvidet med 20.700 senge fra 2015 til 2020, heraf 5.400 nye senge fra 2019 til 2020, mens kapaciteten på feriecentre er faldet med 1.300. På campingpladser er kapaciteten steget med ca. 1.100 enheder. Som følge af store igangværende hotelinvesteringer, især i hovedstaden, forventes hotelkapaciteten fortsat at

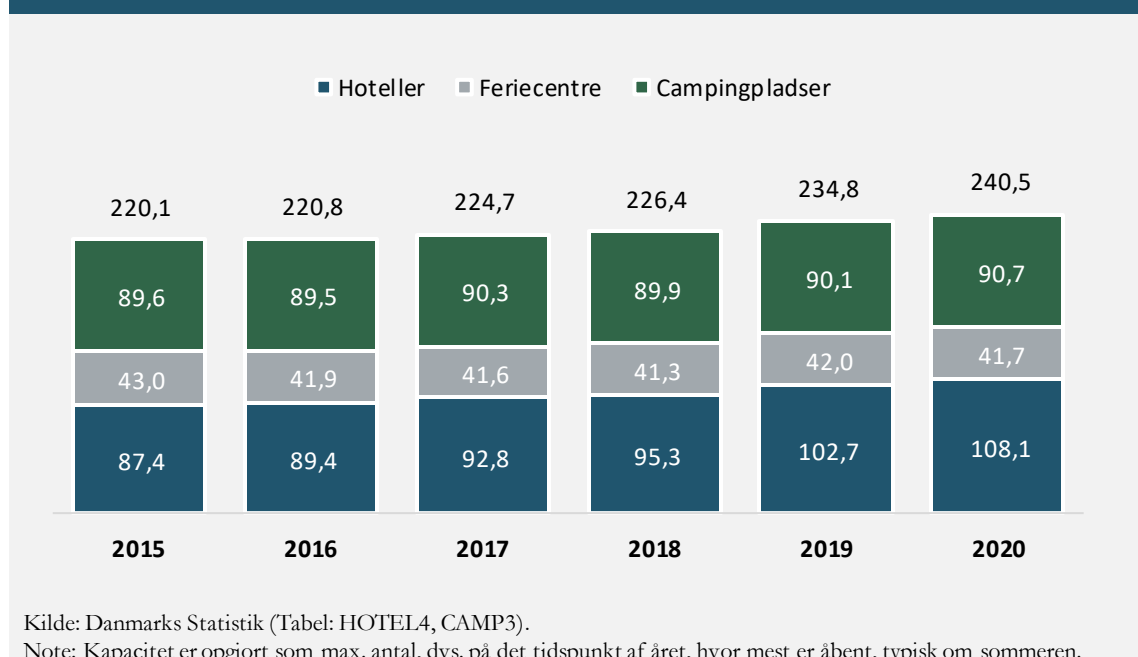
³⁶ En campingenhed har tre sovepladser.

blive udbygget de kommende år. Som det ser ud, forventes COVID-19 ikke at have forvoldt et stort antal konkurser.

Ifølge feriehusstatistikken³⁷ stiger antallet af feriehus til udlejning med 1.725 fra 2015 til 2020. Det svarer til omkring 12.075 flere disponible sengepladser,³⁸ hvilket afspejler en årlig gennemsnitlig vækst i feriehuskapaciteten på 0,9 pct. sengepladser fra 2015 til 2020. Antallet af feriehus til udlejning stiger med 175 huse fra 2019 til 2020. Den svage stigning i udlejningskapaciteten skyldes blandt andet, at ejerne i højere grad selv anvender feriehuset til ferie eller arbejde³⁹ i 2020 til trods for, at skattefradraget ved feriehusudlejning ekstraordinært er hævet fra 40.000 kr. til 60.000 kr. Der bemærkes i øvrigt et øget antal handler med feriehus og nye ejere i 2020, hvilket kan være en af forklaringerne til danskernes øgede eget brug.

Antages et konstant antal senge per feriehus, er feriehuskapaciteten steget 6,7 pct. fra 2015 til 2020, svarende til gennemsnitligt 1,3 pct. om året. Sammenholdes denne beskedne kapacitetsvækst med markedsudviklingen (feriehus turismen er i gennemsnit vokset 2,6 pct. årligt fra 2015 til 2020 og 4,4 pct. fra 2015 til 2019), fremgår det, at der vil være behov for at sikre en kapacitetsvækst, og at denne vækst matcher markedets efterspørgsel efter overnatningsform, kvalitet, bæredygtighed, tryghed, kyst- og naturferier, mv.

Figur 36 Kapacitetsudviklingen på hoteller, feriecentre og campingpladser, antal senge og campingenheder (1.000)

³⁷ Danmarks Statistiks tabel FERIEH5 (nedslag i maj). Statistikken går tilbage til 2012.

³⁸ Der er antaget 7 sengepladser pr. feriehus jf. oplysninger fra Feriehusudlejernes Brancheforening.

³⁹ Epinions Sommerhusanalysen 2021.

6.2 Kapacitetsudnyttelse

6.2.1 Feriehuse

Knap en femtedel (18 pct.) af de danske feriehuse udlejes gennem et bureau.⁴⁰ I 2020 var der i alt 39.725 feriehuse til rådighed for udlejning (jf. tabel 17). Det er 175 udlejningshuse mere end i 2019, men 576 færre end i 2017.

I 2020 blev feriehusene i alt udlejet i 652.548 uger, hvilket er det næstbedste år for branchen. I gennemsnit svarer det til, at hvert feriehus udlejes 16,4 uger mod 17,5 uger i 2019. Feriehusudlejningen er ikke nær så hårdt ramt af COVID-19 som andre overnatningsformer. Det skyldes, at den indenlandske turisme til en vis grad har erstattet de manglende udenlandske turister.

Tabel 17 Udlejning og kapacitet i feriehusene

Kapacitet og udlejede husuger i feriehusene	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Udlejningskapacitet, huse	38.000	40.028	40.301	39.800	39.550	39.725
Estimat på antal senge	266.000	280.196	282.107	278.600	276.850	278.075
Udlejede husuger	589.832	625.092	649.264	651.131	691.121	652.548

Kilde: Danmarks Statistik, Feriehusudlejernes Brancheforening og VisitDenmarks egne beregninger.

Note: Danmarks Statistik opgør feriehuskapaciteten som en årlig optælling af udlejningsbureauernes feriehuse.

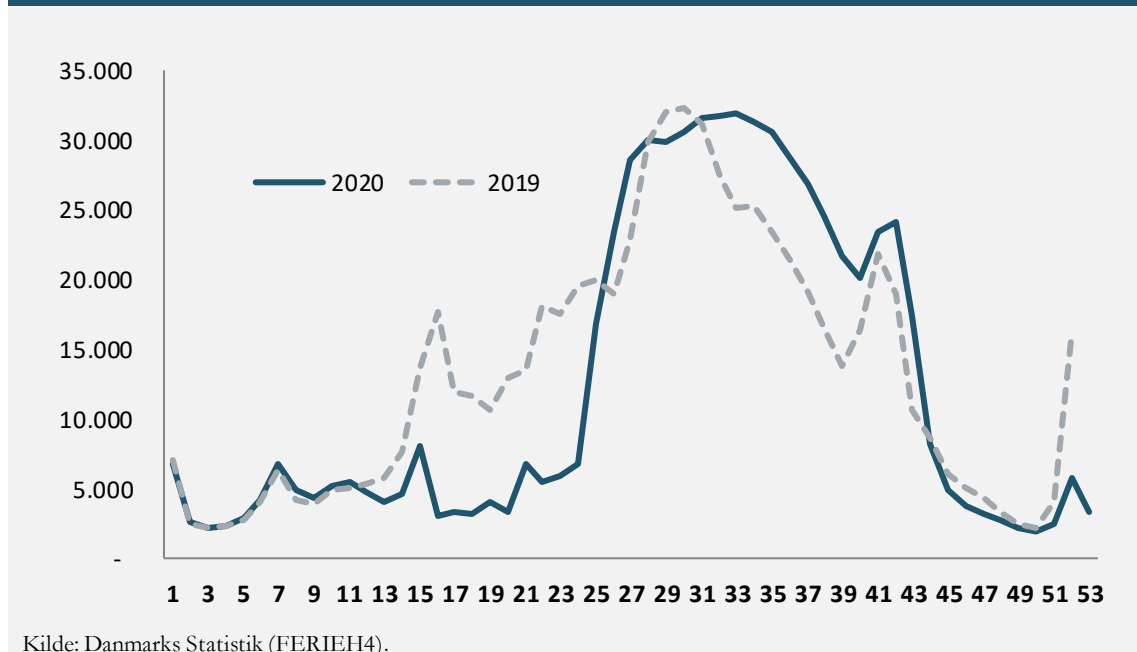
Der er store geografiske forskelle på, hvor stor en andel sommerhuse, der stilles til rådighed for udlejning. Procentvis stilles flest sommerhuse til rådighed i Vest- og Sydjylland samt på Bornholm, mens under 10 pct. af husene på Sjælland og Fyn er tilgængelige for udlejning.⁴¹ Både husenes geografiske placering, stand, kystnærhed og størrelse samt ejernes brug og villighed til at udleje spiller en rolle for udlejningspotentialer.

Højsæsonen for feriehusudlejning er juli og august. Sæsonmønstret kan ændre sig fra år til år og afhænger normalt af blandt andet tyskernes feriekalender. I 2020 var der flest udlejede feriehusuger i uge 31 til 34 med mellem 31.000 og 32.000 udlejede feriehusuger (jf. figur 37). Normalt er uge 29 og 30 de mest populære uger, men 2020 er kendetegnet ved meget udskudt ferie som følge af coronasituationen og rejserestriktioner. Det betyder, at en stor del af feriehusferien i 2020 er flyttet fra foråret til sommeren og efteråret, men også det øgede skattefradrag kan have øget feriehusudlejningen i andet halvår af 2020.

⁴⁰ Jf. Danmarks Statistik og oplysninger fra BBR. Langt størstedelen af feriehusovernatningerne foregår i eget eller lånt feriehus, og disse overnatninger er ikke omfattet af statistikkerne.

⁴¹ Jf. Danmarks Statistiks feriehusstatistik, Sommerhuse i Danmark 2018 samt Sommerhusundersøgelsen 2014.

Figur 37 Antal udlejede husuger i feriehusene, 2019 og 2020

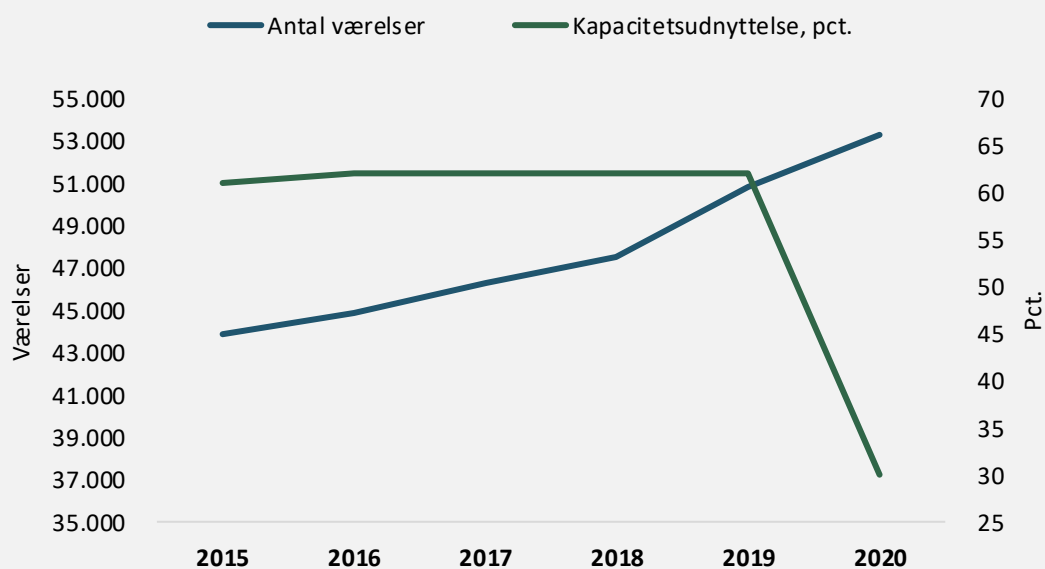

6.2.2 Hoteller

På landsplan ligger den gennemsnitlige værelseskapacitetsudnyttelse⁴² for hoteller stabilt på 62 pct. fra 2016 til 2019 på trods af, at udbuddet er steget hvert år. Fra 2015 til 2020 blev den maksimale kapacitet på hotellerne øget med 9.408 værelser, svarende til knap 21.000 sengepladser eller 24 pct. Som følge af COVID-19 faldt den gennemsnitlige udnyttelse til 30 pct. i 2020, dvs. mere end en halvering (jf. figur 38). Storbyerne var hårdest ramt og oplevede størst tilbagegang i antallet af ferie- og forretningsrejser.

⁴² Hotellernes nettokapacitetsudnyttelse er beregnet som antal belagte senge/værelser i forhold til senge-/værelseskapaciteten gange antal åbningsdage i perioden.

Figur 38. Udvikling i værelseskapacitet og -udnyttelse på hoteller, 2015-2020

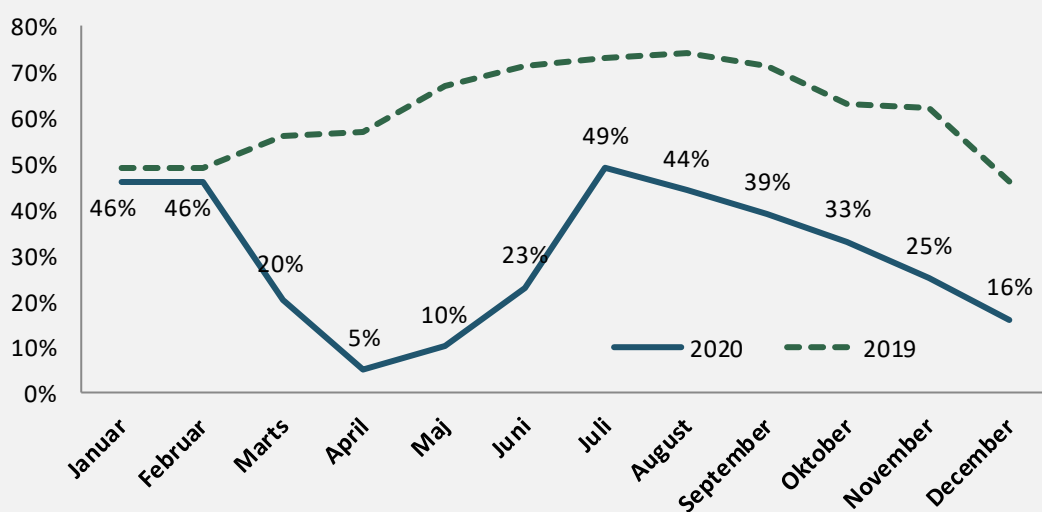

Kilde: Danmarks Statistik (HOTEL6).

Note: Kapacitet er opgjort som max. antal, dvs. på det tidspunkt af året, hvor mest er åbent, typisk om sommeren.

Den gennemsnitlige kapacitetsudnyttelse i 2020 afspejler flere måneder med nedlukninger, grænselukninger, restriktioner (herunder forsamlingsforbud) samt generel tilbageholdenhed. Således var værelsesudnyttelsen på 49 pct. i juli 2020 hele 22 pct. point under 2019- niveauet. Herefter faldt kapacitetsudnyttelsen måned efter måned resten af året (jf. figur 39). Under nedlukningen i april og maj var kun 5 til 10 pct. af værelserne belagte.

Figur 39 Kapacitetsudnyttelse for hoteller målt i værelser, 2019 og 2020

Kilde: Danmarks Statistik (Tabel: HOTEL5).

Wonderful Copenhagen oplevede den største tilbagegang i kapacitetsudnyttelsen i 2020 med et fald i den gennemsnitlige kapacitetsudnyttelse fra 73 pct. i 2019 til 26 pct. i 2020. Også Destination Trekantområdet var hårdt ramt med et fald i belægningen på 30 pct. point.

Alle destinationsselskaber havde lavere kapacitetsudnyttelse i 2020 end i 2019. Destination Vadehavskysten og Destination Bornholm opnåede de højeste kapacitetsudnyttelser på henholdsvis 50 pct. og 40 pct. i 2020, mens VisitLolland-Falsters hoteller oplevede det mindste fald i udnyttelsen fra 41 pct. i 2019 til 38 pct. i 2020.

Tabel 18 Gennemsnitlig Værelsesudnyttelse og antal værelser på destinationsselskabernes hoteller, 2020

Destinationsselskab	Gennemsnitlig udnyttelse 2019	Gennemsnitlig udnyttelse 2020	Værelser 2020	Virksomheder 2020
Destination Vadehavskysten	65 %	50 %	700	8
Destination Bornholm	51 %	40 %	1.400	34
Destination Limfjorden	50 %	39 %	300	6
VisitLolland-Falster	41 %	38 %	400	9
Destination Vesterhavet	50 %	38 %	700	17
Destination Sønderjylland	50 %	35 %	1.600	34
Destination Himmerland	48 %	34 %	200	6
Destination SydkystDanmark	45 %	34 %	700	13
Destination Kystlandet	53 %	33 %	900	13
Destination Sjælland	47 %	33 %	1.000	19
Aarhusregionen	57 %	33 %	4.900	61
Destination Fyn	51 %	31 %	4.200	55
Destination Nord	54 %	31 %	3.600	47
Destination NordVestkysten	41 %	30 %	1.400	37
VisitNordsjælland	44 %	29 %	600	11
Destination Trekantområdet	59 %	29 %	3.000	30
VisitFjordlandet	54 %	28 %	700	12
Wonderful Copenhagen	73 %	26 %	23.900	148
VisitHerning	44 %	22 %	1.200	17

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Data er sorteret efter faldende kapacitetsudnyttelse 2020.

Note: Kapacitet er opgjort som max. antal, dvs. på det tidspunkt af året, hvor mest er åbent, typisk om sommeren.

Værelsesudnyttelsen på hotellerne varierer kommunerne imellem og afhænger blandt andet af sæsonen. I tabel 19 ses kapacitetsudnyttelsen i højsæsonen for den måned med højest udnyttelse for de ti danske kommuner med flest hotelovernatninger i 2020. Hotellerne i Frederikshavn Kommune og Bornholm Kommune havde de højeste udnyttelser i højsæsonen 2020 på henholdsvis 84 pct. og 81 pct. I 2019 havde Tårnby og Billund de højeste udnyttelser på henholdsvis 93 pct. og 92 pct.

Tabel 19 Værelseskapacitetsudnyttelse i højsæsonen⁴³ for top 10 hotelkommuner målt på antal overnatninger, 2020

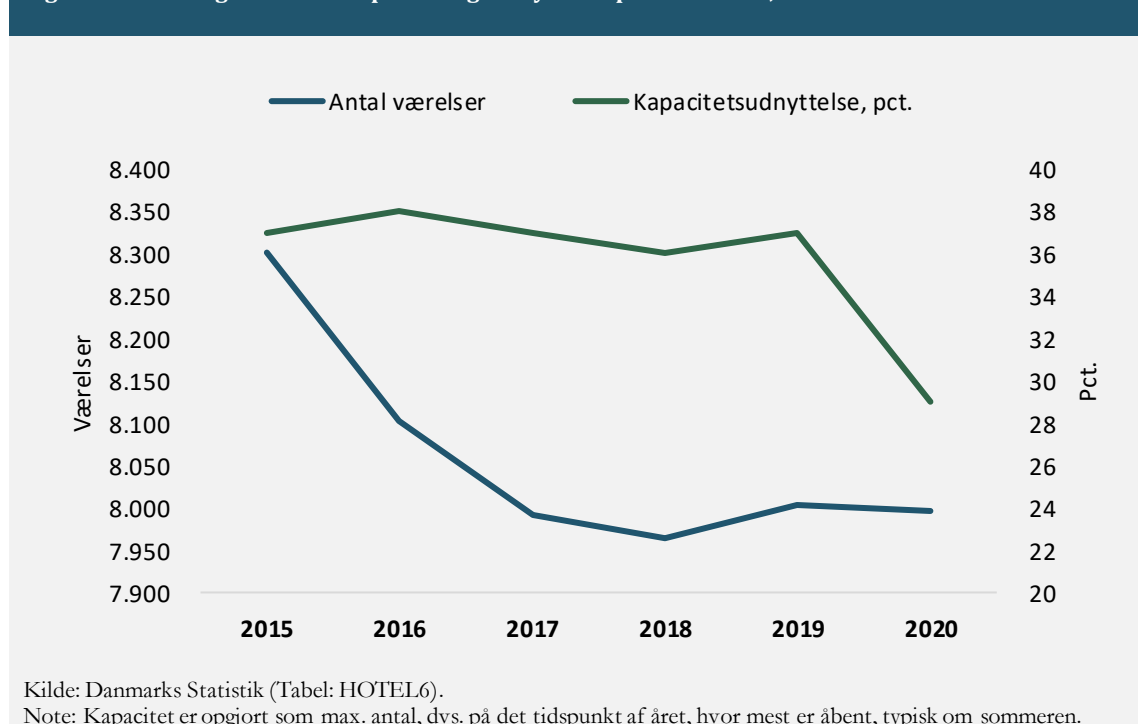
Nr.	Kommune	Overnatninger 2020	Udnyttelse, højsæson 2019	Udnyttelse, højsæson 2020	Virksomheder
1	København	2.488.000	87 %	55 %	95
2	Aarhus	578.000	76 %	71 %	27
3	Aalborg	323.000	69 %	58 %	21
4	Frederikshavn	302.000	89 %	84 %	21
5	Tårnby	204.000	93 %	73 %	5
6	Odense	212.000	64 %	49 %	14
7	Bornholm	276.000	86 %	81 %	34
8	Billund	146.000	92 %	46 %	9
9	Vejle	203.000	68 %	50 %	12
10	Helsingør	195.000	69 %	59 %	10

Kilde: Danmarks Statistik.

6.2.3 Feriecentre

På landets feriecentre faldt værelseskapacitetsudnyttelsen fra 37 pct. i 2019 til 29 pct. i 2020 (jf. figur 40). Antallet af værelser falder fra 8.300 i 2015 til godt 8.000 i 2019. Antallet af værelser er stort set på niveau i 2019 og 2020.

Figur 40 Udvikling i værelseskapacitet og -udnyttelse på feriecentre, 2015-2020

Kapacitetsudnyttelsen i feriecentrene var i 2020 højest i sommermånederne og særligt i juli (74 pct.), hvor det er på niveau med i 2019. Kapacitetsudnyttelsen i feriecentrene er noget mere

⁴³ Måned med højest belægning.

sæsonpræget end på landets hoteller, hvor flere forretningsrejsende giver en mere jævn sæsonspredning.

Sammenlignet med 2019 var kapacitetsudnyttelsen af feriecentre i 2020 lavere i marts til juni og oktober til december (jf. figur 41). Fra juli til september var kapacitetsudnyttelsen stort set på samme niveau som i 2019 og var således mindre påvirket af COVID-19.

Figur 41 Kapacitetsudnyttelse for feriecentre målt i værelser, 2019 og 2020

Destination NordVestkysten har den største kapacitet for feriecentre målt på antal værelser i 2020. I 2020 havde Destination Vadehavskysten og Destination Trekantområdet de højeste gennemsnitlige udnyttelser på henholdsvis 35 pct. og 34 pct. Kapacitetsudnyttelserne er dog under 2019-niveauet i begge destinationsselskaber - særligt i Destination Trekantområdet (jf. tabel 20). Feriecentre i VisitNordsjælland og Destination SydvestDanmark havde de laveste belægninger i 2020 på henholdsvis 20 pct. og 22 pct. Sidstnævnte er eneste destinationsselskab, hvor udnyttelsen i 2020 er på samme niveau som i 2019.

Tabel 20 Gennemsnitlig udnyttelse og antal værelser på destinationsselskabernes feriecentre, 2020

Destinationsselskab	Gennemsnitlig udnyttelse 2019	Gennemsnitlig udnyttelse 2020	Værelser 2020	Virksomheder 2020
Destination Vadehavskysten	44 %	35 %	200	3
Destination Trekantområdet	51 %	34 %	1.000	4
Destination Sønderjylland	37 %	33 %	800	9
Destination Bornholm	38 %	33 %	400	7
Destination Himmerland	44 %	32 %	500	4
Destination Fyn	30 %	31 %	300	6
Aarhusregionen	33 %	28 %	500	5
VisitLolland-Falster	37 %	27 %	1.000	7
Destination NordVestkysten	33 %	26 %	1.400	13
Destination Vesterhavet	30 %	25 %	700	6
Destination Nord	27 %	24 %	300	4
Destination SydkystDanmark	22 %	22 %	200	4
VisitNordsjælland	28 %	20 %	200	3

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Data er sorteret efter faldende kapacitetsudnyttelse 2020.

Note: Kapacitet er opgjort som max. antal, dvs. på det tidspunkt af året, hvor mest er åbent, typisk om sommeren.

Lolland og Hjørring var blandt de kommuner, der havde flest feriecenterovernatninger og højeste udnyttelse i juli 2020. På top-10-listen over kommuner med flest overnatninger på feriecentre kan nr. 1, 5, 8 og 10 ikke vises af diskretionshensyn, da der er færre end tre virksomheder i kommunerne. I fire af top-10-kommunerne målt på kapacitetsudnyttelse var belægningen i 2020 højere end i 2019. Belægningen i højsæsonen er dog ikke repræsentativ for hele året, hvor feriecentre store dele af 2020 solgte færre værelser end i 2019 (jf. tabel 21).

Tabel 21 Værelseskapacitetsudnyttelse i højsæson⁴⁴ på feriecentre for top 10 kommuner, 2020

Nr.	Kommune	Overnatninger 2020	Udnyttelse, højsæson 2019	Udnyttelse, højsæson 2020	Virksomheder
1	...				2
2	Lolland	381.000	91 %	88 %	3
3	Hjørring	258.000	82 %	87 %	5
4	Tønder	217.000	67 %	76 %	6
5	...				2
6	Vesthimmerlands	158.000	70 %	72 %	3
7	Jammerbugt	143.000	74 %	74 %	3
8	...				1
9	Bornholm	106.000	82 %	84 %	7
10	...				1

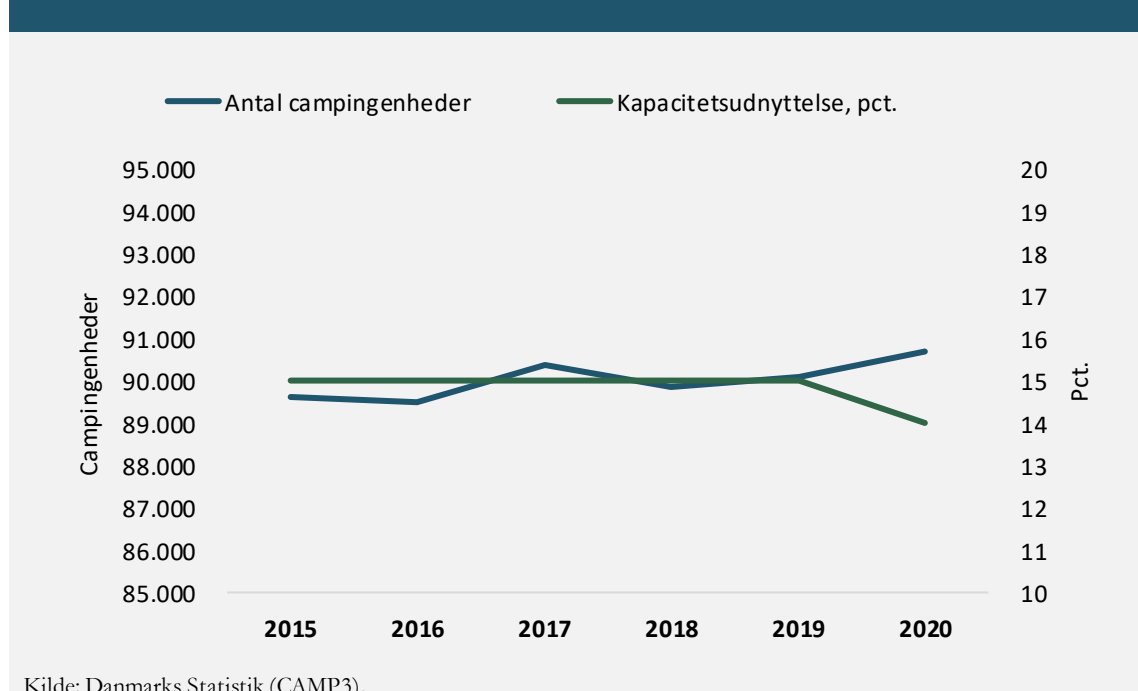
Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Der diskretioneres, hvis der er færre end 3 virksomheder i kommunen.

6.2.4 Campingpladser

Antallet af campingenheder har fluktueret omkring 90.000 enheder siden 2015, men steg med ca. 600 enheder fra 2019 til 2020. Samtidig faldt kapacitetsudnyttelsen⁴⁵ fra 15 pct. til 14 pct., hvilket både skyldes den øgede kapacitet og et fald på knap 200.000 overnatninger.

Figur 42 Udvikling i kapacitet og -udnyttelse på campingenheder³⁵, 2015-2020

Kilde: Danmarks Statistik (CAMP3).

⁴⁴ Måneden med højest belægning.

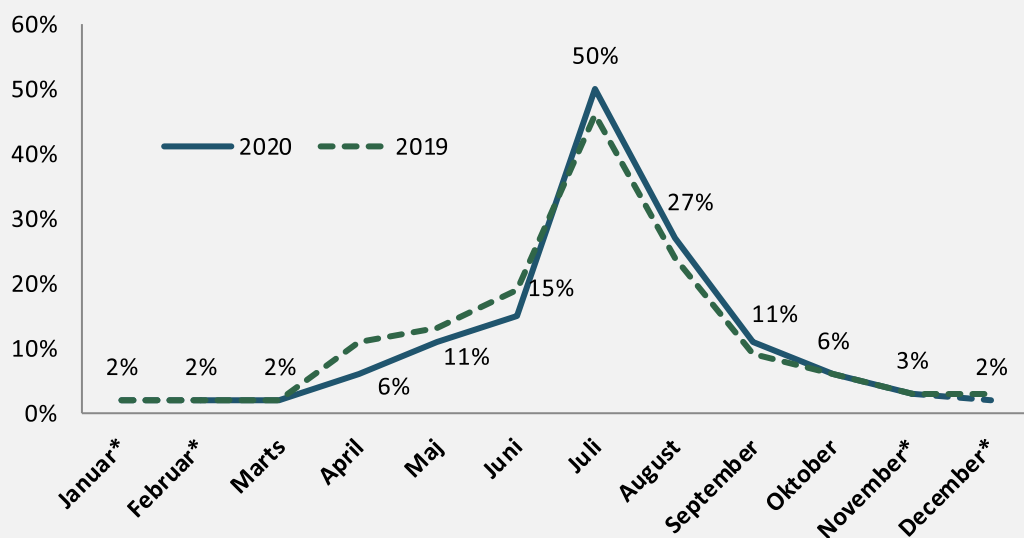
⁴⁵ Kapacitetsudnyttelsen beregnes som antal udlejede pladser i forhold til kapaciteten gange antal åbningsdage i perioden. Fastliggere tæller med i overnatningsstatistikken.

Note: Kapacitet er opgjort som max. antal, dvs. på den måned, hvor mest er åbent, typisk om sommeren.

I 2020 var kapacitetsudnyttelsen i campingpladsernes højsæson (juli) på 50 pct. (jf. figur 43). Campingpladsernes kapacitetsudnyttelse var i april, maj, juni og december 2020 lidt lavere end i 2019, mens udnyttelsen i juli, august og september 2020 lå lidt over niveauet i 2019. I årets øvrige måneder var kapacitetsudnyttelsen i 2020 på niveau med i 2019.

Kapacitetsudnyttelsen inden for camping var lav sammenlignet med for eksempel hoteller, hvilket blandt andet hænger sammen med, at camping som overnatningsform er meget sæsonbetonet. Det ses dog, at der også i højsæsonen er plads til flere gæster på de danske campingpladser. Omkring en tredjedel af Danmarks campingpladser har åbent hele året.

Figur 43 Kapacitetsudnyttelse for campingpladser, 2019 og 2020

Kilde: Danmarks Statistik (CAMP2).

Note: Ifølge Campingreglementet er det for nogle campingpladser ikke tilladt at udleje mere end 50 pct. af den maksimale kapacitet i de fire vintermåneder, hvilket kapacitetsstatistikken ikke tager højde for. Kapacitetsudnyttelsen kan derfor reelt være lidt højere i de fire vintermåneder, end den er afbilledet i figuren.

Destination Vesterhavet og Destination Bornholm havde de højeste gennemsnitlige kapacitetsudnyttelser på henholdsvis 23 pct. og 22 pct. i 2020. Destination NordVestkysten, Destination Sønderjylland, Destination Fyn og Aarhusregionen var de største campingdestinationer med en kapacitet på 10.100 til 11.100 campingenheder.

I 2020 kompenserede de danske turister delvist for de manglende udenlandske turister på campingpladserne. Således var udnyttelsen i blandt andet Destination Fyn og Aarhusregionen højere i 2020 end i 2019. Wonderful Copenhagen og Trekantområdet havde lavere udnyttelse.

Tabel 22 Gennemsnitlig udnyttelse og antal enheder på destinationsselskabernes campingpladser, 2019 og 2020

Destinationsselskab	Gennemsnitlig udnyttelse 2019	Gennemsnitlig udnyttelse 2020	Camping-enheder	Virksomheder
Destination Vesterhavet	24 %	23 %	5.800	24
Destination Bornholm	21 %	22 %	2.400	14
VisitFjordlandet	24 %	20 %	700	4
Destination Fyn	17 %	18 %	10.300	49
Aarhusregionen	15 %	16 %	10.100	44
Destination Nord	15 %	15 %	6.200	20
Destination Kystlandet	13 %	14 %	2.300	13
Destination Vadehavskysten	16 %	13 %	2.700	11
Destination Trekantområdet	18 %	13 %	3.900	16
Destination SydkystDanmark	13 %	13 %	3.800	14
Destination Himmerland	13 %	13 %	2.400	13
Destination NordVestkysten	13 %	13 %	11.100	48
Destination Sønderjylland	13 %	13 %	11.000	43
Destination Limfjorden	14 %	12 %	3.200	16
VisitNordsjælland	12 %	11 %	2.500	13
VisitLolland-Falster	12 %	11 %	2.500	16
Destination Sjælland	11 %	11 %	3.000	19
Wonderful Copenhagen	16 %	10 %	2.800	12
VisitHerning	9 %	6 %	400	3

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: sorteret efter faldende kapacitetsudnyttelse.

Note: Ifølge Campingreglementet er det for nogle campingpladser ikke tilladt at udleje mere end 50 pct. af den maksimale kapacitet i de fire vintermåneder, hvilket kapacitetsstatistikken ikke tager højde. Kapacitetsudnyttelsen kan derfor reelt være lidt højere i de fire vintermåneder.

Note: Kapacitet er opgjort som max. antal, dvs. på det tidspunkt af året, hvor mest er åbent, typisk om sommeren.

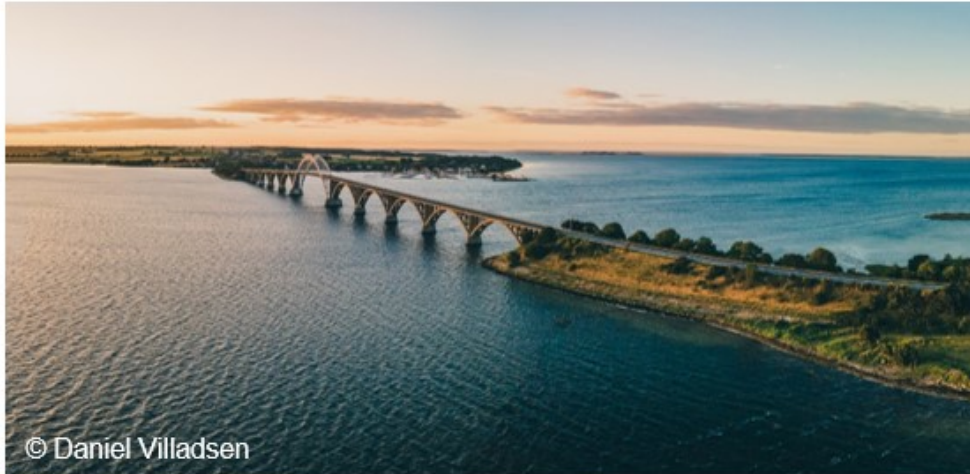
I 2020 var Varde den kommune, der i højsæsonen havde flest campingovernatninger og højest belægning med 9 pct. point stigning i forhold til 2019. Generelt havde de største campingkommuner en bedre højsæsonmåned i 2020 end i 2019. Til gengæld var campingturismen kraftigt påvirket i måneder med nedlukninger og rejserestriktioner.

Tabel 23 Kapacitetsudnyttelse af campingenheder i højsæson⁴⁶ for top 10 kommuner, 2019-2020

Nr.	Kommune	Overnatninger 2020	Udnyttelse, højsæson 2019	Udnyttelse, højsæson 2020	Virksomheder
1	Varde	748.000	77 %	86 %	12
2	Jammerbugt	542.000	45 %	53 %	16
3	Frederikshavn	497.000	54 %	62 %	10
4	Tønder	394.000	39 %	46 %	12
5	Ringkøbing-Skjern	386.000	53 %	59 %	12
6	Haderslev	361.000	45 %	49 %	8
7	Bornholm	332.000	66 %	76 %	14
8	Sønderborg	306.000	38 %	46 %	17
9	Silkeborg	291.000	51 %	67 %	10
10	Norrdjurs	289.000	59 %	58 %	9

Kilde: Danmarks Statistik.

⁴⁶ Måneden med højest belægning.

7. Transport og tilgængelighed

7 Transport og tilgængelighed

Tilgængeligheden til Danmark og forskellige dele af landet har betydning for, om udenlandske turister rejser til landet, og om danskere vælger at holde ferie hjemme. Tilsvarende har den danske infrastruktur betydning for, hvor nemt det er at rejse rundt og besøge forskellige steder og seværdigheder i Danmark. Tilgængelighed er således et vigtigt konkurrenceparameter, hvis Danmark skal fremstå som en attraktiv feriedestination.

Dette kapitel kortlægger Danmarks tilgængelighed i 2020. I forhold til udenrigspassagerer per indbygger sammenlignes Danmark med landene i det nordeuropæiske konkurrentfelt.

Kapitlet giver en status på de områder, som med afsæt i de mest retvisende og nutidige data beskriver Danmarks tilgængelighed i 2020, herunder fly- og færgetrafik samt krydstogter.

Opsummering

Transportmuligheder

- Fra 2019 til 2020 falder antallet af passagerer i de danske lufthavne med 74,4 pct. fra 36,4 mio. til 9,3 mio. Alle danske lufthavne er ramt af faldende passagertal.
- Danmark har i 2020 i alt 1,5 udenrigspassagerer pr. indbygger. I 2019 havde Danmark 6,0 udenrigspassagerer pr. indbygger.
- Antallet af indenrigsfærgeruter ligger mellem 38 og 41 i perioden 2015 til 2019. I 2020 stiger antallet til 42, som er det højeste antal i den betragtede periode.
- Antallet af udenrigsfærgeruter ligger stabilt på 20 i perioden 2015 til 2019. I 2020 stiger antallet til 21 ruter.
- I 2019 var der 1.136.000 krydstogtpassagerer i Danmark. I 2020 faldt antallet af krydstogtpassagerer til 900.

7.1 Transportmuligheder til feriedestinationen

Turisternes valg af transportmiddel til og i Danmark afhænger både af turisternes bopælsland og overnatningssted. Generelt er bil og fly de hyppigst benyttede transportformer til Danmark. Otte ud af ti danskere og syv ud af ti udenlandske turister benyttede i 2017 bil, da de skulle på ferie i Danmark. Efter bil er fly det foretrukne transportmiddel til Danmark. Dertil kommer færger, som er vigtige for turismen til de danske øer og for turister fra lande med færgeruter til Danmark.⁴⁷

7.1.1 Flytrafik

I dette kapitel beskrives flytilgængeligheden til og i Danmark ved at se på udviklingen i antallet af inden- og udenrigspassagerer i de danske lufthavne. For at muliggøre en sammenligning mellem Danmark og konkurrentfeltet opgøres antallet af udenrigspassagerer per indbygger i henholdsvis Danmark og de nordeuropæiske lande.

⁴⁷ Kilde: Turistundersøgelsen 2017, VisitDenmark.

Passagerer i de danske lufthavne

Tabel 24 viser, at antallet af passagerer (inden- og udenrigs) i de danske lufthavne samlet set er faldet med 74,4 pct. fra 2019 til 2020. Antallet af passagerer er faldet fra 36,4 mio. i 2019 til 9,3 mio. i 2020. Alle danske lufthavne har haft negativ vækst.

Københavns Lufthavn registrerede flest passagerer i 2020. I 2020 var der i alt 7,5 mio. passagerer i Københavns Lufthavn, svarende til 81 pct. af passagererne.

Tabel 24 Passagerer i danske lufthavne, ankomende og afrejsende, inden- og udenrigs (1.000)

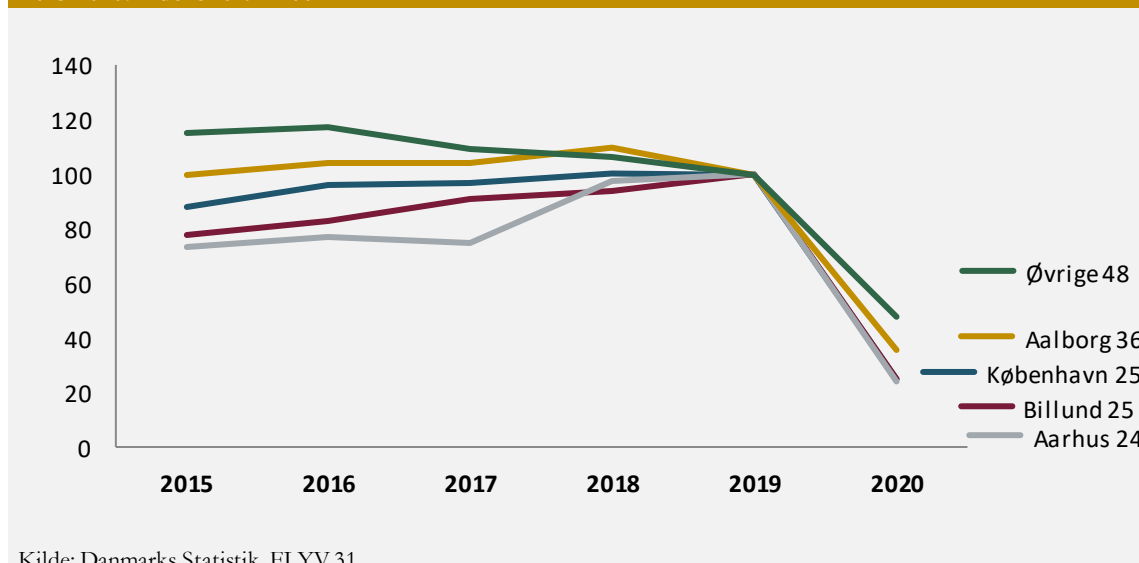
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Udv. fra 2019-2020	Gns. årlig vækst 2015-2019
I alt	31.900	34.600	35.000	36.400	36.400	9.300	-74,4 %	3,4 %
København	26.600	29.000	29.100	30.300	30.200	7.500	-75,1 %	3,2 %
Billund	2.900	3.100	3.400	3.500	3.700	900	-75,1 %	6,5 %
Aalborg	1.400	1.500	1.500	1.600	1.400	500	-64,5 %	0,1 %
Aarhus	400	400	400	500	500	100	-76,0 %	8,2 %
Øvrige lufthavne*	600	600	600	600	500	300	-52,3 %	-3,4 %

Kilde: Danmarks Statistik, FLYV31.

* Øvrige lufthavne: Karup, Esbjerg, Bornholm, Sønderborg og Roskilde.

Som det fremgår af figur 44, havde Aalborg Lufthavn stort set samme antal passagerer i 2019 som i 2015, mens både lufthavnen i København, Billund og Aarhus havde flere passagerer i 2019 end i 2015. Især Aarhus Lufthavn oplevede vækst i perioden 2015 til 2019. Fra 2019 til 2020 har Københavns Lufthavn og Billund Lufthavn oplevet de største relative fald i antallet af passagerer.

Figur 44 Udviklingen i antal passagerer i danske lufthavne, ankomende og afrejsende, inden- og udenrigs, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

Kilde: Danmarks Statistik, FLYV31.

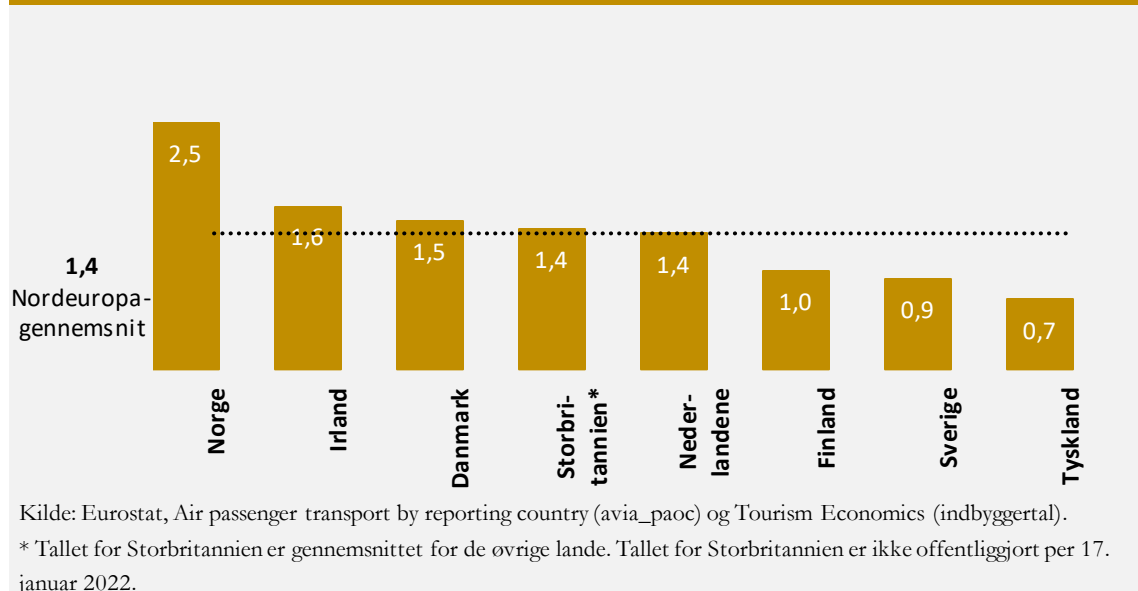
Flytilgængeligheden sammenholdt med konkurrencefeltet

Figur 45 viser antallet af passagerer på udenrigsflyvninger per indbygger i 2020. Gennemsnittet for de nordeuropæiske lande er faldet fra 3,8 passagerer i 2019 til 1,4 passagerer i 2020. I en stor del af 2020 var lufthavnstrafikken reduceret grundet rejserestriktioner.

Sammenlignet med de øvrige nordeuropæiske lande er Danmarks placering uændret. Tyskland placerer sig fortsat i bund med 0,7 udenrigspassagerer per indbygger. Især Norge ligger over gennemsnittet.

Danmarks forholdsvis høje passagerantal per indbygger afspejler den geografiske placering mellem Norden og resten af Europa, hvor Danmark fungerer som transferhub.⁴⁸ Der er dermed en del passagerer i Københavns Lufthavn, som fortsætter til andre destinationer uden at have været egentlige turister i Danmark, men som styrker forbindelsen mellem Danmark og resten af verden. Det understreger lufthavnens centrale position i Nordeuropa.

Figur 45 Udenrigspassagerer per indbygger, 2020

7.1.2 Færgetrafik

Færgeruter giver mulighed for at både personer og køretøjer kan afkorte transporttiden mellem danske destinationer. Færgetrafik er vigtig for tilgængeligheden til og i Danmark, og nogle steder er færgen den eneste vej til feriedestinationen.

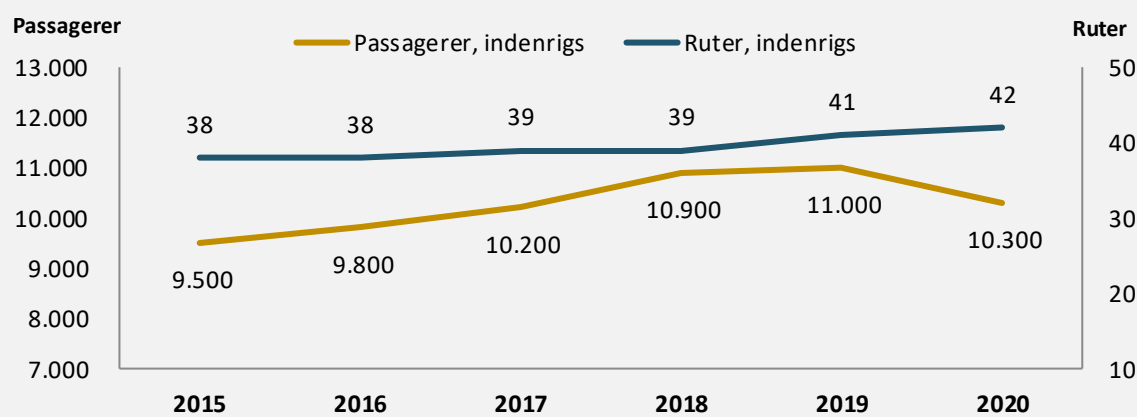
Afdækningen af Danmarks tilgængelighed sker ved at se på opgørelser af udviklingen i færgetrafikken i Danmark målt på antal passagerer og ruter. Der ses på både inden- og udenrigsfærgetrafik for at afdække tilgængeligheden fra udlandet til Danmark ad vandvejen og tilgængeligheden til de danske destinationer, når turisterne er kommet til landet.

⁴⁸ Grundet COVID-19-situationen er der stor usikkerhed om opstarten af luftfarten igen, og hvilken betydning COVID-19 har for Københavns Lufthavns status som hub.

Indenrigsfærgetrafik

Som det fremgår af figur 46, har antallet af danske indenrigsfærgeruter⁴⁹ og -passagerer været ganske stabilt fra 2015 til 2020.

Figur 46 Indenrigsfærgetrafik, antal ruter og passagerer (1.000)

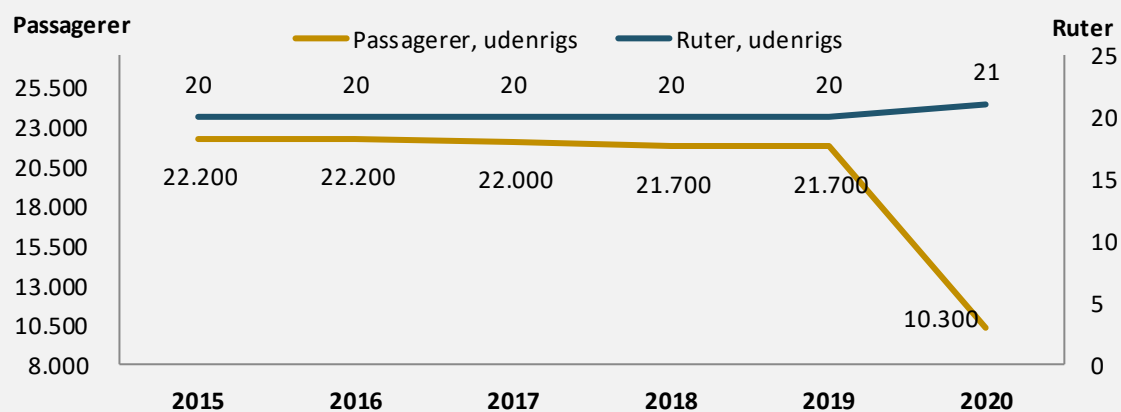

Kilde: Danmarks Statistik, SKIB 31.

Udenrigsfærgetrafik

Som det fremgår af figur 47, har antallet af udenrigsfærgeruter⁵⁰ ligget stabilt i perioden 2015 til 2020. Antallet af passagerer lå også stabilt frem til 2019 men faldt med 53 pct. fra 21.700 i 2019 til 10.300 i 2020.

Figur 47 Udenrigsfærgetrafik, antal ruter og passagerer (1.000)

Kilde: Danmarks Statistik, SKIB 32.

⁴⁹ Målt som ruter med transportarbejde på mere end 100.000 personkilometer. I figuren indgår kun færgeruter, der har haft passagerer med de pågældende år.

⁵⁰ Målt som ruter med transportarbejde på mere end 100.000 personkilometer.

7.1.3 Krydstogter⁵¹

Der var over 1,1 mio. krydstogtpassagerer i Danmark i 2019. Fra 2015 til 2019 steg antallet af passagerer med over 370.000, svarende til en stigning på 33 pct. eller 10,3 pct. i gennemsnit per år (jf. tabel 25).

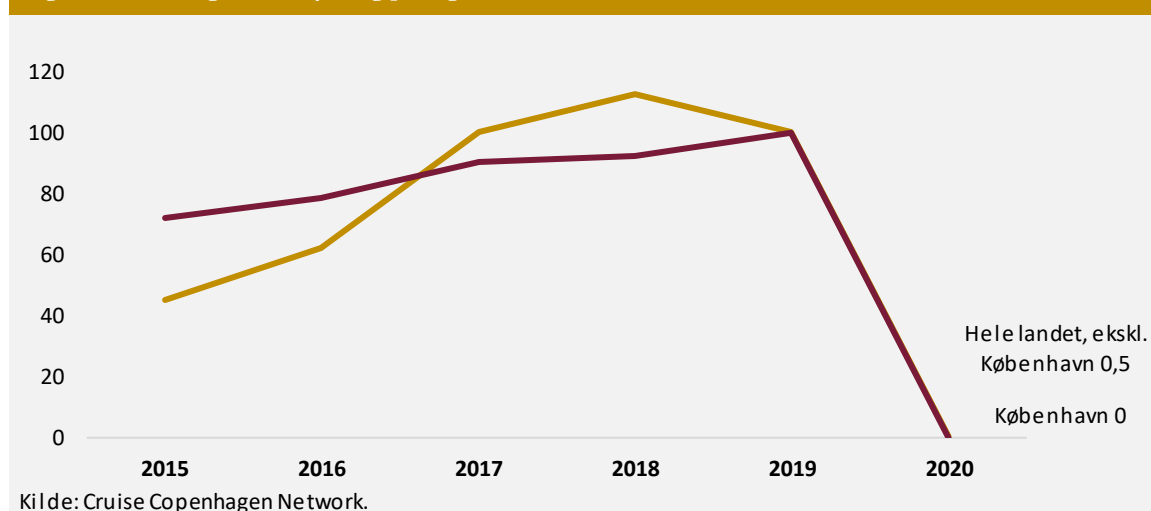
I 2020 ankom der kun 900 krydstogspassagerer til Danmark.

Tabel 25 Krydstogtpassagerer, inkl. rundrejsepassagerer (1.000)

							Udvikling fra 2019-2020	
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Pct.	Antal
I alt	766	862	1.046	1.090	1.136	0,9	-100 %	-1.135
København	677	740	850	869	940	0	-100 %	-940
Skagen	22	11	33	64	66	0,8	-65 %	-65
Aarhus	30	72	90	89	59	0	-100 %	-59
Aalborg	13	18	31	29	26	0,1	-100 %	-26
Bornholm	13	10	18	21	21	0	-100 %	-21
Øvrige	11	11	24	18	24	0	-100 %	-23

Kilde: Cruise Copenhagen Network.

Figur 48 Udvikling i antal krydstogtpassagerer, 2015-2020. Indeks 2019 = 100

Kilde: Cruise Copenhagen Network.

⁵¹ Krydstogtturismen er ikke en del af den registrerede overnatningsstatistik. Antallet af passagerer på krydstogtskibene er indhentet fra Cruise Copenhagen Network.

8. Konkurrencedygtigt turismeerhverv

8 Konkurrencedygtigt turismeerhverv

I den globale konkurrence om at tiltrække turister skal Danmark også fremover kunne tilbyde et attraktivt og konkurrencedygtigt turismeprodukt, så turisterne oplever, at der er sammenhæng mellem pris og kvalitet.

I dette kapitel undersøges prisniveauet i Danmark, turismeerhvervets moms satser og -fradrag samt elpriserne. Det er eksterne rammevilkår, der har betydning for turismeerhvervets konkurrenceevne. Desuden ses der på omsætning, produktivitet, uddannelses- og medarbejderomkostningsniveau, efterspørgsel efter arbejdskraft samt evnen til at investere og generere overskud. Moms satser og -fradrag, elpriser, produktivitet og medarbejderomkostninger sammenlignes med landene i det nordeuropæiske konkurrentfelt.

Kapitlet indeholder desuden en gennemgang af udviklingen i overskuds- og investeringsgraden inden for de turismerelaterede erhverv. Afslutningsvis ses der på til- og afgang af virksomheder inden for erhvervet i form af antal konkurser samt ophørte og nystartede virksomheder.

Opsummering

Prisniveauet i Danmark

- Danmark har det højeste prisniveau på forbrugsvarer og serviceydelser i det nordeuropæiske konkurrentfelt efterfulgt af Norge.

Momssatser og -fradrag

- I Danmark er der 100 pct. momsfradrag på hotelophold, for så vidt angår erhvervsrejser og 25 pct. momsfradrag på restaurationsydelser. Den generelle moms på varer og tjenesteydelser er 25 pct. Det er en relativ høj sats sammenlignet med niveauerne i de øvrige nordeuropæiske lande.

Elpriser

- Den samlede elpris for en virksomhed med et elforbrug på mellem 20 og 500 MWh er i 2020 på i alt 64,6 øre pr. kWh inklusive elpris og levering samt afgifter.

Omsætning

- Inden for de fleste turismerelaterede brancher er omsætningen målt i løbende priser steget siden 2015.

Produktivitet

- Der er generelt en lav produktivitet inden for turismeerhvervet sammenlignet med det øvrige erhvervsliv. Det skyldes blandt andet, at turismeerhvervet er meget arbejdskraftintensivt og har et forholdsvist lavt kapitalapparat. Fra 2015 til 2019 har produktiviteten både generelt og i turismeerhvervet ligget stabilt.

Arbejdsmarked

- Andelen af ufaglærte i turismeerhvervet er markant højere end i det øvrige erhvervsliv.
- I 2020 var den gennemsnitlige timeløn for en medarbejder inden for overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomheder i Danmark på 201,9 kr. Det er højere end i det nordeuropæiske konkurrentfelt med undtagelse af Norge.
- Turismeerhvervet oplevede fra 2015 til 2019 i stigende grad problemer med at rekruttere arbejdskraft. I 2020 faldt antallet af forgæves rekrutteringer inden for en række turismerelaterede brancher, men også igennem 2021 var manglende arbejdskraft og antallet af forgæves rekrutteringer en udfordring for mange turismerelaterede virksomheder.
- I turismeerhvervet har der været en stigning i antallet af fuldtidsbeskæftigede udlændinge fra 54.666 i 2015 til 76.195 i 2019. I 2020 faldt antallet til 68.865 personer, svarende til et fald på 10 pct.

Overskud og investering

- De turismerelaterede brancher havde i 2019 samlet set en overskudsgrad på 5,3 pct. Det var under niveauet på 7,7 pct. for det øvrige erhvervsliv.
- I 2019 havde de turismerelaterede brancher en investeringsgrad på 7,1 pct. Det var over niveauet på 4,1 pct. i det øvrige erhvervsliv.

Nystartede, ophørte og konkursramte virksomheder

- I 2019 var der lidt flere nystartede end ophørte virksomheder i Danmark.
- Inden for turismeerhvervet er antallet af konkurser steget med 17,1 pct. fra 2019 til

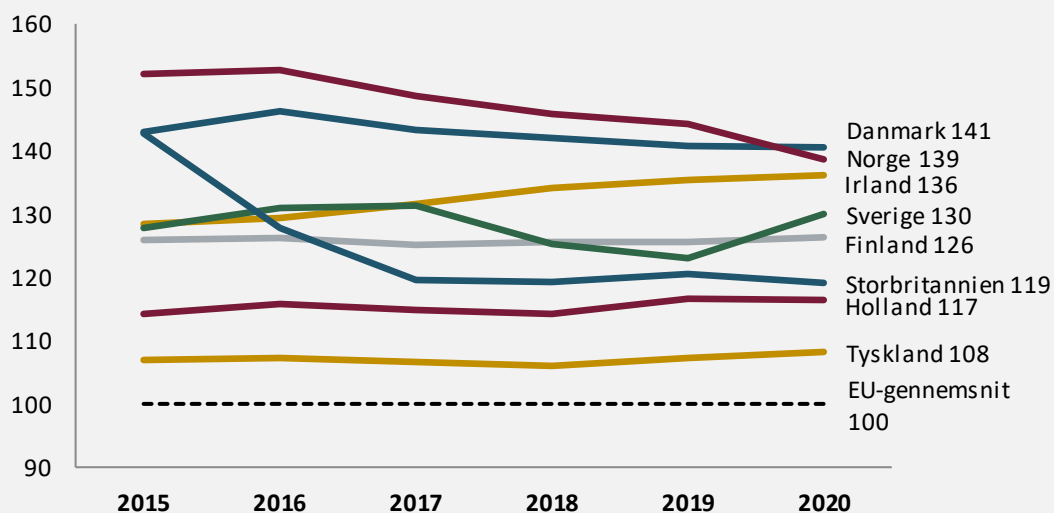
8.1 Prisniveauet i Danmark

Danmark havde i 2020 det højeste prisniveau i det nordeuropæiske konkurrentfelt efterfulgt af Norge. Samtlige nordeuropæiske lande ligger over EU-gennemsnittet.

Fra 2015 til 2020 har Danmarks prisniveau ligget relativt stabilt i forhold til gennemsnittet i EU, mens prisudviklingen i både Norge og Sverige fluktuerer mere.⁵² Udviklingen er udtryk for, at generelle forbrugerpriser i Danmark de seneste år ikke er steget lige så meget som i vores omkringliggende lande.

⁵² De relative prisændringer for Sverige og Norge skyldes i vid udstrækning ændringer i landenes valutakurser i forhold til euroen.

Figur 49 Sammenligning af udviklingen i prisniveauet i det nordeuropæiske konkurrencefelt, 2015-2020

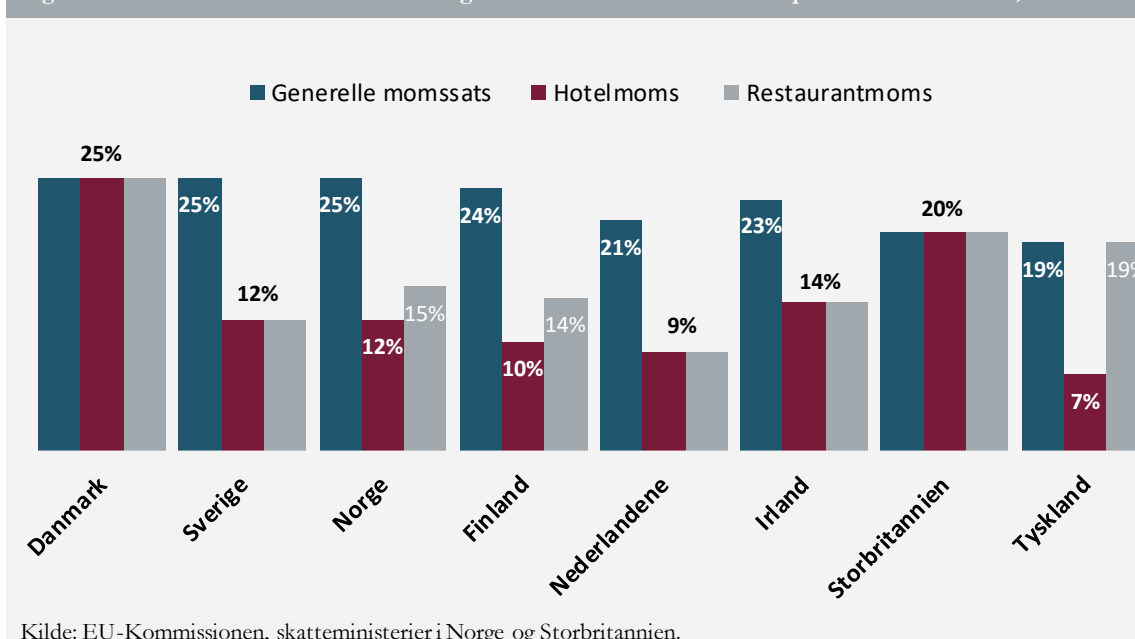
Kilde: Eurostat. Prisniveauer for husholdningernes endelige forbrug af forbrugsvarer og serviceydelser, inkl. indirekte skatter.

8.2 Momssatser og -fradrag

I Danmark er enhedsmomssatsen på varer og tjenesteydelser 25 pct. Det er en høj sats sammenlignet med de øvrige lande i det nordeuropæiske konkurrencefelt (jf. figur 50).⁵³ Samtidig adskiller Danmark sig fra hovedparten af de nordeuropæiske lande ved ikke at have differentieret moms på hotel- og restaurationsydelser. Danmark, Sverige og Norge har de højeste generelle momssatser i Nordeuropa. I såvel Sverige som Norge opereres dog med differentieret moms og dermed med lavere momssatser inden for hotel- og restaurationsbranchen.

⁵³ Under COVID-19 har lande i Danmarks konkurrencefelt, herunder Norge, Irland, Storbritannien og Tyskland desuden indført midlertidige momsreduktioner, som instrument til at afbøde konsekvenserne af pandemien.

Figur 50 Momssatser i Danmark sammenlignet med landene i det nordeuropæiske konkurrentfelt, 2020

Kilde: EU-Kommissionen, skatteministerier i Norge og Storbritannien.

8.2.1 Momsfradrag

I Danmark blev momsfradraget for hotelovernatninger forhøjet i 2015, så både danske og udenlandske virksomheder fik fuld fradragsret for momsudgifter til hotelovernatninger. Dermed blev der sikret lige konkurrencevilkår i syv af de otte lande i det nordeuropæiske konkurrentfelt: Danmark, Sverige, Norge, Finland, Storbritannien, Nederlandene og Tyskland. Kun i Irland er der på nuværende tidspunkt intet momsfradrag på hotelophold.⁵⁴

Feriehuse er den mest udbredte kommercielle overnatningsform i Danmark. Derfor har det betydning for erhvervets konkurrenceevne, at udlejning af privatejede feriehusene i udgangspunktet er moms fritaget. I 2020 blev 45 pct. af de registrerede kommercielle overnatninger i Danmark foretaget i feriehusene.

Momsfradraget for restaurationsydelser er 25 pct. i Danmark. I Sverige, Finland, Storbritannien og Tyskland er der 100 pct. momsfradrag på restaurationsydelser, mens Norge, Irland og Nederlandene ikke har momsfradrag på området.⁵⁵ De danske momsregler gælder for både danske og udenlandske virksomheder.

Som angivet i kapitel 3.2 har flere lande i Danmarks konkurrentfelt, herunder Norge, Irland, Storbritannien og Tyskland under COVID-19 indført midlertidige momsreduktioner som instrument til at afbøde konsekvenserne af pandemien.

8.3 Elpriser

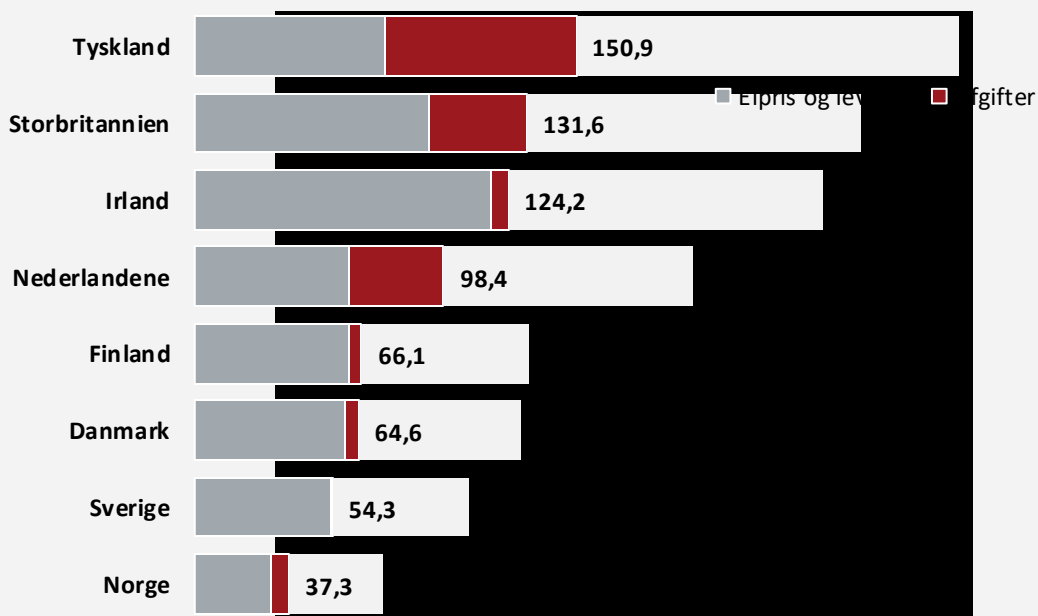
Figur 51 viser den samlede elpris for en typisk dansk virksomhed med et elforbrug mellem 20 MWh og 500 MWh årligt, da det antages, at en typisk dansk turismevirksomhed har et årligt elforbrug inden for dette interval. I 2020 var elprisen inklusive afgifter 64,6 øre per kWh, hvilket er 3 øre lavere end i 2019. I Danmark udgør den direkte elpris og levering 59,15 øre. Hertil kommer tariffer

⁵⁴ Jf. Deloitte, European VAT Refund Guide 2020, appendix III.

⁵⁵ Jf. Deloitte, European VAT Refund Guide 2020.

og afgifter på 5,48 øre. Den samlede danske elpris for virksomheder med et elforbrug mellem 20 MWh og 500 MWh er lavere end i Tyskland, Storbritannien, Irland, Nederlandene og Finland, men højere end i Sverige og Norge.

Figur 51 Elpriser for virksomheder med et elforbrug på 20–500 MWh, kr., DKK per kWh, 2020

Kilde: Eurostat (<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu>).

Note: Der ses på branchen hoteller og restauranter i Danmarks Statistiks brancheopdeling, da der ikke findes en fast defineret branchegruppe for turisme. Elpriserne gælder for momsregistrerede virksomheder med et årligt forbrug mellem 20 og 500 MWh.

Den angivne elpris er et gennemsnit for virksomhederne inden for forbrugsintervallet. Der kan være forskel på den faktiske elpris for virksomhederne. Virksomheder med høje elforbrug har ofte bedre muligheder for at forhandle særlige pris aftaler med deres leverandører end virksomheder med lavere elforbrug, hvilket kan medføre prisforskelle. I Danmark afhænger energiafgifterne desuden af, hvorvidt forbrugeren er momsregistreret, hvordan den brugte energi er produceret, og til hvilke formål energien anvendes.

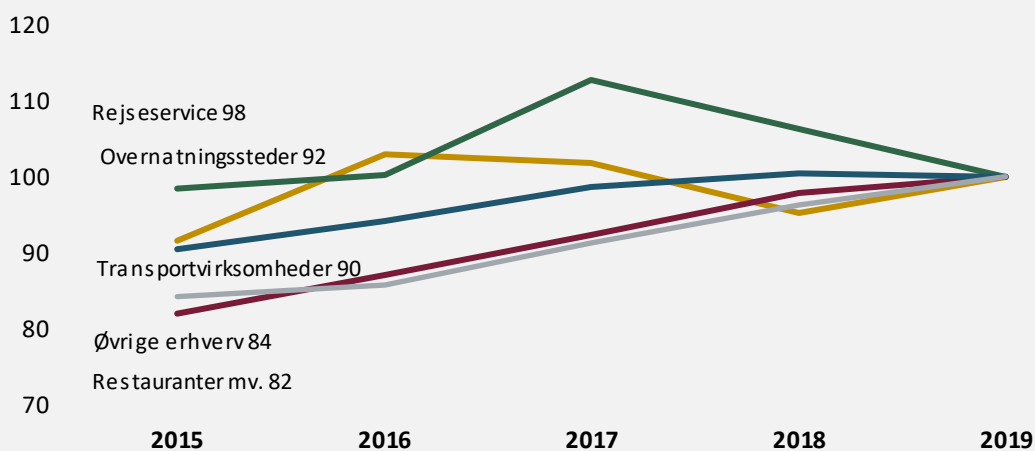
8.4 Omsætning

Figur 52 viser udviklingen i omsætningen inden for en række turismerelaterede brancher sammenlignet med det øvrige erhvervsliv. Det er vigtigt at være opmærksom på, at de turismerelaterede brancher ikke kun medregner den omsætning, som turisterne genererer, men også den omsætning som for eksempel fastboende bidrager med.

Fra 2015 til 2019 har der været en positiv udvikling i omsætningen målt i løbende priser inden for en række turismerelaterede brancher – særligt restauranter mv. og øvrige erhverv.

Overnatningssteder er med en vækst på 5 pct. den branche, der har oplevet den største stigning i omsætningen fra 2018 til 2019. I 2019 lå niveauet 9 pct. over 2015-niveauet.

Figur 52 Omsætning fordelt på underbrancher, 2015-2019. Indeks 2019 = 100

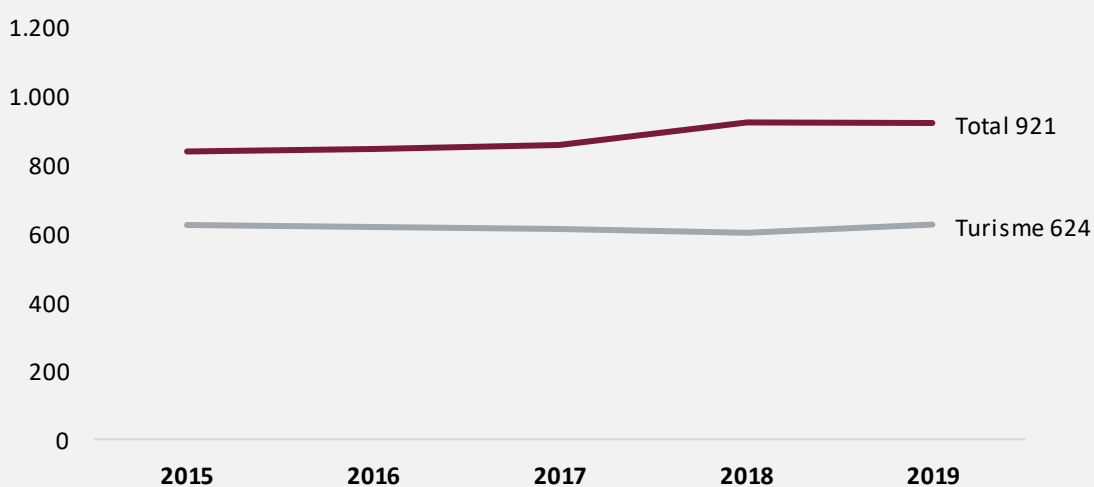
Kilde: Danmarks Statistik, Den generelle firmastatistik (FIRM) 2015-2019.

Note: Den offentlige sektor er udeladt – både inden for de turismerelaterede brancher og øvrige brancher. Tilsvarende er omsætningen for forlystelsesparker, museer m.v. udeladt, da tallene er behæftet med usikkerhed.

8.5 Produktivitet

I turismeerhvervet har der fra 2015 til 2019 stort set været stagnation i udviklingen i produktiviteten beregnet som værditilvækst per årsværk (jf. figur 53). Produktiviteten i turismeerhvervet ligger fortsat lavere end produktiviteten i erhvervslivet generelt, hvilket blandt andet skyldes, at turismeerhvervet er meget arbejdskraftintensivt og har et forholdsvist lavt kapitalapparat. Det vil sige, at der i turismeerhvervet i høj grad produceres services i modsætning til typisk industri, hvor man i højere grad har mulighed for at forbedre og optimere maskiner, IT-systemer, processer med videre i produktionen.

Figur 53 Produktivitet (bruttoværditilvækst/fuldtidsbeskæftigede), DKK, 2015-2019*

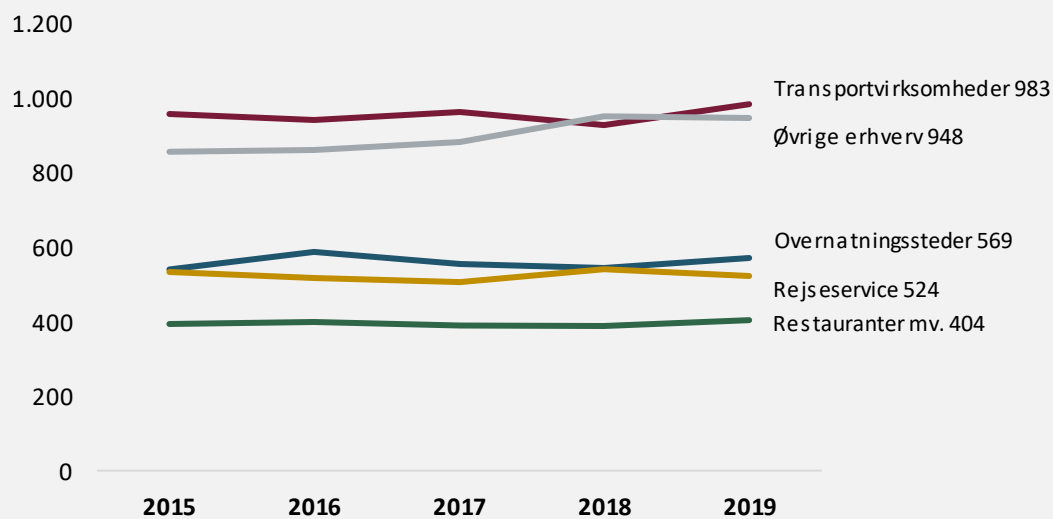
Kilde: Danmarks Statistik, Regnskabsstatistikken, 2015-2019.

Note: Produktivitet beregnes som bruttoværditilvækst per årsværk.

* Seneste tal er fra 2019, da 2020-tallene endnu ikke er offentliggjorte.

Udviklingen i produktiviteten inden for en række turismerelaterede brancher har været relativt stabil fra 2015 til 2019 (jf. figur 54). I denne periode har den mest positive produktivitetsudvikling fundet sted inden for øvrige turismeerhverv, som eksempelvis dækker kulturinstitutioner og forlystelsesparker. Fra 2018 til 2019 har produktivitetsvæksten været størst i transportvirksomheder efterfulgt af overnatningssteder.

Figur 54 Produktivitet fordelt på underbrancher, (værditilvækst/fuldtidsbeskæftigede), DKK, 2015-2019*

Kilde: Danmarks Statistik, Regnskabsstatistikken, 2015-2019.

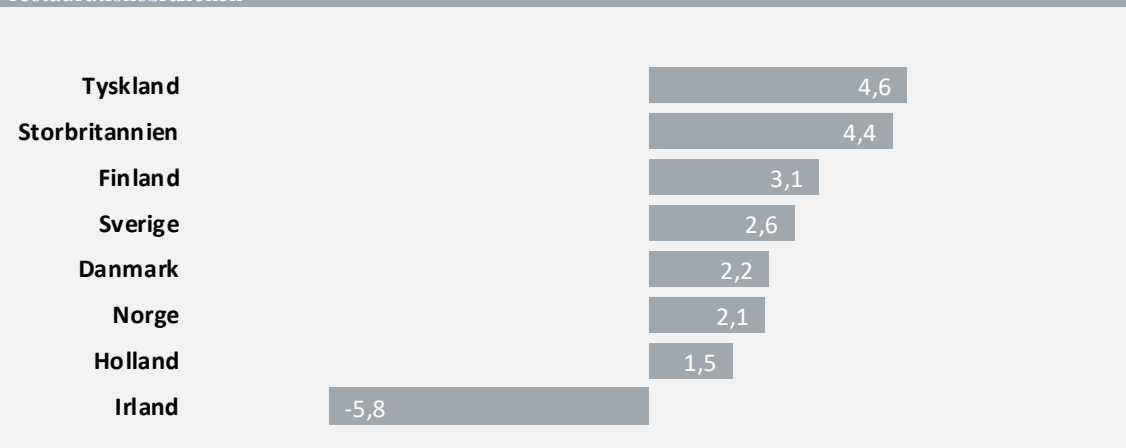
Note: Produktivitet beregnes som værditilvækst per årsværk.

* Seneste tal er fra 2019, da 2020-tallene endnu ikke er offentliggjorte.

Da der er betydelige usikkerheder forbundet med at sammenligne produktiviteten i enkeltbrancher på tværs af lande, kan produktiviteten i danske turismevirksomheder og turismevirksomheder i det nordeuropæiske konkurrentfelt sammenlignes ved at se på produktivitetstilvæksten.

Generelt opgøres produktivitetsvæksten i turismeerhvervet ikke for de respektive lande i det nordeuropæiske konkurrentfelt, men hvis man sammenligner produktivitetsvæksten i hotel- og restaurationsbranchen, fremgår det, at Danmark fra 2015 til 2019 har haft en produktivitetsvækst på 2,2 pct. per år. Det placerer Danmark midt i det nordeuropæiske konkurrentfelt. Tyskland og Storbritannien har de højeste årlige vækstrater på henholdsvis 4,6 pct. og 4,4 pct., mens Irland har haft den laveste vækst med et årligt fald på 5,8 pct.

Figur 55 Produktivitetsvækst, real BVT per time, gns. årlig vækst (pct.), 2015-2019, hotel- og restaurationsbranchen

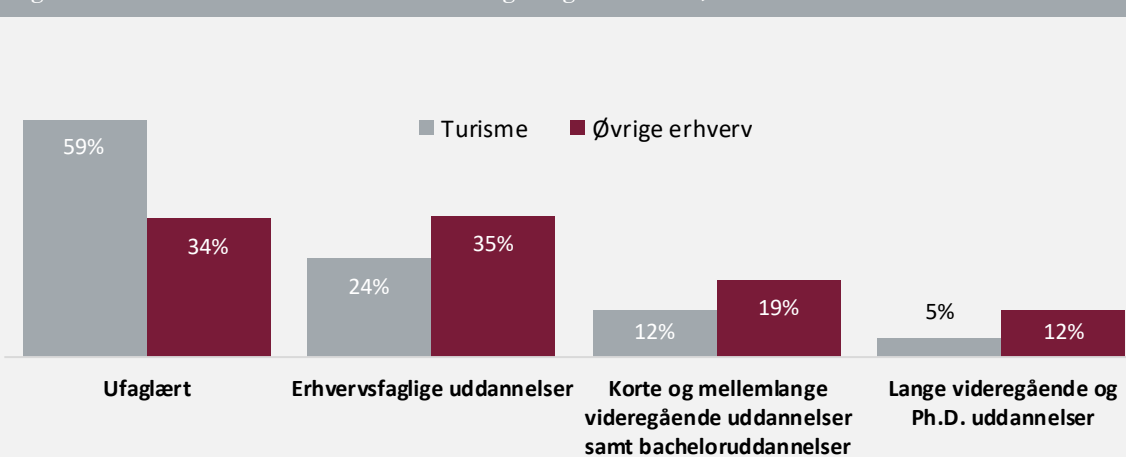
Kilde: OECD.

Note: Tallene for Storbritannien dækker perioden 2015-2018, da der ikke er nyere data tilgængelige. Det bemærkes, at der er ændret opgørelsesmetode og datakilde, hvorfor der ikke kan sammenlignes med de seneste års publikationer.

8.6 Arbejdsmarked

Forskellen mellem produktivetsniveauet i turismeerhvervet og det øvrige erhvervsliv skyldes blandt andet uddannelsessammensætningen blandt de ansatte i turismeerhvervet, hvor der er markant flere ufaglærte end i det øvrige erhvervsliv (jf. figur 56). 59 pct. af de beskæftigede i turismeerhvervet er ufaglærte, mens det kun er 34 pct. i øvrige erhverv.

Figur 56 Uddannelsesniveaui turismeerhverv og øvrige erhvervsliv, 2019

Kilde: Danmarks Statistik – FIDA.

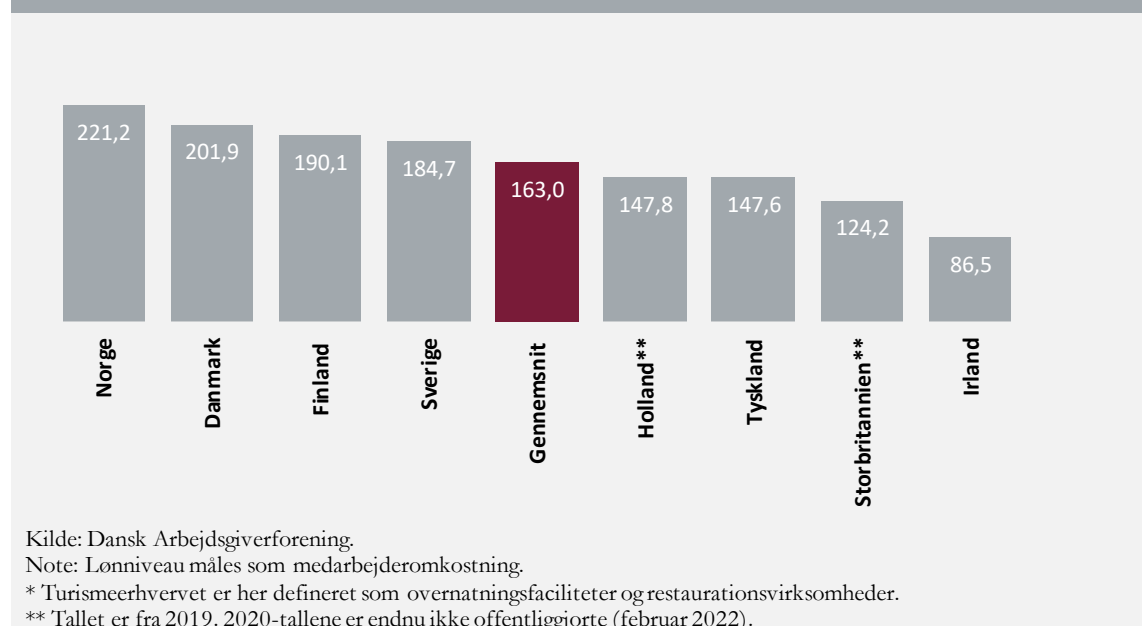
Note: Opgørelsen af uddannelsesniveaui er baseret på beskæftigelsen i november og dækker både fuldtids- og deltidsbeskæftigede. Da der i turismeerhvervet er mange sæsonarbejdere, kan opgørelsestidspunktet betyde, at uddannelsesniveaui overvurderes, da antallet af deltidsbeskæftigede i november må antages at være relativt lavt sammenlignet med højsæsonen.

Note: Turismeerhverv servicerer i høj grad også lokale, hvilket adskiller sig fra modelkørslen i tabel 11, der opgør beskæftigelse på uddannelsesniveaui udelukkende afledt af turismeforbruget.

Note: Den offentlige sektor er ikke medtaget i opgørelsen.

I turismeerhvervet udgør lønninger en væsentlig del af de samlede udgifter. Derfor har lønniveauet stor betydning for turismeerhvervets konkurrenceevne. I Danmark var gennemsnitslønnen for medarbejdere inden for overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed 201,9 kr. per arbejdstime i 2020 (jf. figur 57). Danmark ligger nummer to i konkurrentfeltet kun overgået af Norge. I 2020 var det gennemsnitlige lønniveau i konkurrentfeltet 163,0 kr. per arbejdstime. Det er således dyrere for danske overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomheder at aflønne deres ansatte end det gennemsnitlige niveau i konkurrentfeltet.

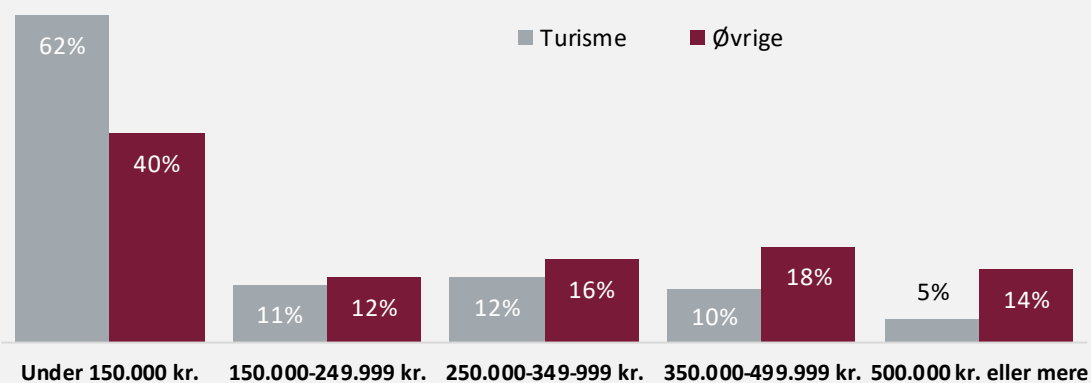
Figur 57 Lønniveau i turismeerhvervet* i Danmarks konkurrentfelt, DKK, 2020

Sammenlignet med det øvrige erhvervsliv er turismeerhvervet kendetegnet ved en større andel beskæftigede med en årsindkomst på under 150.000 kr. (jf. figur 58). Andelen med en indkomst mellem 150.000 kr. og 249.999 kr. er stort set ens, mens andelen af beskæftigede med en årsindkomst på 250.000 kr. eller mere er større i det øvrige erhvervsliv end i turismeerhvervet.

Den høje andel med en årsindkomst under 150.000 kr. inden for turismeerhvervet kan skyldes et lavere uddannelsesniveau (jf. figur 56). Samtidig kan en del af forklaringen på den høje andel med et lavt løn- og/eller uddannelsesniveau i turismeerhvervet være, at erhvervet har relativt mange del- og fritidsansatte.

Figur 58 Lønniveau i turismeerhverv* og øvrige erhvervsliv, DKK, 2019

Kilde: Danmarks Statistik, Den generelle firmastatistik (FIRM) 2019.

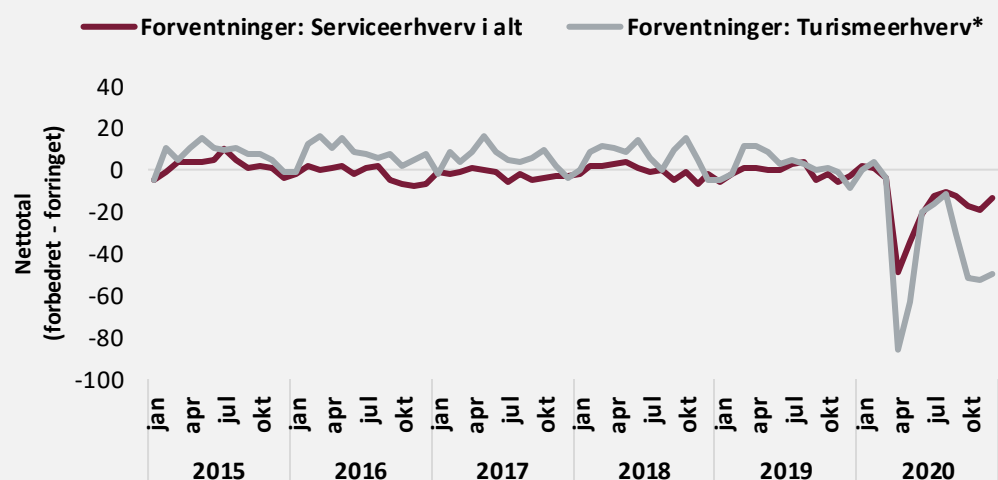
Note: Der indsamles kun data for virksomheder med flere end ni ansatte. Personer, hvis løn udbetales af det, er ikke medtaget.

* Turismeerhverv omfatter overnatningssteder, rejseservice, restauranter mv. samt transportvirksomheder.

Figur 59 og 60 viser danske virksomheders vurdering af henholdsvis den forventede og faktiske beskæftigelsesudvikling i egen virksomhed inden for en tre måneders periode. COVID-19 har i høj grad påvirket turismeerhvervets forventninger til beskæftigelsesudviklingen. I 2020 faldt forventningerne til beskæftigelsesudviklingen markant i forbindelse med første nedlukning i foråret og igen i efteråret, da anden bølge af COVID-19 ramte Danmark.

I tidligere år har den forventede og faktiske beskæftigelsesudvikling generelt ligget højere for turismeerhvervet sammenlignet med serviceerhvervet generelt. Under COVID-19 har den forventede beskæftigelse i turismeerhvervet dog ligget lavere end i serviceerhvervene generelt, særligt i perioder med nedlukning.

Figur 59 Vurdering af den forventede beskæftigelsesudvikling i danske virksomheder fordelt på turismeerhverv* og serviceerhverv i alt, januar 2015 – december 2020

Kilde: Danmarks Statistik.

* Turismeerhverv omfatter hoteller m.m., restauranter og rejsebureauer.

Note: Der spørges til den forventede vurdering af beskæftigelsesudviklingen i egen virksomhed inden for en tre måneders periode. Basis: Ca. 3.000 interview inden for hele servicesektoren. Udvalget er repræsentativt for de enkelte brancher. Svarprocenter er omkring 80 pct.

Figur 60 Vurdering af den faktiske beskæftigelsesudvikling i danske virksomheder fordelt på turismeerhverv* og serviceerhverv i alt, januar 2015 – december 2020

Kilde: Danmarks Statistik.

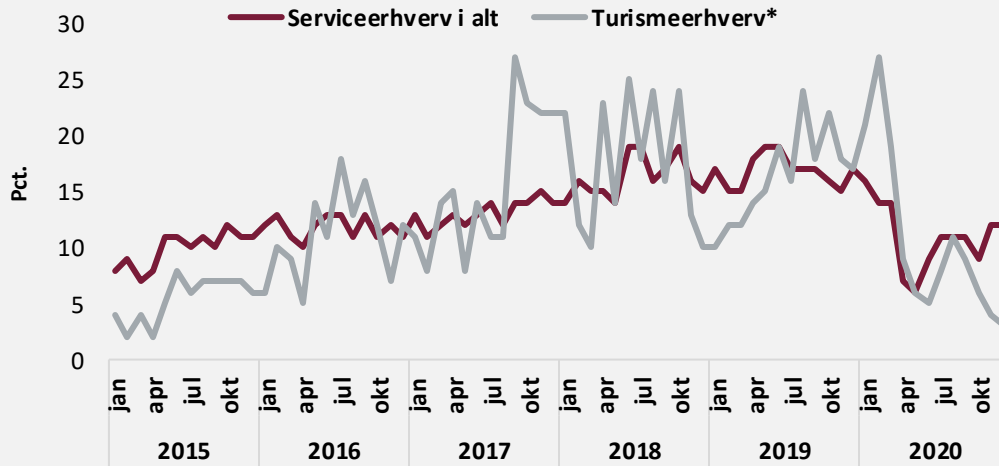
* Turismeerhverv omfatter hoteller m.m., restauranter og rejsebureauer.

Note: Der spørges til den faktiske vurdering af beskæftigelsesudviklingen i egen virksomhed inden for en tre måneders periode. Basis: Ca. 3.000 interview inden for hele servicesektoren. Udvalget er repræsentativt for de enkelte brancher. Svarprocenter er omkring 80 pct.

Figur 61 viser virksomhedernes oplevelse af mangel på arbejdskraft som en produktionsbegrænsende faktor. Såvel turisme- som serviceerhvervet generelt oplevede fra 2015 til 2019 i stigende grad mangel på arbejdskraft som en produktionsbegrænsende faktor. I 2020 faldt denne andel markant, særligt i turismeerhvervet. Det skyldes sandsynligvis en faldende efterspørgsel efter arbejdskraft grundet nedlukninger og færre turister.

Niveauet i turismeerhvervet fluktuerer noget mere end i serviceerhvervet generelt og afspejler blandt andet sæsonudsving.

Figur 61 Vurdering af arbejdskraft som produktionsbegrænsning i danske virksomheder fordelt på turismeerhverv* og serviceerhverv i alt, 2015-2020

Kilde: Danmarks Statistik.

*Turismeerhverv omfatter hoteller m.m., restauranter og rejsebureauer.

Note: Der spørges til øjeblikkelige produktionsbegrænsninger. Det er muligt at afkrydse ingen begrænsninger.

Basis: Ca. 3.000 interview for hele servicesektoren. Udvalget er repræsentativt for de enkelte brancher. Svarprocenter er ca. 80 pct.

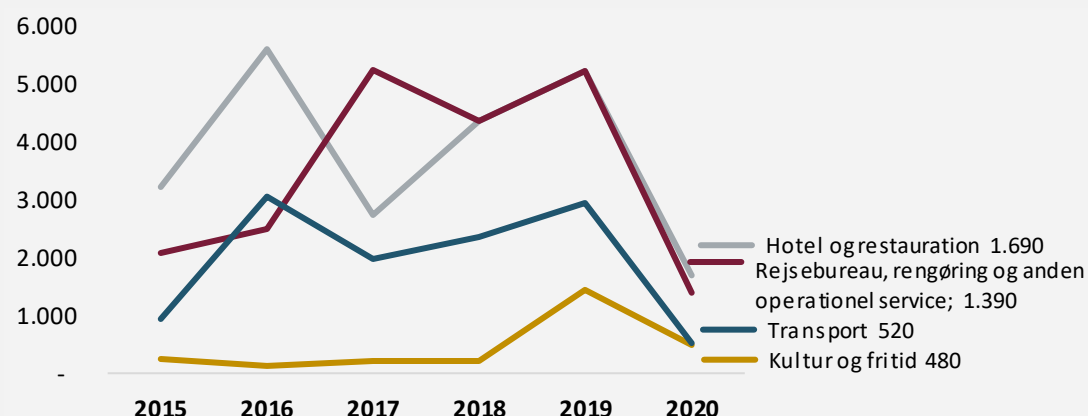
Danske virksomheder har generelt oplevet en stigning i antallet af forgæves rekrutteringer fra 2015 til 2019. I første halvår af 2015 oplevede erhvervslivet ca. 35.500 forgæves rekrutteringer. I 2019 var tallet steget til lidt over 62.500. I første halvdel af 2020 ændrede COVID-19 imidlertid denne udvikling, og antallet af forgæves rekrutteringer faldt til 29.000.

Inden for hotel og restauration var der i første halvår 2020 i alt 1.690 forgæves rekrutteringsforsøg. På samme tidspunkt i 2015 lå antallet på 2.070.⁵⁶

Igennem 2021 var manglende arbejdskraft og antal forgæves rekrutteringer en udfordring for mange turismerelaterede virksomheder.

⁵⁶ Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har i efteråret 2018 ændret dataindsamlingsmetode. Der er i den forbindelse ændret i branchedefinitionerne.

Figur 62 Udviklingen i antal forgæves rekrutteringer for udvalgte brancher, første halvår, 2015-2020

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), Rekrutteringsundersøgelsen for efteråret.

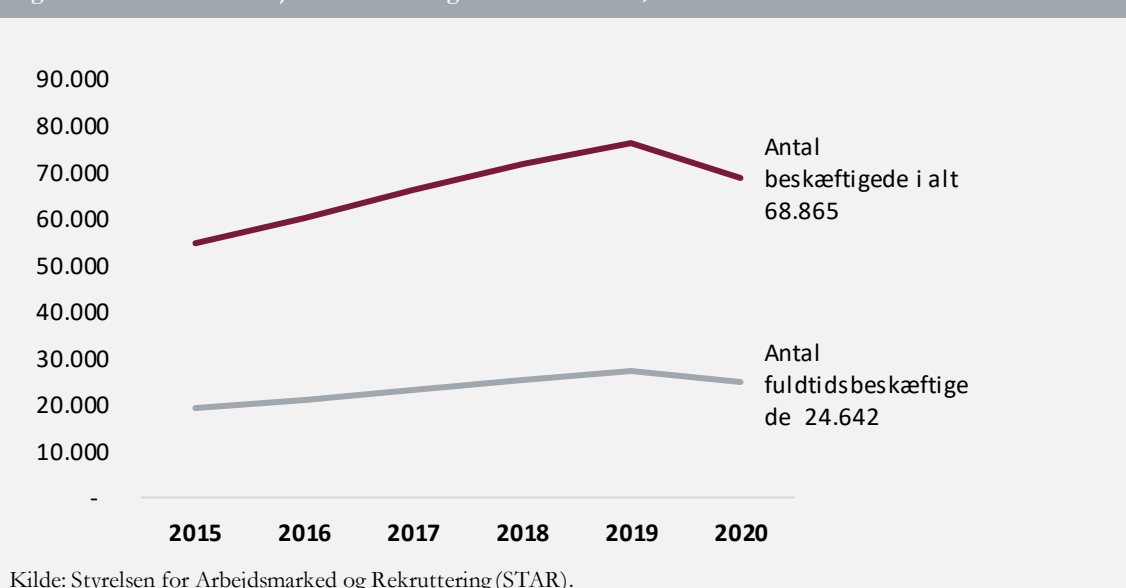
Note: En forgæves rekruttering er, hvis virksomheden ikke fik ansat en person til den pågældende stilling, eller hvis stillingen efterfølgende er blevet besat af en medarbejder, der ikke havde de ønskede kvalifikationer.

De seneste år har det danske arbejdsmarked oplevet faldende ledighed og flere forgæves rekrutteringsforsøg. Det har blandt andet betydet, at virksomhederne i stigende grad har benyttet udenlandsk arbejdskraft. Fra 2015 til 2019 steg antallet af udenlandske fuldtidsbeskæftigede i Danmark med 32 pct. fra godt 173.000 i 2015 til knap 229.000 fuldtidsbeskæftigede udlændinge i 2019, svarende til en årlig vækst på 7,2 pct. Inden for turismeerhvervet steg antallet af fuldtidsbeskæftigede fra godt 19.000 i 2015 til godt 27.000 i 2019, svarende til en årlig vækst på 9,0 pct.

COVID-19 har i høj grad bremset efterspørgslen efter udenlandsk arbejdskraft i turismeerhvervet, og fra 2019 til 2020 faldt antallet af udenlandske fuldtidsbeskæftigede fra ca. 27.000 til knap 25.000, svarende til 9 pct. (jf. figur 63).⁵⁷ Samlet set lå antallet af udenlandske fuldtidsbeskæftigede i Danmark i 2020 omkring 1 pct. over 2019-niveauet. I 2021 set billedet dog anderledes ud, og i sommermånederne begyndte hoteller og restauranter at melde om mangel på arbejdskraft. I maj manglede 2-8 pct. af hoteller og restauranter arbejdskraft, mens det var over halvdelen og næsten 7-8 ud af 10 i andet halvår, især i perioden august til november

⁵⁷ Antallet af udlændinge beskæftiget i turismeerhvervet kan ikke sammenlignes med opgørelse i kapitel 4. Beskæftigelsen i kapitel 4 dækker alle brancher inkl. de afledte beskæftigelses effekter.

Figur 63 Udenlandsk arbejdskraft beskæftiget i dansk turisme, 2015-2020

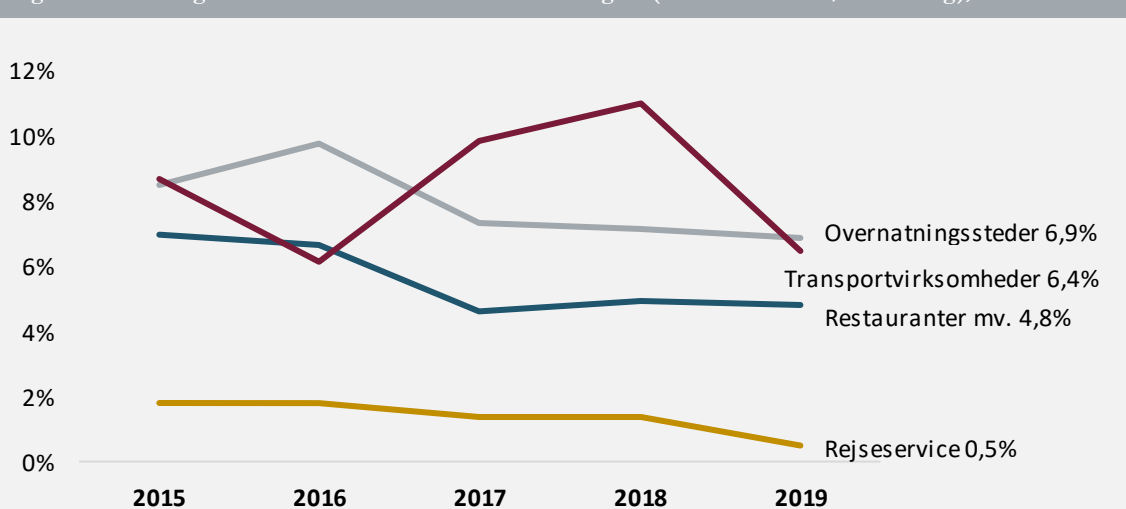

8.7 Overskud og investeringer

En virksomheds overskudsgrad er udtryk for, hvor stor en andel af virksomhedens omsætning, der omsættes til overskud og kan anvendes til investeringer. Samlet set lå overskudsgraden inden for de turismerelaterede brancher i 2019 på 5,3 pct. Det er under niveauet på 7,7 pct. i det øvrige erhvervsliv.

Overnatningsstederne har i en årrække haft en høj overskudsgrad, der dog har været faldende fra 2016 til 2019, hvor den var 6,9 pct. (jf. figur 64). Transportvirksomhederne har haft en fluktuerende overskudsgrad, som i 2019 lå på 6,4 pct. Restauranter mv. har siden 2015 haft en faldende overskudsgrad, der dog lå på et lidt højere niveau i 2019 end 2018. Rejseservice har siden 2015 haft en overskudsgrad på under 2 pct.

Figur 64 Udvikling i turismerelaterede erhvervs overskudsgrad (ordinært resultat/omsætning), 2015-2019

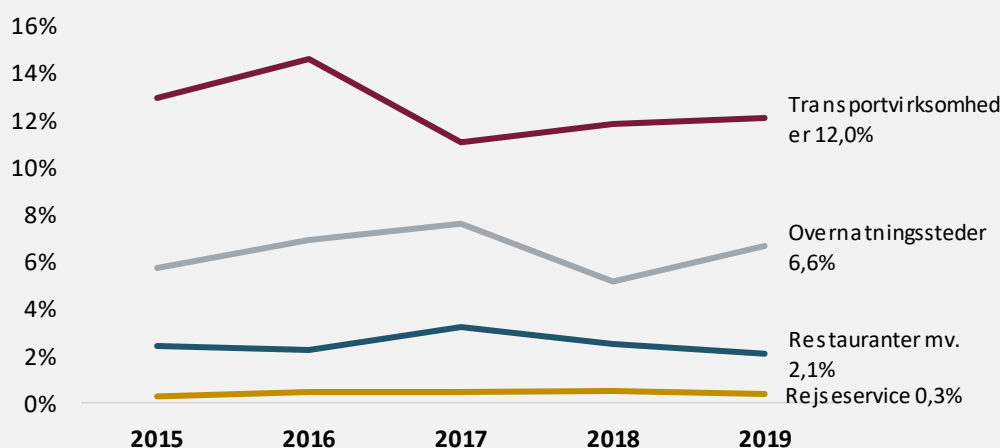

Kilde: Danmarks Statistik, Den generelle firmastatistik (FIRM) 2015-2019.

Note: Overskudsgraden kan dække over variationer mellem virksomhederne i de respektive underbrancher. Det antages, at variationen følger en almindelig normalfordeling, hvorfor den angivne overskudsgrad vil være udtryk for, hvad der er almindeligt for virksomhederne i branchen.

Inden for de turismerelaterede brancher var den gennemsnitlige investeringsgrad samlet set 7,1 pct. i 2019, hvilket er over niveauet på 4,1 pct. for det øvrige erhvervsliv. Investeringsgraden i turismeerhvervet var i 2019 stort set på niveau med i 2018, hvor den lå på 7,0 pct. Inden for de turismerelaterede brancher har transportvirksomhederne fortsat den højeste investeringsgrad (jf. figur 65).

Figur 65 Udvikling i turismerelaterede erhvervs investeringsgrad (investeringer/nettoomsætning), 2015-2019

Kilde: Danmarks Statistik, Den generelle firmastatistik (FIRM) 2015-2019.

Note: Investeringsgraden beregnes som investeringer i forhold til nettoomsætningen.

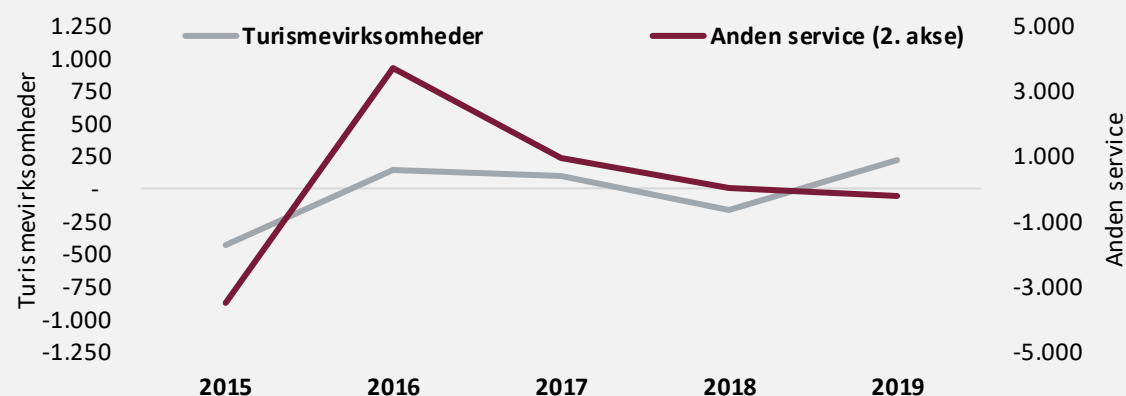
8.8 Nystartede, ophørte og konkursramte virksomheder

Figur 66 viser forskellen mellem antallet af nystartede og ophørte virksomheder inden for turismeerhvervet og den øvrige servicesektor. Når værdierne er negative, betyder det, at der i det pågældende år er flere ophørte end nystartede virksomheder.

Fra 2015 til 2019 har forholdet mellem antallet af nystartede og ophørte turismevirksomheder været svingende. 2015 var kendetegnet ved det højeste antal ophørte virksomheder i forhold til nystartede, mens 2019 modsat havde det højeste antal nystartede turismevirksomheder i forhold til ophørte.

Virksomhederne inden for servicesektoren i øvrigt har med undtagelse af 2019 fulgt den samme udvikling som turismevirksomhederne.

Figur 66 Difference mellem antal nystartede og ophørte virksomheder, 2015-2019

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Turismevirksomheder omfatter hoteller m.m., restauranter og rejsebureauer. Anden service omfatter øvrige servicevirksomheder udover turismevirksomheder.

Tabel 26 viser antallet af konkurser inden for turismeerhvervet og de øvrige serviceerhverv. Antallet af konkurser inden for turismeerhvervet steg med 17,1 pct. fra 2019 til 2020, mens den øvrige servicesektor oplevede et fald i konkurser på 16,3 pct. Turismeerhvervet oplevede i 2020 det højeste antal konkurser siden 2015. Dette til trods for en massiv udrulning af hjælpepakker og kompensationsordninger.

Tabel 26 Antal konkurser*, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Udv. 2019-2020 (pct.)
Turismevirksomheder	225	264	245	262	316	370	17,1 %
Øvrige servicevirksomheder	573	760	774	854	883	739	-16,3 %

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

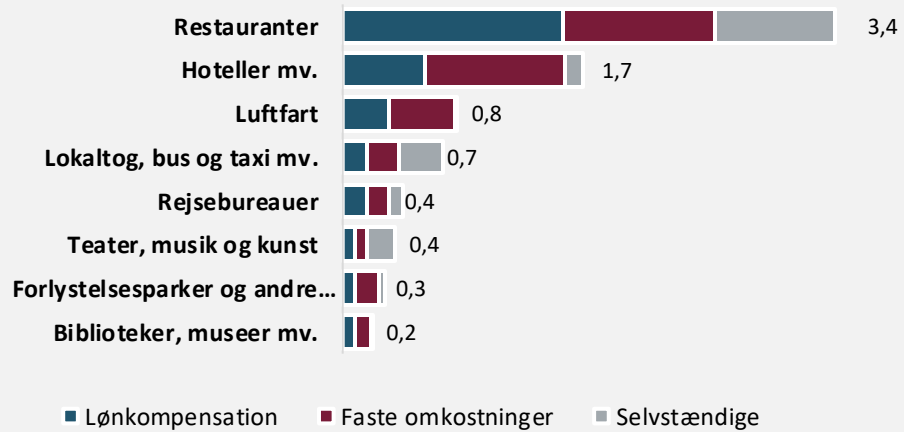
* Tabellen omfatter antal konkurser blandt aktive virksomheder, dvs. virksomheder med beskæftigelse og/eller en omsætning over 1 mio. kr.

8.9 Turismeerhvervets brug af hjælpepakker

Som led i håndteringen af COVID-19 har regeringen sammen med Folketingets partier og arbejdsmarkedets parter indført en række hjælpepakker og ordninger, der har været med til at afbøde en lang række afskedigelser og konkurser. Erhvervslivet har blandt andet fået mulighed for at få hjælp til betaling af faste omkostninger, hjælp til selvstændige, freelancere, kombinatører mv., hjælp til lønkompensation til hjemsendte medarbejdere og ordninger, hvilket har afhjulpet kortsigtede likviditetsudfordringer i form af udskydelse af betaling af moms og A-skat mv.

På ansøgninger, der er afsluttet og godkendt i 2020, er der udbetalt i alt 7,8 mia. kr. til turismeerhvervene. Der er udbetalt 3,0 mia. kr. under lønkompensationsordningen, 3,2 mia. kr. under ordningen for faste omkostninger og 1,6 mia. kr. under ordningen for selvstændige til turismeerhvervene. Den største udbetaling er sket til restauranterne (3,4 mia. kr.), hotellerne (1,7 mia. kr.) og luftfarten (0,8 mia. kr.).

Figur 67 Udbetalt beløb under Lønkompressionsordningen, ordningen for faste omkostninger og ordningen for selvstændige i 2020, mia. kr.

Kilde: Erhvervsstyrelsen

Note: Opgørelsen dækker ansøgninger afsluttet og godkendt i 2020.

Note: Data er udtaget under Erhvervsstyrelsens kompensationsordninger og inkluderer ikke kulturministeriets område.

Appendiks til kapitel 2: ETC-indikatorer

Formålet med ETC-indikatorerne er at etablere og definere et fælles grundlag med henblik på at måle bæredygtig turisme. Disse indikatorer vil på sigt kunne benyttes indenfor og på tværs af ETC-medlemslandene, så det fremover bliver nemmere at monitorere og sammenligne bæredygtighedsindsatsen.

De nuværende 13 ETC-indikatorer er sammensat, så de afspejler både sociale, økonomiske og miljømæssige forhold.

Sociale forhold

- Turisternes tilfredshed: Tallene viser procentdelen af tilfredse eller meget tilfredse turister. Kilde: VisitDenmarks Turistundersøgelse. Data er for 2017.
- De lokale beboeres tilfredshed: Procentdel af de lokale, der er tilfredse eller meget tilfredse med turismetrykket. Data er pt. ikke tilgængelig på nationalt og kommunalt niveau, men der arbejdes på en national indsamling. Det er kun Wonderful Copenhagen, der i de sidste par år har målet tilfredsheden med turismen i Storkøbenhavn.
- Kapacitetsudbud: Sengepladser pr. 100 indbyggere. Kilde: DanmarksStatistik's tal for både sengepladser og indbyggertal. Data er for 2020.
- Turismeintensiteten: Antal overnatninger pr. 100 indbyggere pr. dag. Kilde: Danmarks Statistik's tal for både overnatninger og indbyggertal. Data er for 2020.
- Turismedensitet: Antal overnatninger pr. dag pr. km². Kilde: Danmarks Statistik's tal for både overnatninger og areal. Data er for 2020.

Økonomiske forhold

- Overnatninger: Procentvis stigning i antal turismeovernatninger i forhold til året før. Kilde: Danmarks Statistik. Data er for 2020.
- Sæsonfordeling: Spredning af overnatningerne over året målt som en Gini-koefficient. Gini-koefficienten er et mål for uligheden i fordelingen og går fra 0 til 1. Hvis overnatningerne er jævnt fordelt over hele året, vil værdien være 0, mens værdien vil være tættere på 1 jo mere ulige overnatningerne fordeler sig over året. Kilde: Danmarks Statistik beregnet via fordelingen af overnatningerne fra måned til måned. Data er for 2020.
- Døgnforbrug: Gennemsnitlig forbrug i € pr. turist pr. dag. Kilde: VisitDenmarks Turistundersøgelse. Data er for 2017.
- Opholdslængde: Gennemsnitlig opholdslængde pr. turist i antal overnatninger. Kilde: VisitDenmarks Turistundersøgelse. Data er for 2020.
- Beskæftigelseseffekter: Ansatte i turismeerhvervet pr. ansatte i hele den danske økonomi. Kilde: VisitDenmarks Turismens økonomiske betydning. Data er for 2019.

Miljømæssige forhold

- CO₂-aftrykket: Tons udledning ved kategorierne lufttransport, overnatningssteder og madservice samt andre relaterede services.
- Certificeringer: Procentdel overnatningssteder med miljøcertificering. Kilde: Danmarks Statistik med data for Green Key. Data er for 2020.

Appendiks til kapitel 4: Kommuner i de 19 destinationsselskaber

Destinationsselskab	Kommuner
1 Wonderful Copenhagen*	Albertslund, Allerød, Ballerup, Brøndby, Dragør, Egedal, Frederiksberg, Furesø, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Helsingør, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Hørsholm, Ishøj, København, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Rødovre, Tårnby, Vallensbæk
2 Destination Vesterhavet	Ringkøbing-Skjern, Varde
3 Destination Nordvestkysten	Hjørring, Holstebro, Jammerbugt, Lemvig, Thisted
4 Aarhusregionen	Aarhus, Favrskov, Norddjurs, Randers, Silkeborg, Skanderborg, Syddjurs, Viborg
5 Destination Trekantområdet	Billund, Kolding, Vejle
6 Destination Fyn	Assens, Faaborg-Midtfyn, Kerteminde, Langeland, Middelfart, Nordfyn, Nyborg, Odense, Svendborg, Ærø
7 Destination Vadehavskysten	Esbjerg, Fanø
8 Destination Nord	Aalborg, Brønderslev, Frederikshavn, Læsø
9 Destination Sønderjylland	Aabenraa, Haderslev, Sønderborg, Tønder
10 VisitLolland-Falster	Guldborgsund, Lolland
11 Destination Bornholm	Bornholm
12 VisitNordsjælland	Fredensborg, Gribskov, Halsnæs, Hillerød
13 Destination Sjælland	Holbæk, Kalundborg, Odsherred, Slagelse, Sorø
14 Destination SydkystDanmark	Faxe, Næstved, Stevns, Vordingborg
15 Destination Himmerland	Mariagerfjord, Vesthimmerland
16 Destination Limfjorden	Morsø, Skive, Struer
17 Destination Kystlandet	Hedensted, Horsens, Odder
18 VisitHerning	Herning, Ikast-Brande
19 Destination Fjordlandet	Frederikssund, Lejre og Roskilde

Note: Per 14. februar 2022 har kommunerne/områderne Odsherred, Køge, Ringsted, Samsø, Greve, Solrød, Rebild, Christiansø, Fredericia og Vejen endnu ikke tilkendegivet planer om at indgå i eller danne et tværkommunalt destinationsselskab.

Note: Kommuner fremgår i det destinationsselskab, som det er politisk vedtaget, at de indgår i. Helsingør er udtrådt af VINO og omfattet af WOCO per 1. januar 2021, mens Tønder, der stod uden for et destinationsselskab, meldte sig ind i Destination Sønderjylland per 1. januar 2021.

* WoCo: Fonden Wonderful Copenhagen fremmer og udvikler erhvervs-, ferie-/fritidsturismen i Region Hovedstaden jf. fondens vedtægter. I statusanalysen opgøres data for Wonderful Copenhagen på baggrund af Region Hovedstadens kommuner fraregnet kommunerne, der indgår i VisitNordsjælland (Fredensborg, , Hillerød, Gribskov og Hals - næs) og Destination Bornholm (Bornholms Regionskommune).

Appendiks til kapitel 8: Branchekoder

Forlystelsesparker, museer mv.

- 91.01.10 Biblioteker
- 91.01.20 Arkiver
- 91.02.00 Museer
- 91.03.00 Historiske monumenter og bygninger og lignende attraktioner
- 91.04.00 Botaniske og zoologiske haver samt naturreservater
- 92.00.00 Lotteri- og anden spillevirksomhed
- 93.11.00 Drift af sportsanlæg
- 93.12.00 Sportsklubber
- 93.13.00 Fitnesscentre
- 93.19.00 Andre sportsaktiviteter
- 93.21.00 Forlystelsesparker o.l.
- 93.29.10 Lystbådehavne
- 93.29.90 Andre forlystelser og fritidsaktiviteter

Overnatningssteder

- 55.10.10 Hoteller
- 55.10.20 Konferencecentre og kursusejendomme
- 55.20.00 Ferieboliger og andre indlogeringsfaciliteter til kortvarige ophold
- 55.30.00 Campingpladser
- 55.90.00 Andre overnatningsfaciliteter
- 68.31.20 Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.

Rejse-service

- 79.11.00 Rejsebureauer
- 79.12.00 Rejsearrangører
- 79.90.00 Andre reservationstjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse hermed

Restauranter mv.

- 56.10.10 Restauranter
- 56.10.20 Pizzeriaer, grillbarer, isbarer mv.
- 56.21.00 Event catering
- 56.29.00 Anden restaurationsvirksomhed
- 56.30.00 Caf er, v ertshuse, diskoteker mv.

Transportvirksomheder

- 49.10.00 Passagertransport med regional- eller fjern tog
- 49.31.10 Rutebusk rsel, by- og n rtrafik
- 49.31.20 S-togtrafik, metro og andre n rbaner
- 49.32.00 Taxik rsel
- 49.39.20 Turistk rsel og anden landpassagertransport
- 50.10.00 S - og kysttransport af passagerer
- 50.30.00 Transport af passagerer ad indre vandveje
- 51.10.10 Ruteflyvning
- 51.10.20 Charter- og taxifyvning
- 52.21.30 Drift af betalingsveje, -broer og -tunneler
- 77.11.00 Udlejning og leasing af biler og lette motork ret jer